

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
KLİNİK PSİKOLOJİ BİLİM DALI

**EVLİ BİREYLERDE TOPLUMSAL CİNSİYET
ROLLERİNE İLİŞKİN TUTUMLARIN, EVLİLİK
DOYUMUNA VE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ DURUMUNA
ETKİSİNİN İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Tezi Hazırlayan:

Kübra KAPLAN

İstanbul, 2016

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
KLİNİK PSİKOLOJİ BİLİM DALI

**EVLİ BİREYLERDE TOPLUMSAL CİNSİYET
ROLLERİNE İLİŞKİN TUTUMLARIN, EVLİLİK
DOYUMUNA VE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ DURUMUNA
ETKİSİNİN İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Tezi Hazırlayan:

Kübra KAPLAN

Öğrenci No:

140790131

Danışman:

Yrd. Doç. Dr. Neslim GÜVENDEĞER DOKSAT

İstanbul, 2016

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum **‘Evli Bireylerde Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumların, Evlilik Doyumuna ve Psikolojik İyi Oluş Durumuna Etkisinin İncelenmesi’** başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım. 28.06.2016

Kübra KAPLAN

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS SINAV TUTANAĞI

20.10.2016

Enstitümüz *Psikoloji* Anabilim Dalı *Klinik Psikoloji* Programı yüksek lisans öğrencilerinden 140790131 numaralı *Kübra KAPLAN*'ın "*Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim – Öğretim Yönetmeliği*"nin ilgili maddesine göre hazırlayarak, Enstitümüze teslim ettiği "*Evli Bireylerde Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları, Evlilik Doyumuna ve Psikolojik İyi Oluş Durumuna Etkisinin İncelenmesi*" konulu tezini, Yönetim Kurulumuzun 28.06.2016 tarih ve 2016/26 sayılı toplantısında seçilen ve Taksim Yerleşkesinde toplanan biz jüri üyeleri huzurunda, ilgili yönetmeliğin (c) bendi gereğince (60) dakika süre ile aday tarafından savunulmuş ve sonuçta adayın tezi hakkında *oyçokluğu* (oybirliği) ile *Kabul/Red* veya *Düzeltilme* kararı verilmiştir.

İşbu tutanak, 4 nüsha olarak hazırlanmış ve Enstitü Müdürlüğü'ne sunulmak üzere tarafımızdan düzenlenmiştir.

DANIŞMAN
Yrd. Doç. Dr. Neslim Güvender DOKSAT
(Beykent Üniversitesi)

ÜYE
Yrd. Doç. Dr. Samuray ÖZDEMİR
(Beykent Üniversitesi)

ÜYE
Prof. Dr. İrem Yalug ULUBİL
(Kocaeli Üniversitesi)

TEŞEKKÜR

Tez sürecimin başından sonuna kadar bilgisiyle yol gösteren, her istediğimde rahatlıkla ulaşabildiğim sevgili danışman hocam Yrd. Doç. Dr. NESLİM GÜVENDEĞER DOKSAT'a çok teşekkür ederim. Çalışmamda kullandığım ölçeğiyle alakalı bana destek sağlayan sayın Yrd. Doç. Dr. AZİZE NİLGÜN CANEL'e teşekkür ederim.

Eğitim hayatımda her zaman en büyük desteği veren, beni hiç bir zaman yalnız bırakmayan, hayattaki en değerli varlığım, babannem ÜMMEHAN KAPLAN'a, dünyanın en fedakâr annesi canım annem HATİCE KAPLAN'a, babam RAMAZAN KAPLAN'a, verdiği destekler ve manevi desteği için biricik kardeşim BÜŞRA KAPLAN'a, hayatta her zaman desteğini yanımda hissettiğim halam HATİCE ARSLAN'a, veri toplama sürecinde büyük destek sağlayan canım amcam SİNAN KAPLAN'a ve geniş ailemin diğer üyelerine tek tek teşekkür ederim.

Hayattaki en büyük şansım olan bu süreçte her zaman yanımda olan dostum BÜŞRA TÜRK'e, her zaman her koşulda yanımda olan, teze başlama ve bitirme noktasında en büyük desteği gösteren çok sevdiğim dostum BİLGE BAŞCI'ya, veri toplama aşamasında önemli katkısı olan, her zaman destekçilerim olan dostlarım ESMA DEMİRAY ve ELİF ERZEN UÇURUM'a, güzel destekleri için ve bu süreçte her gün yanımda olan bana moral veren, akademik anlamda yardımcı olan, fikirler veren sevdiklerim TURAN DİNÇ, ZEYNEP AKÖZ, MERVE ÖZEN, FATMA ERDOĞAN, ÜMİT UZUN, HASAN TAHSİN ÜLKER, PSK. MERVE ÖZEN, BUKET AY, PINAR DEMİRAY, ÖZLEM AKTAÇ, VİLDAN GENÇ, BÜŞRA ERDEM ve diğer çalışma arkadaşlarıma, bu süreçte izin alma konusunda hiç sıkıntı çekmediğim, her istediğimizde bize yardımcı olan sevgili şefim HÜSEYİN YAVUZ'a teşekkürlerimi borç bilirim.

Tez dönemi boyunca bana destek veren ismini zikretmediğim ve katkısı ve emeği olan herkese çok çok teşekkür ederim.

KÜBRA KAPLAN

Adı-Soyadı	: Kübra KAPLAN
Danışmanı	: Yrd. Doç. Dr. Neslim GÜVENDEĞER DOKSAT
Türü ve Tarihi	: Yüksek Lisans, 2016
Alanı	: Klinik Psikoloji
Anahtar Kelimeler	: Toplumsal Cinsiyet Rollerine, Evlilik Doyumu, Psikolojik İyi Oluş

ÖZ

EVLİ BİREYLERDE TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİNE İLİŞKİN TUTUMLARIN, EVLİLİK DOYUMUNA VE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ DURUMUNA ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Araştırma, evli bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının, evlilik doyumlarına ve psikolojik iyi oluş durumlarına olan etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Buna ek olarak araştırmaya katılan evli bireylerin, yaşları, cinsiyetleri, eğitim düzeyleri, sosyoekonomik düzeyleri, ailelerinin ve eşlerinin eğitim düzeyleri, evlenme biçimleri, evlilik süreleri, çocuk sahibi olup/olmama durumlarının toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarına, evlilik doyum ve psikolojik iyi oluş düzeylerine olan etkisi araştırılmıştır. Araştırmanın evrenini İstanbul ili Beyoğlu ilçesindeki evli bireyler, örneklemini Beyoğlu bölgesinde görüşülen 235'i kadın ve 150'si erkek olmak üzere 385 evli birey oluşturmaktadır. Rastgele örnekleme yöntemiyle seçilmiş 385 evli bireyle, yüzyüze görüşme tekniği kullanılarak görüşme yapılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, Zeyneloğlu (2008) tarafından geliştirilmiş Toplumsal Cinsiyet Rollerine Ölçeği, Canel (2007) tarafından geliştirilmiş Evlilik Doyumu Ölçeği, Ryff(1986) tarafından geliştirilmiş ve Cenkseven (2004) tarafından Türkçe'ye uyarlanmış Psikolojik İyi Oluş Ölçeği ve araştırmacı tarafından hazırlanmış Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS programı ile analiz edilmiştir.

Araştırmanın bulgularına göre; evli bireylerin cinsiyetlerinin, eğitim düzeylerinin, anne babalarının ve eşlerinin eğitim düzeylerinin, toplumsal cinsiyet rol tutumları, evlilik doyum ve psikolojik iyi oluş bağlamında anlamlı fark oluşturduğu,

sosyoekonomik durumları, evlenme biçimleri ve çocuk sahibi olup/olmama durumlarına göre sadece toplumsal cinsiyet rolleri ve evlilik doyumu bağlamında anlamlı bir fark olduğu, evlilik sürelerinin yalnız evlilik doyumu düzeylerini evlilik yaşının ise sadece toplumsal cinsiyet rol tutumlarını yordadığı, yaş değişkeninin toplumsal cinsiyet rol tutumları, evlilik doyumu ve psikolojik iyi oluş durumlarında anlamlı bir fark yaratmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Araştırmanın temel amacı çerçevesinde; evli bireylerin eşitlikçi cinsiyet rolleri arttıkça psikolojik iyi oluş düzeylerinin arttığı, evlilik doyumu düzeylerinin azaldığı tespit edilmiştir. Evlilik doyumu düzeylerinin artması ise psikolojik iyi oluş düzeylerini düşürmektedir. Bu bulgular güncel yayınlar ışığında tartışılmıştır.

Name and Surname : Kübra KAPLAN
Supervisor : Asst. Assoc. Dr. Neslim GÜVENDEĞER DOKSAT
Degree and Date : Master, 2016
Major : Clinical Psychology
Key Words : Gender Roles, Marital Satisfaction, Psychological Well-Being

ABSTRACT

AN INVESTIGATION OF THE ATTITUDE OF MARRIED INDIVIDUALS TOWARDS SOCIAL GENDER ROLES AND ITS EFFECTS ON THE MARRIAGE SATISFACTION AND PSYCHOLOGICAL WELL-BEING

The aim of this study was to examine the attitude of married individuals towards social gender roles and its effects on the marriage satisfaction and psychological well-being. In addition, other areas whose effects on the marriage satisfaction and psychological well-being investigated were age, gender, level of education, socio-economical statuses, level of education of their family and spouse, their type of marriage, length of their marriage, having or not having children. The population of this study consisted of the married couples in the Beyoğlu district of İstanbul province and the sample consisted of the 385 married couples (235 female, 150 male) who were interviewed in Beyoğlu district. Face to face interview method was utilized with the 385 married couples who were chosen by random sampling. The instruments of this study were: Social Gender Roles Scale developed by Zeyneloğlu (2008), Marriage Satisfaction Scale which was developed by Canel (2007), the Psychological Well-Being Scale developed by Ryff (1986) and translated into Turkish by Cenkseven (2004) and the personal information form developed by the researcher. The data gathered was analyzed using the SPSS program.

According to the findings; there was a significant difference by means of genders of the married individuals, their level of education, level of education of their family and spouse, and their attitudes towards social gender roles, marriage satisfaction and psychological well-being. Socio-economical status, their type of marriage, length of their marriage and whether or not having children had a

significant effect on only the social gender roles and marriage satisfaction while the length of marriage effected only the marriage satisfaction and the age of getting married effected only the attitudes towards the social gender roles. Yet, there was not a significant difference between the participants' age and the attitude of married individuals towards social gender roles and its effects on the marriage satisfaction and psychological well-being. In terms of the main objectives of this study; it was established that when the married individuals' equalitarian gender roles go up, their psychological well-being also goes up, but their marriage satisfaction goes down. The increase in marriage satisfaction was found to cause a decreasing effect on psychological well-being. These findings were discussed under the light of recent publications.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

ÖZ.....	i
ABSTRACT.....	iii
TABLolar LİSTESİ	vii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xi
KISALTMALAR	xii
GİRİŞ	1

BÖLÜM I

KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1.Toplumsal Cinsiyet Kavramına İlişkin Bilgiler.....	4
1.1.1.Cinsiyet.....	4
1.1.2.Toplumsal Cinsiyet.....	4
1.1.3. Toplumsal Cinsiyet Rollerini.....	6
1.1.4. Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Gelişimini Etkileyen Faktörler.....	7
1.1.4.1. Aile.....	7
1.1.4.2. İletişim Araçları.....	8
1.1.4.3. Ders Kitapları.....	8
1.1.5. Toplumsal Cinsiyet İle İlgili Kuramlar.....	9
1.1.5.1. Psikanalitik Kuram.....	9
1.1.5.2. Sosyal Rol Kuramı.....	12
1.1.5.3. Sosyal Öğrenme Kuramı.....	12
1.2.Evlilik Doyumu Kavramına İlişkin Bilgiler	13
1.2.1.Evlilik.....	13
1.2.2.Evlilik Doyumu.....	15
1.2.3.Evlilik Doyumu Ve Toplumsal Cinsiyet Rollerini İlişkisi	16
1.2.4.Evlilik Doyumuna İlişkin Kuramlar	17
1.2.4.1. Sosyal Mübadele Kuramı.....	17
1.2.4.2.Sevginin Evrimi Kuramı.....	19
1.2.4.3. Kriz Kuramı	19
1.2.4.4. Problem Çözme Modeli.....	20
1.3.Psikolojik İyi Oluş Kavramına İlişkin Bilgiler	21
1.3.1. İyi Oluş	21

1.3.2. Psikolojik İyi Oluş	22
1.3.2.1. Psikolojik İyi Oluş Kavramının Tarihçesi	22
1.3.2.2. Ryff'in Psikolojik İyi Oluş Modeli ve Kuramsal Temelleri.....	24
1.3.2.3. Psikanalitik Kurama Göre Psikolojik İyi Oluş	28
1.3.3. Psikolojik İyi Oluş Ve Toplumsal Cinsiyet Rollerini İlişkisi	29

BÖLÜM II

YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Problem ve Alt Problemleri	30
2.2. Evren ve Örneklem	31
2.3. Araştırmanın Modeli	32
2.4. Sınırlılıklar	32
2.5. Sayıtlılar	32
2.6. Veri Toplama Araçları	32
2.6.1. Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği.....	32
2.6.2. Evlilik Doyum Ölçeği	33
2.6.3. Psikolojik İyi Olma Ölçekleri	33

BÖLÜM III

BULGULAR

ARAŞTIRMANIN SONUÇLARI	101
-------------------------------------	------------

BÖLÜM IV

TARTIŞMA, ÖNERİLER ve SONUÇ

4.1. Tartışma	112
4.2. Öneriler	119
4.2.1. Araştırmamıza Yönelik Öneriler	119
4.2.2. Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler	120
4.3. Sonuç	121
KAYNAKÇA	123
EKLER	134
Ek 1: Kişisel Bilgi Formu	134
Ek 2: Evlilik Doyum Ölçeği	135
Ek 3: Psikolojik İyi Olma Ölçekleri	137
Ek 4: Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği	142

TABLULAR LİSTESİ

Sayfa No.

Tablo 3.1: Araştırmaya Katılan Bireylerin Çeşitli Değişkenlere İlişkin Dağılımı	35
Tablo 3.2: Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Grupların Evlilik Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması	37
Tablo 3.3: Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Grupların Psikolojik İyi Olma Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması	38
Tablo 3.4: Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Grupların Toplumsal Cinsiyet Rollerini Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması	40
Tablo 3.5: Bireylerin Yaşları İle Bireylerin Evlilik Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	42
Tablo 3.6: Bireylerin Yaşları İle Bireylerin Psikolojik İyi Olma Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	43
Tablo 3.7: Bireylerin Yaşları İle Bireylerin Toplumsal Cinsiyet Rollerini Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	44
Tablo 3.8: Bireylerin Eğitim Düzeyleri İle Bireylerin Evlilik Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması	45
Tablo 3.9: Bireylerin Eğitim Düzeyleri İle Bireylerin Psikolojik İyi Olma Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması	47
Tablo 3.10: Bireylerin Eğitim Düzeyleri İle Bireylerin Toplumsal Cinsiyet Rollerini Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması	50
Tablo 3.11: Bireylerin Eşlerinin Eğitim Düzeyleri İle Bireylerin Evlilik Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması	52

Tablo 3.12: Bireylerin Eşlerinin Eğitim Düzeyleri İle Bireylerin Psikolojik İyi Olma Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması	54
Tablo 3.13: Bireylerin Eşlerinin Eğitim Düzeyleri İle Bireylerin Toplumsal Cinsiyet Rollerini Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması.....	57
Tablo 3.14: Bireylerin Annelerinin Eğitim Düzeyleri İle Bireylerin Evlilik Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması	59
Tablo 3.15: Bireylerin Annelerinin Eğitim Düzeyleri İle Bireylerin Psikolojik İyi Olma Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması.....	61
Tablo 3.16: Bireylerin Annelerinin Eğitim Düzeyleri İle Bireylerin Toplumsal Cinsiyet Rollerini Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması.....	62
Tablo 3.17: Bireylerin Babalarının Eğitim Düzeyleri İle Bireylerin Evlilik Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması	65
Tablo 3.18: Bireylerin Babalarının Eğitim Düzeyleri İle Bireylerin Psikolojik İyi Olma Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması.....	68
Tablo 3.19: Bireylerin Babalarının Eğitim Düzeyleri İle Bireylerin Toplumsal Cinsiyet Rollerini Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması.....	70
Tablo 3.20: Bireylerin Gelir Düzeyleri İle Bireylerin Evlilik Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması	72
Tablo 3.21: Bireylerin Gelir Düzeyleri İle Bireylerin Psikolojik İyi Olma Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması	75

Tablo 3.22: Bireylerin Gelir Düzeyleri İle Bireylerin Toplumsal Cinsiyet Rollerini Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması	76
Tablo 3.23: Bireylerin Evlilik Süreleri İle Bireylerin Evlilik Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması	78
Tablo 3.24: Bireylerin Evlilik Süreleri İle Bireylerin Psikolojik İyi Olma Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması	80
Tablo 3.25: Bireylerin Evlilik Süreleri İle Bireylerin Toplumsal Cinsiyet Rollerini Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması	82
Tablo 3.26: Bireylerin Evlilik Yaşlarına Göre Grupların Evlilik Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması	83
Tablo 3.27: Bireylerin Evlilik Yaşlarına Göre Grupların Psikolojik İyi Olma Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması	84
Tablo 3.28: Bireylerin Evlilik Yaşına Göre Grupların Toplumsal Cinsiyet Rollerini Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması	85
Tablo 3.29: Bireylerin Evlilik Şekillerine Göre Grupların Evlilik Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması	87
Tablo 3.30: Bireylerin Evlilik Şekillerine Göre Grupların Psikolojik İyi Olma Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması	88
Tablo 3.31: Bireylerin Evlilik Şekillerine Göre Grupların Toplumsal Cinsiyet Rollerini Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması	89

Tablo 3.32: Bireylerin Çocuk Durumları İle Bireylerin Evlilik Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması	91
Tablo 3.33: Bireylerin Çocuk Durumları İle Bireylerin Psikolojik İyi Olma Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması	93
Tablo 3.34: Bireylerin Çocuk Durumları İle Bireylerin Toplumsal Cinsiyet Rollerini Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması	94
Tablo 3.35: Bireylerin Evlilik Doyumu Ölçeğinden ve Toplumsal Cinsiyet Envanterinin Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.....	97
Tablo 3.36: Bireylerin Psikolojik İyi Olma Ölçeğinden ve Toplumsal Cinsiyet Envanterinin Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.....	98
Tablo 3.37: Bireylerin Evlilik Doyumu Ölçeğinden ve Psikolojik İyi Olma Ölçeğinden Aldıkları Puanlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.....	99
Tablo 3.38: Bireylerin Toplumsal Cinsiyet Rollerini Düzeylerinin Bireylerin Evlilik Doyumları Düzeyleri Üzerine Etkisinin İncelenmesi	99
Tablo 3.39: Bireylerin Toplumsal Cinsiyet Rollerini Düzeylerinin Bireylerin Psikolojik İyi Olma Düzeyleri Üzerine Etkisinin İncelenmesi	100

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa No.

Şekil-1: Ryff'ın Psikolojik İyi Oluş Modelinin Kuramsal Temelleri 24

KISALTMALAR

- TCRTÖ** : Toplumsal Cinsiyet Rollerini Ölçeği
- EDÖ** : Evlilik Doyum Ölçeği
- PIOÖ** : Psikolojik İyi Oluş Ölçeği
- SPSS** : Sosyal Bilimler Paket İstatistik Programı

GİRİŞ

Bu bölümde, araştırmanın temel konusu aktarılmış, araştırmanın amacı ve önemine değinilmiş ve araştırmaya ilişkin temel kavramlar tanıtılmıştır.

Araştırmanın Konusu

Genel olarak anlam karmaşasına uğrayan iki kavram olan cinsiyet ve toplumsal cinsiyet, biyolojik ve toplumsal anlam bakımından birbirinden ayrılır."Cinsiyet" kavramı,kişinin kadın ya da erkek olarak gösterdiği genetik, fizyolojik ve biyolojik özellikleri olarak tanımlanmaktadır. "Toplumsal Cinsiyet" kavramı ise, kadının ve erkeğin sosyal olarak belirlenmiş kişilik özelliklerini, rol ve sorumluluklarını ifade etmektedir (Vefikuluçay, Zeyneloğlu, Eroğlu ve Taşkın, 2007).

Biyolojik cinsiyet olarak kadın ve erkek kavramı, toplumda toplumsallaşma süreci ile öğrenilen roller sonucu kadınsılık ve erkeksilik kavramlarına dönüşür.Toplumsal cinsiyet rolleri, bireylerin doğuştan sahip olduğu biyolojik cinsiyetten farklı olarak, toplumsal ve kültürel yapının bireylere yüklemiş olduğu kurgusal rollerdir.

Toplum tarafından yüklenen bu roller kadın ile erkek arasındaki duygusal ilişkileri de etkilemekte olup, toplumsal bir kurum olan evlilik birliğinde de karşımıza çıkmaktadır.Toplum, evlilikte kadınlara ev işlerini yürütme,çocuklarına iyi annelik yapma,kocasına itaat etme gibi roller yüklerken;erkeklere ise evin maddi idaresini sağlama gibi görevler atfetmektedir.Evlilik doyumu, bireylerin evliliğe ilişkin beklentilerinin ve gereksinimlerinin karşılanma düzeyini kapsayan kavramdır.Kadın ve erkeğin benimsediği cinsiyet rolü, evlilik kurumu içindeki davranışlarını şekillendirmektedir.Buna bağlı olarak da kadın ve erkeğin evlilik doyum düzeyleri farklılaşmaktadır.İlgili literatüre baktığımızda da bu durum karşımıza çıkmaktadır.Çınar(2008) yaptığı araştırmada evlilik doyumu ve toplumsal cinsiyet rolleri arasında anlamlı farklılıkların var olduğu sonucuna ulaşmıştır.Yine Anar (2011) "Evli ve Çalışan Yetişkinlerin Toplumsal Cinsiyet Rollerini ile Evlilik

Doyumu ve İş Doyumu İlişkisinin İncelenmesi" adlı çalışmasında bu iki değişken arasında anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmiştir.

Toplumsal cinsiyetin kadınlara ve erkeklere yüklemiş olduğu rollerin, bireylerde psikolojik iyi oluş durumunu da etkilediği düşünülmektedir. Arıcı(2011) "Üniversite Öğrencilerinde Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Algılar Ve Psikolojik İyi Oluş" adlı çalışmasında, öğrencilerden toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumu eşitlikçi tutuma sahip olanların, geleneksel tutuma sahip olanlara göre psikolojik iyi oluş düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırmamızın temel amacı, evli bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının evlilik doyumlarına ve psikolojik iyi oluş düzeylerine etkisini belirlemektir. Bu bağlamda, evli bireylerin yaşları, cinsiyetleri, eğitim düzeyleri, sosyoekonomik düzeyleri, ailelerinin ve eşlerinin eğitim düzeyleri, evlenme biçimleri, evlilik süreleri, çocuk sahibi olup/olmama durumları gözetilerek; toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumların, evlilik doyumu ve psikolojik iyi oluş değişkenleri üzerindeki etkisinin tespit edilmesi araştırmanın alt problemlerini oluşturmaktadır.

Toplumun kadın ve erkeğe atfettiği cinsiyet rolleri yaşamın her alanında karşımıza çıkmakta ve kadın erkek ilişkilerini önemli düzeyde etkilemektedir. Bu bağlamda kadın erkek ilişkilerinde birincil yakınlık derecesi sağlayan evlilik yaşamına ve kişilerin ruh sağlıklarına etki ettiği şüphesiz bir gerçektir. Toplumumuzda değerli bir kurum olan evlilik kurumunda kişilerin elde ettiği doyumun yüksek olması devamlılık için esastır. Toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumların bireylerin psikolojik iyi oluş durumlarını da önemli derecede etkilediği düşünülmektedir.

Bir çok temel alanda etki gösteren toplumsal cinsiyet kavramının evlilik doyumu ile psikolojik iyi oluş durumuna olan etkisinin araştırılmasının, sonuçlar üzerinden problemin temelini ne olduğunun belirlenmesi ve evliliklerin mutlu

şekilde devamı için hangi önlemlerin alınabileceğinin tespit edilmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Aynı zamanda ilgili literatür tarandığında bu üç kavramın etki durumu ve ilişkisini ele alan bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu anlamda da literatüre katkı sağlanacağı varsayılmaktadır.

Tanımlar

Toplumsal Cinsiyet:"Kadın ve erkeğe biyolojik cinsiyeti temelinde uygun görülen toplumsal ve kültürel davranış biçimleri, beklentiler, sorumluluklar ve roller bütünüdür" (Zeyneloğlu, 2008).

Evlilik Doyumu: "Evlilik kurumunun içinde varlığını sürdüren çevresel (eşlerin kararlarda eşitliği, baskınlığı, kazanç, çalışma, problemleri paylaşma vs.) ve kişisel (eşlerin birbirine karşı gösterdiği sevgi tarzı, tutumu, cinsel doyum, iletişim biçimi, eşlerin birbirlerine kendilerini ifade etmesi) boyutlardan eşlerin elde ettiği psikolojik tatmindir" (Sokolski ve Hendrick, 1999).

Psikolojik İyi Oluş: "Kişinin kendini olumlu algılamasını, sınırlılıklarının farkında olduğunda bile kendinden memnun olmasını, diğerleriyle güvenli ilişkiler geliştirmesini, kişisel istek ve ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde çevresini şekillendirmesini, özerk ve bağımsız hareket edebilmesini, yaşam amacının ve anlamının olmasını, kapasitesinin farkında olarak kapasitesini geliştirmeye çalışmasını ifade etmektedir" (Keyes, Shmotkin ve Ryff, 2002).

BÖLÜM I

KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde "Toplumsal Cinsiyet", "Evlilik Doyumu" ve "Psikolojik İyi Oluş" kavramları tanıtılmakta ve kuramsal çerçeve içinde ele alınıp değerlendirilmektedir.

1.1.Toplumsal Cinsiyet Kavramına İlişkin Bilgiler

Toplumsal Cinsiyet kavramı içinde bir çok farklı kavramı barındırmakta ve toplumsal cinsiyet kavramının anlaşılabilmesi için bu kavramların en temel düzeyde dahi olsa ele alınması gerekmektedir. Bu amaçla cinsiyet, toplumsal cinsiyet rolleri ve bu rollere etki eden faktörler ele alınmakta ve toplumsal cinsiyeti ele alan kuramlar tartışılmaktadır.

1.1.1.Cinsiyet

Cinsiyet, bireyin genetik,biyolojik ve fizyolojik özelliklerini tanımlayan bir kavramdır(Akın ve Demirel, 2003). Genel olarak biyolojik bağlamda cinsiyet, kişinin anatomik özelliğini belirtmek için kullanılan bir terimdir.(Ersöz-Günindi, 2010). Canlıların cinsiyet kromozomları tarafından belirlenen işlevsel, yapısal ve davranışsal özelliklerini içerir(Seçgin ve Tural, 2011). Başka bir deyişle cinsiyet, genetik açıdan kadın ve erkek olarak tanımlanmakta olup, üreme sistemlerinin farklılaşmasıyla birbirinden ayrılan doğal ve doğuştan gelen bir yapıyı ifade etmektedir.

1.1.2.Toplumsal Cinsiyet

Toplumsal cinsiyet, her toplumun kendi kültürel yapısı çerçevesinde kadın ve erkekte beklenenleri ifade eden bir kavramdır. Toplumsal cinsiyet, toplumun bireyi nasıl görüp algıladığını, bireylerin toplum içindeki duruşunu, görev ve sorumluluklarını kapsar(Öngen ve Aytaç, 2013).Biyolojik olarak tanımlanan cinsiyetten farklı olarak toplumsal cinsiyet, kültürel öğeleri içinde barındırır.Dolayısıyla; cinsiyeti doğa belirlerken, toplumsal cinsiyeti kültür belirlemektedir (Özkan ve Gündoğdu, 2011). Bu kavramı ilk kullanan kişiler arasında yer alan Ann Oakley toplumsal cinsiyet kavramıyla ilgili düşüncelerini şu

sözlerle dile getirmiştir:"Toplumsal cinsiyet bir kültür meselesidir, erkek ve kadınların 'eril' ve 'dişil' olarak sosyal sınıflandırılmasına işaret eder. İnsanların erkek ya da kadın olduğu, çoğunlukla biyolojik göstergelere göre anlaşılabilir. İnsanların eril veya dişil olduğu ise aynı şekilde anlaşılabilir; ölçütler kültürel, yere ve zamana göre değişiklik gösterir. Cinsiyetin değişmezliğini kabul etmek zorunludur, ama böylece toplumsal cinsiyetin değişkenliği de kabul edilmelidir. " (Bhasin, 2003).

Cinsiyet ve toplumsal cinsiyet kavramları arasındaki temel farklılıklar şu şekildedir:

- Cinsiyet doğaldır.
- Cinsiyet biyolojiktir.
- Cinsel organlardaki görünür farklılıklara ve buna bağlı olarak üreme işlevindeki farklılıklara işaret eder.
- Cinsiyet değişmez, her yerde aynıdır.
- Cinsiyet değiştirilemez.
- Toplumsal cinsiyet sosyokültürel, insan icadıdır.
- Toplumsal cinsiyet sosyo kültürel, eril ve dişil niteliklere, davranış modellerine, rollere, sorumluluklara vs. işaret eder.
- Toplumsal cinsiyet değişkendir. Zamana, kültüre hatta aileye göre değişir.
- Toplumsal cinsiyet değiştirilebilir (Bhasin, 2003).

Bu iki kavramın birbirinden farklı olduğunu savunan görüşlerin aksine bu kavramları birbirinden tam anlamıyla bağımsız görmeyen görüşler de mevcuttur. Bu görüşe göre; toplumun bireylerden bekledikleri, kadının ve erkeğin biyolojik yapısından tamamen ayrı tutulmaz (Dökmen, 2010). Jaggar da bu iki kavramı birbirinden bağımsız görmez. Jaggar'a göre toplumsal cinsiyeti belirleyen tek şey cinsiyet değildir ama toplumsal cinsiyet kavramı cinsiyetten bağımsız da değildir (Kadılar, 2011).

1.1.3. Toplumsal Cinsiyet Rollerini

Rol, sosyal yapı içinde bireyin bulunduğu pozisyonla ilgili yerine getirmesi gereken sorumlulukları ve diğer pozisyonlardaki insanlarla etkileşimi yönlendiren kuralları gösterir (Dökmen, 2010).Toplum, kadın ve erkeğe annelik, babalık, kardeşlik, öğretmenlik, doktorluk vs. gibi bir çok rol verebilir. Bir bireyin değeri, toplumda üzerine düşen rolü yerine getirme şekli ile ölçülür. (Adler, 1999) Toplumsal cinsiyet rolü ise; kültür, gelenekler ve görenekler çerçevesinde toplumun kadın ve erkekten uymasını beklediği davranışlar bütünüdür. Kültürel olarak bireylere uygun görülen kişilik özelliklerini ve davranışları belirleyen toplumsal cinsiyet rolü, toplum tarafından kalıp yargılara dönüştürülerek, kişilerin özellikle sosyal yaşamında, kişiler arası ilişkilerinde, evlilik ve aile yaşamında göstermiş olduğu davranışlarda belirgin olarak karşımıza çıkmaktadır(Vefikuluçay, Zeyneloğlu, Eroğlu ve Taşkın, 2007).

Biyolojik olarak kadın veya erkek olarak doğarız ve dünyaya geldiğimiz andan itibaren toplumsal normlar, sorumluluklarımızı ve yaşam şeklimizi belirler. Öyle ki daha biz dünyaya gelmeden bu süreç başlar, kız çocukları için pembe renk kıyafetler hazırlanırken, erkek çocuklarına mavi renk kıyafetler hazırlanması bu duruma örnekler niteliktedir. Çocuklar kendilerini doğru bir biçimde erkek ya da kız olarak adlandırmadan önce, sözle ifade edilmeyen bir takım sinyaller alırlar. Mesela, erkek ve kadın yetişkinler bebekleri genellikle farklı biçimde tutarlar.Kadınların kullandıkları kozmetik ürünlerinin, bebeğin erkeklerle eşlediklerinden farklı kokuları vardır.Kadın ve erkeğin farklı giyiniş tarzları, saç biçimi ve diğer farklılıklar bebeğe öğrenme sürecinde görsel sinyaller sağlar. İki yaş civarındaki çocuklar, toplumsal cinsiyetin ne olduğuna ilişkin tam olmayan bir anlayışa sahiptirler. Kendilerinin erkek mi yoksa kız mı olduklarını bilirler, başkalarını da genellikle doğru bir biçimde sınıflandırabilirler. Bununla birlikte çocuklar, beş–altı yaşına gelene kadar, kişinin toplumsal cinsiyetinin değişmediğini, herkesin bir toplumsal cinsiyeti olduğunu ve kızlarla erkekler arasındaki seks farklılıklarının anatomik temelli olduğunu bilmezler (Giddens, 2000).

Doğuştan gelen biyolojik farklılıklar, bütün toplumlarda kültürel olarak yorumlanıp değerlendirilerek, kadınların ve erkeklerin hangi kişisel özelliklere sahip olmaları gerektiğine, hangi tutum ve davranışları sergileyeceklerine, hangi haklara kimin ne derecede sahip olması gerektiğine ilişkin toplumsal beklentiler geliştirir.(Günay ve Bener, 2011)Buna bağılı olarak genellikle, kadınlardan sabırlı, anlayışlı olmaları, evi çekip çevirmeleri, insan ilişkilerini düzenlemeleri; erkeklerden ise güçlü olmaları, ailelerini geçindirmeleri, çevre üzerinde belirli bir etkinlik ve kontrol sağlamaları beklenmektedir.(İmamoğlu, 1991)

Geleneksellik ve eşitlik boyutları üzerinden sınıflanmakta olan toplumsal cinsiyet rolleri, kadınların toplumsal cinsiyet rolü konusunda geleneksel düzenin dayattığı beklenti ve rollere odaklanmaktadır. Geleneksel kültürün sunduğu rol, annelik ve eş rolü ile sınırlıyken, eşitlikçi boyut, kadının talip olabileceği statü ve rollerde bir sınırın olmadığına dair inançları kapsar. Geleneksel toplumsal cinsiyet rolleri, evlilikte erkeği hane reisi, kadını ise ev hanımı olarak belirlerken, eşitlikçi cinsiyet rolleri ise cinsler arasında eşitlikçiliği ve eşler arasında rol paylaşımını vurgulamaktadır (Yüksel, 2013).

1.1.4. Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Gelişimini Etkileyen Faktörler

Toplumsal cinsiyet rollerinin kazanılmasında, toplum içindeki bir çok ögenin etkisinin olduğu şüphesiz bir gerçektir. Çalışmamızda bunlardan etkisinin daha fazla olduğu varsayılan bir kaçı ele alınmaktadır.

1.1.4.1. Aile

Toplumsal cinsiyet rollerinin gelişimini etkileyen faktörlerin başında, toplumun temel yapı taşı olan aile gelmektedir. Toplumsal cinsiyet rollerinin kazanıldığı en önemli yer aile olup aynı zamanda bireyin kişilik oluşumunun ilk başladığı yer de aile olarak kabul edilir.Aileler çocukları dünyaya geldiği andan itibaren, onlar için seçtikleri giysiler, oyuncaklar ve kurallar ile bireylerin yaşamlarının daha sonraki aşamasındaki davranış biçimleri, cinsiyet rolleri ve bu rollere ilişkin tutumlar üstünde oldukça etkindir. Anne ve baba çocuklarını

yönlendirdikleri faaliyetlerle, çocuğun cinsiyetine uygun olduğu ya da olmadığı düşünülen davranışlara tepkileriyle, çocuğun cinsel rol kimliğini belirlenmesinde etkin rol oynamaktadır (Özcan, 2012). Kız ve erkek bebekler farklı fiziksel objeler ve sosyal aktiviteler ile cinsiyetlerine uygun rolleri kazanmaları için teşvik edilmektedirler. Örneğin; kız çocukları bebeklerle oynamaya teşvik edilirken, erkek çocuklar arabalarla oynamaya teşvik edilmektedir (Zeyneloğlu, 2008). Bunun yanı sıra aile tarafından erkekler, futbol, basketbol gibi fiziksel aktivitelere daha çok yönlendirilirken; kız çocukları daha çok bale gibi dans aktivitelerine yönlendirilmektedir. Kadın için annelik ve eve bağlılık, erkek için hane reisliği ve ailenin diğer üyelerinin koruyuculuğunu ve sorumluluğunu üstlenme anlayışı aile içinde kazanılmaktadır (Ersöz-Günindi, 1999).

1.1.4.2. İletişim Araçları

Cinsiyet rollerinin gelişiminde etkin bir rolü olan diğer bir unsur ise iletişim araçlarıdır. Yapılan araştırmalarda kadın imgeleri kadının ev içi rolüyle ilgili olanlar ve kadının cinselliğiyle ilgili olanlar şeklinde ikiye ayrılmaktadır. Ev içi rolüyle ilgili imgeler, ev işlerinde hamarat, güzel yemekler yapan, görev bilinci yüksek, sevecen bir eş, anne ya da misafirperver bir ev hanımıdır. Cinsellikle ilgili olanlar ise, erotik, dişilik yeteneği yüksek, yarı çıplak, uçar fakat ulaşılamazdır (Bıçakçı, 1997). Courtney ve Lockerez tarafından 1971 yılında yapılan reklam ile toplumsal cinsiyet rolleri arasındaki ilişkiyi inceleyen ilk ciddi çalışmada, Amerikan reklamlarının kadını ciddi kararlar verme kabiliyeti olmayan sadece evinde bir ortama sahip, tamamen erkeklere bağımlı olarak gösterdiği belirtilmektedir (Yılmaz, 2007). Televizyon programlarında da kadın ve erkeğin cinsiyet rollerini hakkında mesajlar bulunmakta; kadın cinsel bir obje olarak tanıtılırken, erkek kadınlardan baskın, girişken, rekabetçi, saldırgan, özgürlükçü ve girişken olarak gösterilmektedir (Özcan, 2012).

1.1.4.3. Ders Kitapları

Aileden sonra ikinci eğitim ortamı olan okullar ve okullarda okutulan ders kitapları da bireyin toplumsal cinsiyet rollerinin kazanımında etkili bir öğedir. Ailede başlayan toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin öğretiler okulda pekiştirilerek geliştirilir.

Cumhuriyetin ilk dönemlerinde ders kitaplarındaki eşitlikçi söylemler, 1950'lerden sonra kadın-erkek iş bölümü bağlamında geleneksel bir yapıya bürünmüştür. 1950 sonrasında yazılan ders kitaplarındaki resimlerde de kadın, anne rolünde, yemek yaparken, ütü yaparken, çamaşır yıkarken gösterilmektedir. (Gümüšoğlu, 2008)İlgili literatüre baktığımızda Kılıç ve Eyüp (2011) " İlköğretim Türkçe Ders Kitaplarında Ortaya Çıkan Toplumsal Cinsiyet Rollerine Üzerine Bir İnceleme " adlı çalışmalarında ders kitaplarında erkeklerin kadınlardan daha çok yer aldığı, erkeğe ev dışı işlerde ailenin geçimini sağlama görevi verilirken, kadının ev içi rollerde etkin olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca bireysel özellikler olarak ise kadınların pasif ve zayıf; erkeklerin ise güçlü ve zeki olarak gösterildiği sonucuna ulaşmışlardır. Sonuç olarak baktığımızda ders kitapları, öğrencilere toplumsal cinsiyet rolleri ile ilgili mesajlar vermekte olup bireyler bu mesajları düşünce ve davranışa dönüştürmektedir.

1.1.5. Toplumsal Cinsiyet İle İlgili Kuramlar

Literatüre bakıldığında toplumsal cinsiyet kavramını ele alan bir çok kuram olduğu görülmektedir. Çalışmamızda bunlardan, daha önemli olduğu varsayılan 3 kuram ele alınmaktadır.

1.1.5.1. Psikanalitik Kuram

Erken çocukluk yaşantılarının yetişkin kişiliğinin belirlenmesinde önemli bir etkisi olduğunu vurgulayan psikanalitik kuramın temsilcisi Freud, kişinin temel kişilik oluşumunun beş yaşına kadar olan dönemde gerçekleştiğini öne sürmektedir. Freud, üzerinde durduğu gelişim evrelerini şu şekilde açıklamaktadır.

Oral Dönem (0-18 ay) : Bu evrede bebeğin haz bölgesi ağız bölgesidir. Yani bu dönemde bireyin libidosu ağız bölgesinde odaklanmaktadır. Oral dönemde bebek, emme eyleminden haz almaktadır ve kendine bakan kişiye bağımlıdır. Kişi bu kurduğu ilk ilişki aracılığıyla diğer kişilere karşı güven, bağımlılık, bağımsızlık gibi tutumları oluşturacaktır.

Anal Dönem (1,5-3 yaş) : Bireyin bu dönemde libido kaynağı anüs ve çevresidir. Anüs kasları üzerinde kontrol sahibi olan çocuk, dışkıyı tutmaktan ve bırakmaktan, yeni kazandığı bu yeteneğinden, haz duymaktadır. Bu evrede çocuğa

verilen tuvalet eğitiminin niteliği, yetişkin kişiliğin oluşmasında oldukça önemli bir yere sahiptir.

Fallik dönem (3-6 yaş) : Fallik dönemde çocuğun libido odağı genital organlardır. Kız ve erkek çocukları cinsel organlarının ve karşı cinsle olan farklılıkların bilincindedir. Freud, bu dönemde çocukların karşı cinste olan ebeveynine karşı cinsel arzular beslediğini dile getirir. Bu duruma da oidipus kompleksi adını verir. Bazı kaynaklar bu duruma kız çocukları için elektra kompleksi adını vermektedir. Bu karmaşa çocuğun kendi cins ebeveyniyle özdeşleşmesi sonucu çözülür. Babayla kurulan özdeşim sonucu erkek çocukları, babanın değerlerini, tutumlarını içselleştirerek erkek cinsel kimliğini kazanır. Kız çocukları da uygun cinsel kimlik kazanmakta ve ebeveynlerinin değer yargılarını içselleştirmektedir.

Latant Dönem (6-12 yaş) : Ergenliğe kadar süren bu evrede herhangi bir libido odağı ve haz kaynağı yoktur. Bu döneme gizil dönem adı da verilmekte, gizil dönemde cinsel istek ve arzular bastırılmaktadır. Bu dönem, bir dinlenme süreci ve genital dönemde ortaya çıkacak gelişmeler için hazırlık evresi olarak kabul edilmektedir.

Genital Dönem (Ergenlik ve sonrası) : Psikoseksüel dönemin son evresi ve nihai hedef olan genital dönem, gerçek olgunlaşmayı temsil etmektedir. Bu dönemde libido odağı yeniden genital bölgedir. Latant dönemde gizlenmiş ve bastırılmış cinsel arzular bu evrede karşı cinse yönelir. Diğer dönemlerde takılma yaşanmamışsa bireyde, karşı cinse aktarılmak için gerekli psişik enerji mevcut olacaktır. Psikanalitik kuramdaki ideal kişilik tipi olan genital karakter, cinsel dürtülerini olgun bir biçimde kontrol edebilen, sorumlu ve olgun bir kişiliği temsil etmektedir(İnanç ve Yerlikaya, 2011).

Freud'un kuramında toplumsal cinsiyetin kazanımına ilişkin üç dönem ele alınır: İlk dönem, çocukların cinsiyetler arasındaki farklılıkların farkında olmadıkları dönemdir; bu dönem oral ve anal dönemleri içerir. İkinci dönem, farklılıkları anlamaya başladıkları dönemdir; fallik dönemin ilk bölümüdür. Son dönem ise ödipal dönemdir(Dökmen, 2010).

Oral ve anal dönemleri içeren dönemde, erkek ve kız çocukların cinsiyet ve toplumsal cinsiyet deneyimleri doğumdan itibaren aynıdır ve erkek çocuklar, hayataerkek anatomisine sahip olarak başlarlar, libidoları penisle bağlantılı olarak erkektir. Kız çocuklar ise dişilik organı olarak vajinaları, erkeklik organı olarak da klitorisleri olmak üzere anatomik olarak iki cinsiyete sahiptir. Kız çocukların yaşamın başında, deneyimleri içinde sadece klitoris yer alır ve libidoları erkektir. Bu durum bize gösteriyor ki;ilk dönemde kız çocukların da erkek çocukların da cinsiyetleri erkektir ve toplumsal cinsiyetleri de erkeksidir(Dökmen, 2010).

Fallik dönemin ilk bölümü olan ikinci dönemde çocuklar, kız ve erkek çocuklar aralarındaki farklılıkları anlamaya başlar cinsel kimlikleri beş yaş civarındada oluşur. Sevgi objesi annedir ve yine erkeklik merkezdedir. Bunun nedeni de çocukların sadece erkek cinsiyetini bilmesidir. Babalarının fiziksel ve cinsel olarak daha güçlü olduklarını gören erkek çocukları cinsel ilgilerini annelerine yönelttikleri zaman, babalarının onları kastre edeceğinden endişe duyarlar. Bu dönemde, kız çocuklarındaki gelişim daha karmaşık şekildedir. Freud, kız çocuklarının penisleri olmadığından kendilerini eksik hissettiklerini ya da klitorisin basit bir organ olduğunu düşündüklerini söylemektedir.Bu duruma karşı da kıskanma duyguları oluşturduklarını vurgular ve kız çocuklarının bir gün bir penise sahip olmayı umut ettikleri düşüncesindedir.Kız çocukları bunların sonucunda umutsuzluk ve öfkeyle ebeveynlerine yönelirler, çünkü anneleri onlara erkek çocuklarına verdiklerinden vermemiştir ve zaten annelerinin penisi olmadığı için o da eksiktir. Onların heteroseksüel anlamda kadınsılık yoluna girişlerinin başlangıcı, annelerinden uzaklaşp babaya doğru yönelişleri ile oluşmaktadır(Dökmen, 2010).

Son olarak ödipal dönemde yani toplumsal cinsiyet rolünün kazanımının üçüncü döneminde, babalarıyla anneleri için erkeklik yarışına giren erkek çocuklar, kastrasyon korkusu sebebiyle annelerinden ve babalarıyla olan savaşlarından vazgeçerek, babalarıyla özdeşleşme yoluna girerler.Süper egonun gelişimi de bu çatışmanın çözülmesi sonucu oluşur. Babalarıyla yeni ilişkilerinde onlara istedikleri penisi vereceğini uman kız çocukları, bu istekten zamanla vazgeçer ve babalarıyla kadınsı bir ilişki içine girip ondan bebek sahibi olmayı istemeye başlarlar (Dökmen, 2010).

Freud, toplumsal cinsiyet bağlamında kadınlar için " Anatomi kaderdir " der. Freud'un kuramını incelediğimiz zaman görüyoruz ki; ona göre "normal" insan erkektir, kadın ise penisi olmayan ve bu sebepten dolayı kendisini eksik görendir ve kadın, tüm psikolojisi bu eksikliği ve yetersizliği onarma çabasında olan,aykırı bir insandır(Bhasin, 2003).

1.1.5.2. Sosyal Rol Kuramı

Eagly (1997), sosyal davranışlardaki cinsiyet farklılıklarını açıklamak amacıyla bu kuramı geliştirmiştir. Çünkü kişinin davranışlarını içinde bulunduğu sosyal ortamın ve beklentilerin şekillendirdiği görüşündedir (Demirtaş, 2004). Sosyal Rol Kuramı, kadın ve erkek tutumlarında gözlenen farklılıkların, kadın ve erkeklerin farklı sosyal roller üstlenmesinden ötürü olduğunu söylemektedir. (Güldü ve Kart, 2009).

Tiyatro oyununda sergilenen dramatik rolde aktör, canlandığı kişiymiş gibi oynadığı karakterin geçici olarak kişiliğini ve davranışını üstlenir. Sosyal rol kavramı da bu tiyatro oyununda sergilenen bu role benzetilebilir.Fakat farkı şudur ki,sadece belli bir süreliğine olmayan, toplumsallaşma sürecinde öğrenilen sosyal rolde erkek veya kadın, toplum içinde bir çok grupta rol oynar ve bu sosyal rolü tamamen içselleştirir (Fichter, 1996).

Toplumsal cinsiyet rollerinin oluşması, sosyal rol kuramında çok önemli bir süreç olarak görülür. Ailesel ve mesleki rollerle birlikte görülen bu roller, "ev kadını" ve "ailesini geçindiren" roller şeklinde kadın ve erkeğin rollerini farklılaştırmaktadır(Dökmen, 2010).

1.1.5.3. Sosyal Öğrenme Kuramı

İki önemli öğrenme süreci olan "model alma ve taklit" ile "edimsel koşullanma" sosyal öğrenme kuramında etkin bir yere sahiptir.Edimsel koşullanmayı ele aldığımızda; pekiştirilen ve ödüllendirilen bir davranışın ileride tekrarlanması olasıdır ve bunun sonucu olarak toplumsal cinsiyet bağlamında; cinsiyetine uygun davranış gösteren çocuk ödüllendirilir, cinsiyetine uygun davranmayan çocuk ise cezalandırılır(Dökmen, 2010). Örneğin; bir erkek çocuğunun oyuncak bebekler ile

oynadığını gören ebeveyn bu durumdan ötürü onu cezalandırabilir, fakat oyuncak bebek ile oynayan kız çocuğu aynı durum karşısında hoş karşılanır ve hatta bu durum pekiştirilir.

Diğer bir öğrenme biçimi olan model alma ve taklit de de durum şu şekildedir: Herhangi bir ebeveyn, çevrede görülen başka bir kişi veya televizyonda görülen tanınmış bir birey model alınır ve taklit edilir. Toplumsal cinsiyet rollerinin kazanılmasında da sıklıkla kız çocuklar annelerini, erkek çocuklar babalarını model alarak taklit etme yoluna gitmektedir(Dökmen, 2010). Ayrıca bir davranışın öğrenilebilmesi için, kişinin bir olayın sonucunu kendi yaşayarak öğrenmesi şart değildir, bunu gözlem yoluyla da gerçekleştirebilmektedir. Örneğin; bir köpek tarafından ısırılan birini gözlemleyen birey, köpekten korkabilir(Erden ve Akman, 1997).

Yani şöyle ki; birbirlerinden farklı şekillerde davranmaları gerektiği yönünde eğitilen kadın ve erkekler, aynı zamanda çevresindeki farklı cinslerin de birbirinden ayrı şekilde davrandığını gözlemleyerek, farklı davranışlar sergilemeyi öğrenir diyebiliriz (Çınar, 2008).

1.2.Evlilik Doyumu Kavramına İlişkin Bilgiler

Bu başlık altında evlilik ve evlilik doyumu tanımlanmakta, evlilik doyumu kavramının toplumsal cinsiyet rolleri kavramı ile ilişkisi ele alınmakta ve evlilik doyumunu açıklamaya yönelik kuramlar tartışılmaktadır.

1.2.1.Evlilik

Yaşamını bir çok gruba ait olarak sürdüren insanoğlunun üye olduğu en önemli gruplardan biri, insan türünün sürekliliğini sağlayan aile kurumudur. İki farklı türden bireyin birbirlerini eş olarak seçmesi sonucu, bu özel kurum oluşmuş olur(Yılmaz ve Kalkan, 2010).Yani aile kurumu, evlilik ile başlar.M.Ö 2000 yıllarından beri sürekli gelişim ve değişim gösteren evlilik kurumu, insan yaşantısında büyük oranda etki gösteren kültürel bir olgudur(Yıldırım, 1993).

Evlilik kurumunun ortaya çıkmasında, kadın ve erkeğin ilişki kurma ihtiyacının toplum tarafından kabul edilmesi ve onay verilmesi gerekliliği de etkili bir durum olmuştur. Tarih boyunca insan topluluklarında yaygın bir davranış olan evlilik, ilk olarak fiziksel hayatı sürdürmenin gereği olsa da, sonrasında "aşk" ve "güvenlik" kavramları buna eklenmiştir (Bozgeyikli ve Toprak, 2013). Evlilik, Türk toplumunda özel bir anlam taşımakta; genellikle ölüme kadar devam edecek bir sözleşme olarak kabul edilmektedir (Fidan, 2005). Toplumumuzda evlilik ile ilgili diğer bir önemli nokta ise evlenme yaşıdır. Toplum tarafından kabul görmüş belirli yaşa gelindiğinde, evliliğin gerçekleştirilmesi kadın ve erkekler için toplumsal bir görevdir. Hatta halk dilinde her birey için evlilik ve aile, onların yuvasıdır ve bireyler "geç kalmadan" yuvasını kurmalıdır.

Evlilik kavramı ile ilgili literatürde bir çok farklı tanım bulunmaktadır. Demografi sözlüğünde evlilik, "karşı cinsten iki birey tarafından oluşturulmuş, resmi, dini veya ülkesel farklılıklara göre geleneksel olarak başka türlerde gerçekleştirilen meşru bir birliktelik" olarak tanımlanmaktadır (Tezcan ve Coşkun, 2004).Devlet Planlama Teşkilatı (1989) evliliği, "sosyal yapı içinde mevcut normlara uygun bir biçimde örf veya medeni hukuk açısından meşru bir bağın kurularak, aile müessesesinin o topluluk tarafından kabulünü sağlayan bir olgudur" şeklinde tanımlamaktadır.Adler (2012), evlilik tanımını şu şekilde yapmıştır: "evlilik, eşlerden birinin karşı tarafa, bedensel cazibenin, arkadaşlık ve çocuk sahibi olma isteminin dürtüsüyle kendini açığa vuran gönülden teslimiyetidir." Son olarak; "evlilik, kurumsallaşmış bir yol; biyolojik, sosyal ve psikolojik işlevleri olan bir ilişkiler sistemi; bir kadınla bir erkeği, 'karı-koca' olarak birbirine bağlayan, doğacak çocuklara belli bir statü sağlayan, toplumsal yönden devletin kontrol, hak ve yetkisi bulunan bir yasal ilişki biçimidir."(Özguven, 2000).

Evlilik yanan bir ateşe benzer, ateşin sürekli yanması için sürekli beslenmesi gerekir.Evlilik kurumu da aynı şekildedir devam edebilmesi ve ayakta kalabilmesi için sürekli beslenmesi ve yatırım yapılması gerekmektedir. Evlilik psikolojik, sosyolojik ve biyolojik bir kurumdur ve evliliğin doğasını anlayabilmek için bu psikolojik, sosyolojik ve biyolojik temelleri iyi bilmek gerekmektedir (Tarhan, 2006).

1.2.2.Evlilik Doyumu

Doyum, bireylerin buldukları durumdan hoşnut olma hali ve arzunun tatmin noktasına ulaşmasıdır. Burr (1970) doyum kavramını, "kişilerin bireylerin hedef ya da arzularının belirli bir düzeyde gerçekleşmesiyle deneyimledikleri öznel bir durumdur." şeklinde tanımlamıştır. Evlilik doyumu ise; "evlilik kurumunun içinde varlığını sürdüren çevresel (eşlerin kararlarda eşitliği, baskınlığı, kazanç, çalışma, problemleri paylaşma vs.) ve kişisel(eşlerin birbirine karşı gösterdiği sevgi tarzı, tutumu, cinsel doyum, iletişim biçimi,eşlerin birbirlerine kendilerini ifade etmesi) boyutlardan eşlerin elde ettiği psikolojik tatmin" şeklinde tanımlanmıştır (Sokolsi ve Hendrick, 1999).

Mackey ve O'Brien, karar vermede ortaklık, cinsel ve psikolojik yakınlık, çatışmanın kontrolü, güven, saygı, empatik anlayış ve eşitlik konularında ilişkiyel değerler ve iletişim kalitesi kavramlarını evlilik doyumunu arttıran etkileşimler olarak ifade etmektedirler (Çağ ve Yıldırım, 2013).

Rosen-Grandon, Myers ve Hattie ise evlilik doyumunun karakteristik özelliklerini şu şekilde ortaya koymuşlardır:

- Evlilik istikrarı
- Eşe bağlılık
- Cinsel yaşamda sadakat
- Güçlü manevi değerler
- Tanrıya inanma ve dine bağlılık
- Eşe saygı duymak
- İyi bir eş olmaya isteklilik
- Eşi desteklemeye ve memnun etmeye istekli olmak
- Eş için iyi bir arkadaş olmak
- Affetme ve affedilmeye gönüllü olmak (Akt; Çağ, 2011).

Evlilik doyumu, evliliklerin devamı, huzurlu bir aile ortamı, bireylerin psikolojik durumlarının iyi olma hali vb. bir çok alanda etkin rol oynamaktadır.

Çiftlerin evlilikleriyle ilgili öznel değerlendirmelerini ifade eden evlilik doyumu, evliliklerin sağlıklı bir şekilde yürümesi için en önemli kaynak ve bir evliliğin devam edip etmeyeceği ile ilgili en önemli göstergedir (Güngör, 2007).

Kişilerin evliliklerinden aldıkları doyumun, yaşamlarının bir çok yönüne etki ettiği ve katkı sağladığı düşünülmektedir. Literatüre bakıldığında, çiftlerin evliliklerinde mutlu olma durumlarına ve bu ilişkiden aldıkları doyuma, ekonomik güvence iş gibi diğer önemli görülen doyum kaynaklarından daha fazla önem verdiği görülmektedir (Tezer, 1996).

1.2.3. Evlilik Doyumu Ve Toplumsal Cinsiyet Roller İlişkisi

Toplumun bireyler için belirlediği cinsiyet rolleri, kadın ve erkek ilişkisinin en yoğun görüldüğü evlilik ilişkisinde belirgin olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durum ilk etapta eş seçiminde kendini göstermektedir. Yani kişilerin eşinde bulunması gereken özelliklere toplumsal cinsiyet normları karar vermektedir. Kadınlarda evleneceği erkek için dikkat etmesi gereken kriterler, ailesini geçindirebilecek statüde olması, iyi bir mesleğinin olması ve yakışıklı olması gibi özellikler olurken; erkeklerin evleneceği kadın için, iyi bir anne, eş ve çekici bir kadın olması gibi özellikler aranması beklenir (Ersöz-Günindi, 1999).

Evlilik ilişkisinin başlamasıyla toplumun öngördüğü evlilik içi cinsiyet rolleri de belirlenmiş olur. Kadınların evlilik ilişkisi içinde destekleyici, yapıcı, duygusal olması beklenirken; erkeklerden daha az yapıcı, daha sert olması, aileyi koruyup kollaması ve ekonomik geçimi sağlaması beklenir. Ev işleri ve çocuk bakımı gibi konular kadının görevi olarak görülmektedir (Gök, 2013). Bu noktada kadın ve erkeklere yüklenen bu roller, kişilerin evliliklerinden aldıkları doyuma etki etmektedir. Bu roller öylesine kalıplaşmış ve benimsenmiştir ki hatta bazı özel durumlarda da kişilerin bu rollerden ödün vermeyişi evlilik doyumu düzeylerine etki edebilmektedir. Evlilik doyumu bağlamında, çiftlerin gerektiği zaman rolleri konusunda esnek davranmaları, iş birliği içinde olabilmeleri önemlidir. Örnek vermek gerekirse, bir erkek ilişkileri içinde, "normal" zaman içerisinde yemek, ütü, bulaşık gibi işler yapmıyor, çocuk bakımını üstlenmiyor varsayarsak, eşinin sağlık problemlerinin olduğu veya yeni doğum yapmış olduğu bir zaman dilimi içerisinde

bu işleri yapması toplumun yüklemiş olduğu roller açısından esneklik göstermesi demektir (Canel, 2011). Bunun gibi iş birliğinin ve esnekliklerin gerçekleşmesinin, çiftlerin evlilik ilişkisinden almış olduğu doyum düzeyine de etki göstereceği düşünülmektedir.

Son yıllarda meydana gelen toplumsal değişmeler sonucu, kadınların iş hayatına atılması da toplumsal cinsiyet rolleri üzerinde etkili olmakta ve bu durum evliliklerde evlilik doyum eşiğine etki etmektedir. Bir kadının çalışıp çalışmama durumunun, çiftlerin evliliklerinden aldıkları doyuma olumlu veya olumsuz etkisinin olması konusunda farklı fikirler mevcuttur. Khan (2003), kadının çalışma durumunun evlilik hayatına etki ettiğini belirterek, Bangladeş'te geleneksel rolleri ağır basan kadınların, çalıştıklarında benimsemiş olduğu bu rollerini tam manasıyla yerine getiremediği için evlilik ilişkisi içinde doyumsuzluk yaşadığını ifade etmektedir. Bu görüşün aksine Kielcolt (2003), kadının çalışması sonucu, evin içerisinde olan görevlerinden kurtulduğunu ve bu kurtuluşunun da evlilik doyumunu arttırdığını ifade etmektedir.

Evlilik yaşantısının sağlıklı bir şekilde ilerlemesi için, çiftlerin kültürün onlara yüklemiş olduğu cinsiyet rollerinde esneklik yaratmaları, birbirlerine karşı anlayışlı, saygılı ve iş birliği içinde olmaları önemlidir(Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, 2008). Bu şekilde evliliklerde daha az problem ve çatışma yaşanmakta ve buna bağlı olarak eşler içinde buldukları evlilikten daha yüksek düzeyde doyum sağlamaktadır.

1.2.4.Evlilik Doyumuna İlişkin Kuramlar

Evlilik doyum kavramına ilişkin bir çok kuramsal yaklaşım mevcuttur. Çalışmamızda bunlardan önemli görülen "Sosyal Mübadele Kuramı", "Sevginin Evrimi Kuramı", "Kriz Kuramı" ve "Problem Çözme Modeli" evlilik doyum çerçevesinde ele alınıp açıklanmaktadır.

1.2.4.1. Sosyal Mübadele Kuramı

Thibaut ve Kelley'in 1959 yılında geliştirmiş olduğu etkileşim sonuçları kuramı olarak da bilinen bu kuramının üzerindeki durduğu ana kavramlar, ikili

ilişkilerde ödül-bedel, karşılaştırma düzeyi ve seçenekler için karşılaştırma düzeyi kavramlarıdır. Sosyal mübadele kuramı, ikili ilişkilerin oluşması, devam ettirilmesi ve sonlandırılmasına ilişkin bir modeldir ve amacı ikili ilişkilerdeki bağımlılığı açıklamaktır. Bir kişi, içinde bulunduğu ilişkiden doyum almasa bile bağımlılık düzeyinin yüksek olması nedeniyle bu ilişkiyi sürdürmek isteyebilmektedir. Yani ilişkiden alınan doyum ile ilişkiye olan bağımlılık düzeyinin değerlendirilmesine sebep olan ölçütler aynı değildir. Bu ölçütler karşılaştırma düzeyi ve seçenekler için karşılaştırma düzeyi olarak adlandırılmaktadır (Hovardaoğlu, 1996).

Thibaut ve Kelley'e göre karşılaştırma düzeyi, bireylerin ilişkiden beledikleri doyum düzeyidir. Sosyal mübadele kuramına göre, kişi, yaşadığı ilişkisinden aldığı sonuçları karşılaştırma düzeyi ile kıyaslamaktadır. Eğer bu sonuçlar karşılaştırma düzeyinin üstündeyse ilişkiden doyum alınıyor anlamına gelmektedir ve birey ilişkiyi devam ettirme eğilimindedir. Bireyin, yaşadığı ilişkisinden aldığı sonuçlar, karşılaştırma düzeyinin altındaysa kişi ilişkiden doyum sağlamıyor demektir. Durum bu şekilde olduğunda, kişi bu sefer, elde ettiği sonucu, seçenekler için karşılaştırma düzeyiyle kıyaslar. Kişinin, başka bir bireyle aynı ilişkiyi yaşadığında sağlayacağı tahmini doyum düzeyi, seçenekler için karşılaştırma düzeyi olarak adlandırılır. Yani bu kuram ışığında, yaşanan şimdiki ilişkiden sağlanan sonuç düzeyi, seçenekler için karşılaştırma düzeyinin de altında kalırsa kişiler, ilişkiyi bitirme yoluna gidecektir (Hovardaoğlu, 1995).

Bu kuramda önemli görülen bir diğer kavram da ödül-bedel kavramıdır. İkili ilişkileri ödül-bedel mübadelesi olarak gören bu kurama göre, kişilerin tercih ettikleri ilişki biçimi, ödülü yüksel bedeli düşük olan ilişkilidir. Bu bağlamda, ödül, doyum sağlayan herhangi bir şey; bedel ise, davranışın yapılmasını ketleyen bir özelliktir. Eğer insan, bedel ödediğine inanıyor ve bunun karşılığında ödül alamıyorsa ilişkiyi bitirme davranışı gösterebilmektedir (Hovardaoğlu, 1995).

Sosyal mübadele kuramının dayandığı kavramlar ve varsayımlar bize gösteriyor ki, bireylerin içinde bulunduğu evlilik ilişkisinden sağladıkları doyum, evlilik kurumunda önemli bir değer ve bu ilişkinin devamlılığı anlamında önemli bir ölçüttür. Eğer kişiler ilişkilerinden doyum sağlamıyorsa, bu evlilik ilişkisini devam ettiremeyecektir.

1.2.4.2. Sevginin Evrimi Kuramı

Wilson'un geliştirmiş olduğu sevginin evrimi kuramı, evlilik doyumunu açıklamaya çalışan bir başka kuramdır. Bu kurama göre, kişilerin evliliklerinden doyum sağlaması için, korunma, koruma ve cinsellik ihtiyaçlarının karşılanması gerekmektedir. Korunma ihtiyacı, insanlar için doğdukları andan itibaren zorunlu sayılan bir ihtiyaçtır. Kişiler küçük yaşlardan itibaren anne-babası tarafından korunur ve bunu evlilik ilişkisi içinde değerlendirirsek bireyler, bu korunmayı devam ettirmek için kendilerine bunu sağlayabilecek eş arayışında olmaktadır. Özellikle erkekler, ilk koruma nesnelere olan annelerine benzer eş bulma eğilimindedir. Tıpkı korunma gibi koruma da evliliklerde kişiler için önemli bir değerdir, eşler birbirlerini bazen çocuk olarak da görebilmekte ve koruma ihtiyacı hissedebilmektedir. Bu kuramın evlilik doyumunu açıklamaya yönelik en önemli kavramı ise cinselliktir. Cinsellik kavramı evlilik ilişkisinde önemli bir kavram olarak düşünölmekte ve cinsel dürtünün en önemli amacı çoğalma olarak görölmektedir. Bu kavramın görölme şekli cinsiyete göre farklılık göstermektedir. Kurama göre, erkeklerde tek eşlilik önemli değildir çünkü erkek fazla sayıda çocuk sahibi olmak ister, kadın ise az sayıda çocuk sahibi olabileceği için önceliği çocuklarına iyi babalık yapacak bir eş seçmektir. Sevginin evrimi kuramı, evlilik doyumunu cinsellik ve çoğalma ile açıklamaktadır (Hortaçsu, 1991).

1.2.4.3. Kriz Kuramı

1949 yılında Hill'in geliştirdiği kriz kuramı, aile kurumu içerisinde bireylerin stresli olaylarla karşılaşıldığında ne tür tepkiler gösterdiğini açıklanmaya çalışmaktadır. Stresör faktörleri, aile sistemini değerştirecek nitelikte olabilmektedir. Aile içindeki kişilerin duygusal durumu, kişilerarası çatışmalar ve ekonomik problemler aileyi etkileyen stresli olaylar olabilmektedir (Güven, 2010).

Bu kurama göre dış etkenler evliliğin kalitesine etki edebilmekte ve bu kriz durumlarında evlilikten sağlanan doyum düzeyi azalmakta ve ilişkiler sonlandırılabilir (Karney ve Bradbury, 1995).

1.2.4.4. Problem Çözme Modeli

İki insanın hayatlarının birleştirmeye karar verdiği, "sen", "ben" kavramından ayrılıp "biz" olmaya karar verdikleri evlilik ilişkisinde problemlerin olması ve çiftler arasında çeşitli sorunların olması olasıdır. Evliliklerde ortaya çıkan başlıca problemler şu şekilde sıralanabilir:

- Cinsel rollerle ilgili sorunlar
- İletişim ve etkileşim sorunları
- Çocuk sahibi olamama
- Eşlerin birbirlerini tamamlamalarında ve bütünleşmelerinde uyumsuzluk
- Cinsel ilişki sorunları
- Evlilik dışı ilişkiler
- Eşlerin aşkın anlamına ilişkin farklı görüşleri
- Eşlerin kişilik bozuklukları ve zararlı alışkanlıkları
- Geçim sıkıntısı
- Eşlerin ailelerinden kaynaklanan sebepler(Köknel, 1997).

Problem çözme modelinde, evlilikte çiftler arası oluşan sorunları çözmek için kullanılan problem çözme stratejilerinin evlilik doyumuna etki ettiği düşünülmektedir. Evli bireylerin kullandığı 6 tür problem çözme modeli bulunmaktadır. Bunlar;

- Pozitif problem çözme
- Çatışma
- Kaçma
- İnat
- Uyuma
- Savunmadır (Fletcher ve Fitness,1990).

Güven(2005) "İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar Ve Evlilikte Problem Çözme Becerilerinin Evlilik Doyumu İle İlişkisi" adlı çalışmasında evlilikte problem

çözme becerilerinin, evlilik doyumunun birincil sırada yordayıcısı olduğu sonucuna ulaşmıştır.

1.3.Psikolojik İyi Oluş Kavramına İlişkin Bilgiler

Bu başlık altında iyi oluş ve psikolojik iyi oluş kavramları tanımlanmakta, psikolojik iyi oluş kavramının toplumsal cinsiyet rolleri kavramı ile ilişkisi ele alınmakta ve psikolojik iyi oluşu açıklamaya yönelik kuramlar tartışılmaktadır.

1.3.1. İyi Oluş

İyi oluş, insanoğlunun var oluşundan beri sürekli tartışılan bir kavramdır ve bu süre zarfı içerisinde kavramla ilgili bir çok tanım yapılmıştır. Bu tanımlar içinde bulunulan zamana, topluma, kültüre ve bireylere göre farklılık göstermektedir. Genelde iyi olmanın kaynağının, yaşamdan alınan doyum olduğu düşünülmüştür (Tathioğlu, 2012).

İyi olma, kişilerin hem psikolojik hem duygusal hem de fiziksel sağlığı anlamında kullanılmaktadır. Bu bağlamda iyi oluş kavramı, bireysel amaçlara ulaşma, kimlik gelişimi, sosyal destek, yetkinliklerini ve becerilerini geliştirme, uyumsuz davranışların önlenmesi ve manevi anlam arayışını içinde bulundurur. Yine başka bir tanımda iyi oluş, diğer bireylerle anlamlı ilişkiler kurma, eğlenme ve çalışmaya aktif olarak katılma, hayat gayesi geliştirme, özerklik algısı ve pozitif duygular yaşama kapasitesi olarak tanımlanmaktadır (Gediksiz, 2013).

İlgili literatür incelendiğinde iyi oluş kavramıyla yakından ilişkili olduğu görülen iyilik hali, "İdeal düzeyde sağlıklı ve iyi olmaya yönelmiş, beden, akıl ve ruhun bütünleştiği, bireysel olarak amaç dolu bir tavır ve dolu bir yaşam geçirme hedefi olan, sosyal, kişisel ve çevresel olarak tüm alanlarda işlevselliği bulunan bir yaşam yolu" olarak tanımlanmaktadır (Myers, Sweeney ve Witmer, 2004). Witmer ve Sweeney bireylerin yüksek düzeyde iyilik haline ulaşmaları bağlamında geliştirdikleri İyilik Hali Çemberinde, sağlıklı bireylerin özelliklerini 5 yaşam görevi çerçevesinde tanımlamaktadır. Bu görevler şu şekilde aktarılmıştır:

- Maneviyat
- Sevgi
- Kendini Yönetme
- Arkadaşlık
- Çalışma ve Serbest Zaman (Myers, Sweeney ve Witmer, 2000).

İlgili literatür incelendiğinde iyi oluş kavramıyla ilgili iki ayrı bakış açısı olduğu görülmektedir: Hedonizm ve Eudemonizm. Hedonik yaklaşım mutluluk üzerine odaklanmıştır. Bu yaklaşımın tanımladığı iyi oluş, öznel iyi oluş kavramını karşılamaktadır. Eudemonik yaklaşım ise; kendini gerçekleştirme üzerine odaklanmıştır ve kavramsal karşılığı psikolojik iyi oluş kavramıdır (Telef, Uzman ve Ergün, 2013). Hazcı bakış açısına sahip olan öznel iyi oluş kavramında, bireyin öznel değerlendirmeleri bulunmaktadır. Öznel iyi oluş, bireylerin kendi hayatları hakkında kendi öznel değerlendirmelerine odaklanmalarıdır. Psikolojik işlevsellik bağlamında ele alınan psikolojik iyi oluş kavramında ise kişinin sahip olduğu potansiyellerini gerçekleştirme, bütün olarak işlevsel olması ön plandadır (İlğan, Sevinç, Niron, Kılıç ve Yumuşak, 2015). Psikolojik iyi oluş, hazcılıktan uzak, sıkıntılarla yüzyüze gelebilen, mutluluk için olası bir problemle de savaşılabilen kişiyi sağlıklı birey olarak tanımlamaktadır. Bu yönüyle de öznel iyi oluş kavramından farklılığını ortaya koymaktadır (Göcen, 2012).

1.3.2. Psikolojik İyi Oluş

1.3.2.1. Psikolojik İyi Oluş Kavramının Tarihçesi

Psikolojik iyi oluş, çok uzun yıllardır tartışılan bir kavramdır. Bu kavramla ilgili ilk görüşler felsefe alanında ortaya çıkmıştır. Aristo, "insan davranışıyla başarılabilen şeylerin zirvesinde iyi oluş (eudemonizm) olduğunu" dile getirmiştir (Kuyumcu ve Güven, 2012). Aristoteles, mutluluğun ne olduğu ve mutluluğa nasıl ulaşılabileceği konuları üzerinde durmuştur. Aristo'ya göre insanların hayatta en çok istediği şey mutluluktur. Felsefenin diğer önemli isimlerinden Sokrates'in temel sorusu da "nasıl yaşayacağım?"dir. Yani Aristo'dan beri yaşamın amacı tartışılan bir konudur (Tatlıoğlu, 2012).

Felsefeden sonra psikoloji bilimi de psikolojik iyi oluş kavramını tartışmaya devam etmiştir. Uzun yıllar boyunca psikoloji bilimi, kişilerin hastalıklarını düzeltme ve hasarlarını tamir etme amacı üzerine odaklanmış, bireylerin var olan kapasitelerini daha da geliştirerek psikolojik olarak daha iyi olmalarını sağlamak göz ardı edilmiştir. Öyle ki psikoloji, bir çok rahatsızlığı ve hastalığı tedavi etmeyi başarmış ve büyük bir ilerleme kaydetmiş olmasına rağmen doyumlu birey neredeyse görmezden gelinmiştir(Şahin, 2013).

Pozitif psikolojinin ortaya çıkışı ile birlikte psikopatolojiyi temel alan yaklaşımlar yerine bireylerin var olan psikolojik gücüne odaklanılmış ve insan doğasının güçsüzlükleri değil güçlü yönleri araştırılmaya başlanmıştır(Şahin, 2013). Bu durum psikolojik iyi oluş kavramının ortaya çıkışında ve araştırılmasında önemli bir etken olmuştur.

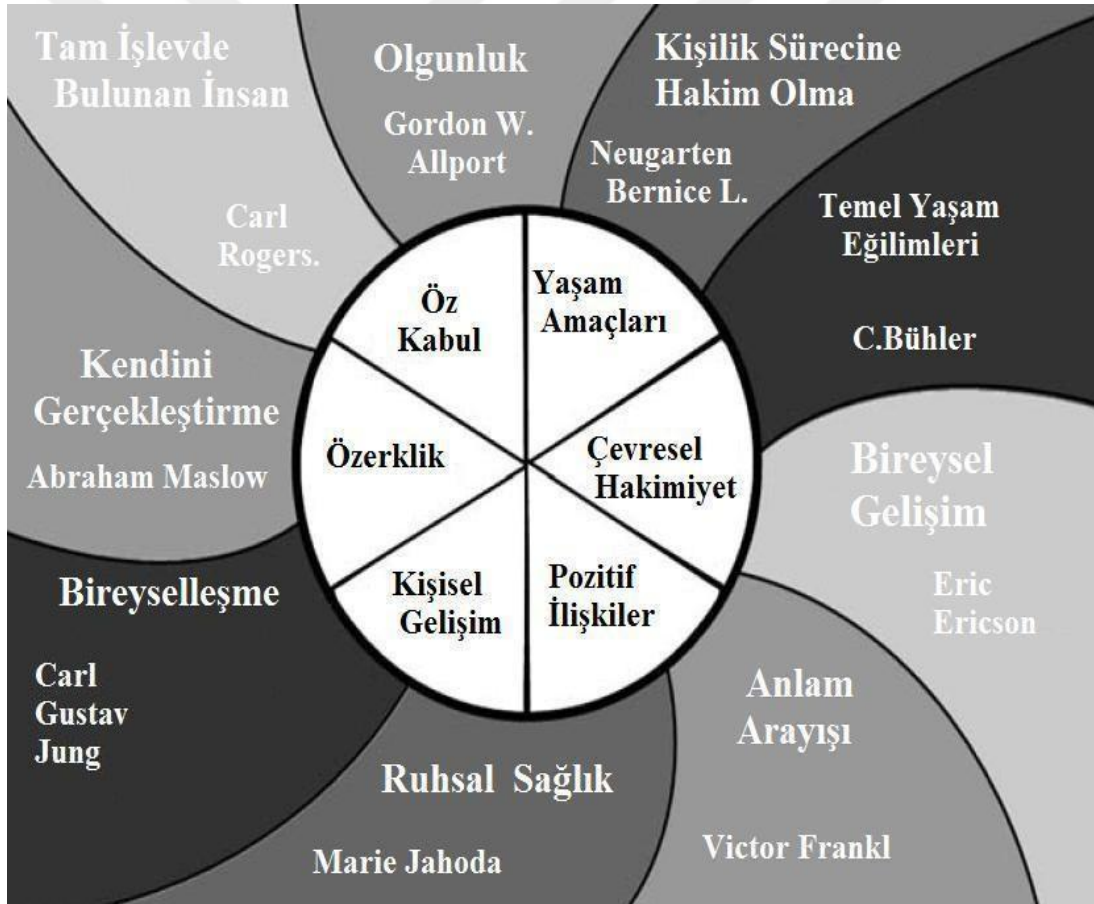
Bradburn, 1969 yılında psikolojik iyi oluş kavramını ilk kullanan isim olmuştur. Bradburn'a göre, insanların sahip olduğu olumlu ve olumsuz duygular birbirinden bağımsızdır ve bu duyguların düzeyi kişinin psikolojik iyi oluş durumunu açıklamaktadır. Yani psikolojik iyi oluş kavramı, duyguların olumlu yönünün olumsuz yönünden üstün olması olarak tanımlanmıştır. Fakat Bradburn'un yapmış olduğu psikolojik iyi oluş tanımı günümüzdeki öznel iyi oluş kavramının tanımına karşılık gelmektedir (Akdoğan ve Polatçı, 2013).

Günümüzde kullanılan psikolojik iyi oluş kavramı, Ryff tarafından tanımlanan şekliyle kullanılmaktadır. Ona göre iyi oluş mutluluk olarak değil, kendini geliştirme olarak düşünülmelidir (Kuyumcu, 2013). Ryff'e göre psikolojik iyi olma, "kişinin kendini olumlu algılamasını, sınırlılıklarının farkında olduğunda bile kendinden memnun olmasını, diğerleriyle güvenli ve sıcak ilişkiler geliştirmesini, kişisel ihtiyaç ve isteklerini karşılayacak şekilde çevreyi şekillendirmesini, özerk ve bağımsız hareket edebilmesini, yaşam amacının ve anlamının olmasını, kapasitesinin farkında olmasını ve bu kapasitesini geliştirmeye çalışması"nı içermektedir (Özen, 2010).

1.3.2.2. Ryff'in Psikolojik İyi Oluş Modeli ve Kuramsal Temelleri

Ryff "Psikolojik İyi Oluş" modelini geliştirirken, bazı kişilik ve gelişim kuramlarını kendine odak noktası seçmiştir. Ryff bu modeli oluştururken; "Maslow'un kendini gerçekleştirme; Allport'un olgunlaşma; Rogers'ın tam işlev yapan insan; Jung'un bireyselleşme kavramları; Erikson'un psiko-sosyal aşamaları; Buhler'in temel yaşam eğilimleri; Neugarte'in yetişkinlik ve yaşlılıkta kişilik değişiminin özellikleri; Jahoda'nın belirlediği olumlu psikolojik sağlık ölçütlerinden yararlanmış" (Ekşioğlu, 2011).

Ryff ve Singer (2008), psikolojik iyi oluşun temel boyutlarını ve bu boyutların kuramsal temellerini aşağıdaki verildiği gibi şekillendirmişlerdir.

Şekil-1: Ryff'in Psikolojik İyi Oluş Modelinin Kuramsal Temelleri

Kaynak: Ryff ve Singer, 2008

Bu kuramda, psikolojik açıdan sağlıklı olan bireylerin özellikleri 6 alt boyutta ele alınmıştır (Tatlıoğlu, 2015). Bunlar; özerklik, çevre hâkimiyeti, diğerleriyle olumlu ilişkiler, kendini kabul, yaşam amacı ve kişisel gelişim'dir. Bu alt boyutlar aşağıda tanımlanmış, ayrıca Ryff'ın kişilerin psikolojik iyi oluş düzeylerini belirlemek için oluşturduğu ölçekte, bireylerin almış olduğu yüksek ve düşük puanların bu sözü geçen alt boyutlar bağlamında ne anlam ifade ettiği de aşağıda belirtilmiştir.

Özerklik: Ryff'a göre özerklik, hür iradeyi, insan davranışının içsel düzenlemesini ve bağımsızlığının içerir (Ryff, 1989). Yani bir başka deyişle; kişinin özerk olması onun hür iradesini kullanabilme kabiliyetidir (Ryff ve Keyes, 1995). Özerk kişiler, sosyal yapıya bağımlı olmadan, bireysel davranışlarını düzenleyebilme ve yaşayabilme özelliğine sahip olan bireylerdir (Ryff ve Essex, 1992).

Özerklik alt boyutundan yüksek puan alan bireyler, kendi bireysel kararlarını verebilirler ve davranışlarını ve kararlarını belirlerken sosyal baskıları değil kendi standartlarını baz alırlar. Düşük puan alan bireyler ise; kendi beklentilerinden çok başkalarının değerlendirmelerinden etkilenir ve yüksek puan alan bireylerin aksine bireysel kararlarını ve davranışlarını belirlerken sosyal baskılara karşı koyamaz ve sosyal baskıların gerektirdiği yönde karar verir ve davranır (Hamurcu, 2011).

Çevre hakimiyeti: Ryff çevresel hakimiyeti, kişilerin hayatını ve çevresini yönetebilme kapasitesi olarak tanımlamaktadır (Ryff ve Keyes, 1995). Ona göre kişilerin hayatları boyunca kişisel psikolojik ihtiyaçlarına uygun olan bir çevre oluşturması ve bu oluşturduğu çevreyi idare edebilmesi psikolojik sağlıkları açısından çok önemlidir (Ryff, 1989). Psikolojik iyi oluşun önemli bir boyutu olan çevre hakimiyeti, kişilerin hem psikolojik hem kişisel hem de fiziksel ihtiyaçlarını karşılayabilmek için, çevreye uyabilme ve çevreyi kendine uydurabilme olarak açıklanmakta; aynı zamanda bireylerin gündelik yaşamları üzerinde kontrol sahibi hissetmeleri ile ilişkili görülmektedir (Demirci, 2012).

Çevre hakimiyeti alt boyutundan yüksek puan alan kişiler, çevrelerini yönetme ve idare etmede başarılılardır ve bireysel ihtiyaçlarına uygun çevre seçmek ve uygun çevre koşulları yaratmada başarılılardır. Düşük puan alan kişiler ise günlük işlerini düzenlemede zorluk çekerler ve dış dünyayı kontrol edebilme duygusundan

yoksundurlar. Çevresel koşulları yaratma ve değiştirmede yetersiz ve başarısızlardır ve yetersizlik duygusu içerisinde dirler (Sarıcaoğlu, 2011).

Diğerleriyle olumlu ilişkiler:Ryff olumlu ilişkileri, “başkalarıyla açık ve güvenilir ilişkiler kurma, güçlü empati ve sevgi duyguları” olarak tanımlamaktadır.Kişilerin diğer insanlarla olan ilişkilerine önem vermesi ve diğer insanlara karşı güven duygusunun yüksek olması psikolojik sağlığı açısından önemli görülmektedir (Ryff, 1989).

Diğerleriyle olumlu ilişkiler kurma düzeyi yüksek olan bireyler, çevresindeki insanlarla doyumlu ve güvenebilir ilişkiler kurabilmektedir. Bu kişiler empati yapabilme becerisi yüksek, kendi dışındaki insanların da mutluluğunu düşünen, özverili bireyler olarak tanımlanmaktadır. Diğerleriyle olumlu ilişkiler kurma düzeyi düşük olan bireyler ise insanlarla iletişim kurmakta zorlanan, ilişkilerinde güvensizlik duyan ve içe kapanık bir hayat süren bireyler olarak tanımlanmaktadır (Şahin, 2013).

Kendini kabul: Kendini kabul, kişinin kendisini olumlu değerlendirmesi, şimdiki hayatı ve geçmiş hayatı hakkında olumlu düşünmesi ve hem olumlu hem olumsuz tüm özelliklerini kabul etmesi şeklinde tanımlanmaktadır (Demirci,2012). Öz-kabul, psikolojik sağlık,işlevsellik ve kendini gerçekleştirme için temel bir özellik olarak görülmektedir (Ryff, 1989).

Kendini tüm olumlu ve olumsuz özellikleri ile kabul eden, geçmiş yaşantısından memnuniyet duyan insanların kendini kabul düzeyinin yüksek, kendi kişilik özelliklerinden hoşnutsuzluk duyan ve geçmişiyile barışık olmayan kişilerin kendini kabul düzeyinin düşük olduğu kabul edilmektedir (Topuz, 2013).

Yaşam Amacı: Ryff'a göre, bireylerin istek, amaç ve bunlara eşlik eden bütünlük ve anlamlılık duyguları yaşam amacının yapısını oluşturmaktadır. (Ryff, 1989). Yani kişilerin, arzuları ve hedeflerine ulaşmak için gayret etmesi ve bunun için belirli bir yönde ilerlemesi yaşamında bütünlük ve anlam duygusu hissetmesi olarak tanımlanmıştır (Demirci, 2012). Kişinin kendisi için anlam ifade eden bir amaç koyması ile yaşam amacını ve anlamını bulmak mümkün olmaktadır. Anamlı

bir yaşam, ruh sağlığı ile doğru orantılı olarak görülmektedir (Mc Knight ve Kashdan, 2009).

Bu boyuttan yüksek puan alan bireyler, yaşamlarında bir amaç ve hedefe sahiptirler ve hem şimdiki hem de geçmiş yaşamları için anlamlılık duygusu içerisindedirler. Yaşamlarında anlam duygusu olmayan, yok denilebilecek kadar az sayıda arzu ve hedefleri olan ve geçmiş yaşamının amacının farkında olmayan bireyler ise bu alt boyuttan düşük puan almaktadır (Ekşioğlu, 2011).

Kişisel Gelişim:Ryff (1989) kişisel gelişim kavramını “bireyin kendisi olarak gelişmesi ve büyümesi için var olan potansiyellerini geliştirme becerisi” olarak tanımlamaktadır. Psikolojik iyi oluş için önemli bir gösterge olduğu düşünülen kişisel gelişim kavramı, kişilerin yeni tecrübe ve deneyimlere açık olması ile ilişkili görülmektedir. Ryff ve Keyes (1995), bireyin sürekli kendini daha iyiye taşımak isteme duygusunu kişisel gelişim olarak görmektedir. Kişilerin elde etmiş oldukları amaçları ile yetinmeyip var olan potansiyellerini sürekli geliştirmek istemeleri psikolojik iyi oluşları için temel bir gerekliliktir. Kişisel gelişim, kendini gerçekleştirme ile ilgilidir ve Aristoteles'in “eudemonia” tanımına en yakın olan psikolojik iyi oluş alt boyutu olma özelliğine sahiptir (Kuyumcu, 2012).

Yeni tecrübeler ve deneyimlere açık olan, devamlı gelişen ve değişim gösteren, bu gelişim ve değişimleri gözlemleyebilen bireylerin kişisel gelişim düzeyi yüksek olmaktadır. Bireysel gelişim düzeyi düşük olan kişiler ise kendilerinin zaman içerisinde hiçbir gelişim ve değişim göstermediğini düşünmektedirler. Bu bireyler, bireysel olarak durgunluk yaşar ve kendilerini oldukları konumdan daha ileriye taşıma, geliştirme arzusundan uzaktırlar (Akın, 2009).

Bu altı boyut incelendiğinde görülmektedir ki Ryff'ın "psikolojik iyi oluş modeli"ne göre bu boyutlarda yeterlilik gösteren kişilerin ruh sağlığı ve psikolojik iyi oluşları yüksek düzeydedir.

Ryff, psikolojik iyi oluşun modelini oluştururken, bu modelin farklı kültürlerde nasıl yorumlandığının araştırılması gerektiğini vurgulamıştır (Ryff, 1989). Christopher ise, kültürü göz ardı ederek yapılacak olan evrensel bir psikolojik

iyi oluş kavramının riskli olduğunu belirterek; etnik azınlıkların, bireysel kültürün dışında kalanların üzerinden yapılacak tanımların sıkıntılara yol açacağını söylemektedir (Akt; Kuyumcu, 2012).

1.3.2.3. Psikanalitik Kurama Göre Psikolojik İyi Oluş

Psikanalitik kurama göre "iyi uyum yapmış bir bireyin id, ego ve süper egosu egonun liderliğinde görelî bir uyum içinde çalışır" (Nelson-Jones, 1982). Psikolojik sağlığı yerinde olan bir bireyin egosu, id ve süper egonun benlik üzerinde aşırı kontrol sahibi olmasına izin vermez (Burger, 2006).

Freud, bireylerin dürtülerini doyuma ulaştırdığında mutluluğa ulaşacağını ve böylelikle kendini psikolojik anlamda iyi hissedeceğini belirtmektedir (Halisdemir, 2013).

Zihnin yapısının çocuklukta biçimlendiği görüşü psikanalitik kuramın temel ilkesini oluşturmaktadır. Freud geliştirmiş olduğu gelişim kuramında, çocukta hem psikolojik hem de cinsel gelişimin, her biri bir önceki dönemin üzerine kurulu olan beş ayrı dönemde gerçekleştiğini söylemektedir (Halisdemir, 2013). Bu dönemler sırasıyla; oral dönem, anal dönem, fallik dönem, latent(gizil dönem) ve genital dönemdir.

Çocuklar bu psikoseksüel dönemlerden geçerken ve karşılaştıkları bazı sıkıntıları aşarken benlik ekonomik davranarak az sayıda libido tüketir. Fakat çocuklar bu dönemlerden birinde büyük hasarlı bir deneyim yaşarsa bu sefer bol miktarda libido saplanır. Bunun sonucu olarak benlik saplandığı o evreden kalma bazı özellikler gösterir (Burger, 2006).

Psikolojik iyi oluş bağlamında bu psikoseksüel evreleri değerlendirirsek; bu sözü geçen gelişim dönemlerinin herhangi birinde takılma yaşanmaması sağlıklı bir psişik yapının göstergesi sayılmaktadır. Aynı zamanda bu evrelerin zorlanmadan yaşanması psikolojik iyi oluşun kaynağı olarak görülmektedir (İşgör, 2011).

1.3.3.Psikolojik İyi Oluş Ve Toplumsal Cinsiyet Rollerini İlişki

Toplumsal cinsiyetin bireylere yüklemiş olduğu roller ve toplumun kadın ve erkeklerden bekledikleri kültürel görevlerin, psikolojik iyi oluş durumlarına etkisi olduğu düşünölmektedir. Örneğin; Ryff'ın psikolojik iyi oluş modelinin alt boyutunu oluşturan özerklik kavramını düşünürsek; özerklik, hür iradeyi ve sosyal yapıdan bağımsızlığı temsil eden bir kavramdır. Toplumumuzda kültürel yapı tarafından yüklenmiş olan cinsiyet rolleri, kadın ve erkeklerin hatta daha çok toplumsal eşitsizlik ile beraber kadınların sosyal yapıdan bağımsız bir hür iradeyi elde etmesini zorlaştırmaktadır. Yani toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin geleneksel tutuma sahip bireylerin psikolojik iyi oluş düzeylerinin, eşitlikçi tutuma sahip olan bireylere göre daha düşük olduğu düşünölmektedir.

Literatürde psikolojik iyi oluş ve toplumsal cinsiyet rollerini ilişkisini ele alan pek fazla çalışma bulunmamaktadır ve bu durum iki kavramın ilişkisi hakkında fikir yürütmeyi zorlaştırmaktadır. Arıcı(2011) tarafından yapılmış olan "Üniversite Öğrencilerinde Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Algılar Ve Psikolojik İyi Oluş"adlı çalışma ilgili tek çalışmadır. Bu çalışmanın sonucunda da, toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumu geleneksel boyuta sahip olan kadın ve erkeklerin, toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumu eşitlikçi boyuta sahip olan kadın ve erkeklerden daha yüksek psikolojik iyi oluş düzeyine sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar değerlendirildiğinde; cinsiyet rollerine ilişkin düşük düzeyde geleneksel, modern çağdaş ve eşitlikçi anlayışın kişilerin yüksek düzeyde psikolojik iyi oluşları açısından önemli görölmektedir. Ayrıca bu toplumsal rollere karşı geleneksel tutumların, kadın ve erkeklerin işlevselliği açısından yetersiz kalmaya başladığının da üzerinde durulmaktadır.

Genel olarak ruhsal anlamda iyi oluş çatısı altında baktığımızda, toplumun yüklemiş olduğu cinsiyet rollerini sonucu erkekler üstün olma çabası içerisine girmekte, kadınlar ise bu durumdan yakınmaktadır ve bunun sonucunda kadın ve erkek arasında ruhsal anlaşmazlıklar yaşanmakta, bu durum da kişilerin genel ruh sağlığını olumsuz yönde etkilemektedir. (Adler, 1999)

BÖLÜM II

YÖNTEM

2.1.Araştırmanın Problem ve Alt Problemleri

Araştırmanın temel problemini, evli bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının evlilik doyumlarına ve psikolojik iyi oluş düzeylerine olan etkisini belirlemek oluşturmaktadır.

Alt Problemler

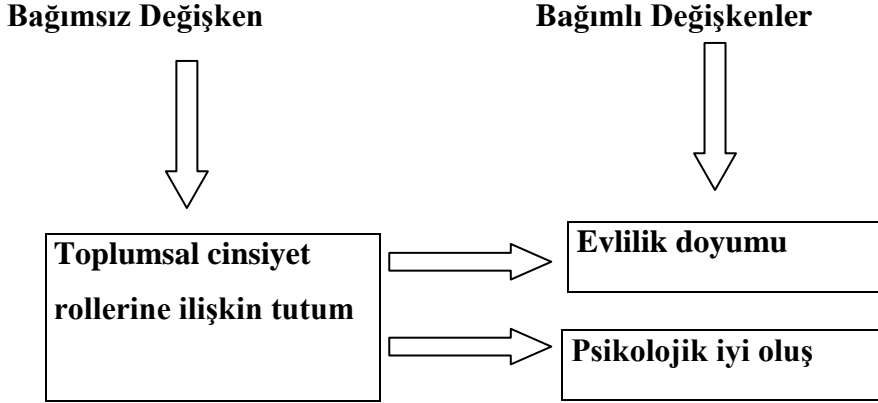
1. Evli bireylerde toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlar, evlilik doyumuna etki etmekte midir?
2. Evli bireylerde toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlar, psikolojik iyi oluş durumlarına etki etmekte midir?
3. Evli bireylerde evlilik doyumu ve psikolojik iyi oluş durumu arasında bir ilişki var mıdır?
4. Evli bireylerin cinsiyetlerine göre toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları, evlilik doyumları ve psikolojik iyi oluş düzeyleri farklılaşmakta mıdır?
5. Evli bireylerin yaşları ile toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları, evlilik doyumları ve psikolojik iyi oluş düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
6. Evli bireylerin sosyoekonomik düzeylerine göre toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları, evlilik doyumları ve psikolojik iyi oluş düzeyleri farklılaşmakta mıdır?
7. Evli bireylerin eğitim düzeylerine göre toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları, evlilik doyumları ve psikolojik iyi oluş düzeyleri farklılaşmakta mıdır?
8. Evli bireylerin annelerinin eğitim düzeylerine göre toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları, evlilik doyumları ve psikolojik iyi oluş düzeyleri farklılaşmakta mıdır?

9. Evli bireylerin babalarının eğitim düzeylerine göre toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları, evlilik doyumları ve psikolojik iyi oluş düzeyleri farklılaşmakta mıdır?
10. Evli bireylerin eşlerinin eğitim düzeylerine göre toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları, evlilik doyumları ve psikolojik iyi oluş düzeyleri farklılaşmakta mıdır?
11. Evli bireylerin evlilik sürelerine göre toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları, evlilik doyumları ve psikolojik iyi oluş düzeyleri farklılaşmakta mıdır?
12. Evli bireylerin evlilik yaşlarına göre toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları, evlilik doyumları ve psikolojik iyi oluş düzeyleri farklılaşmakta mıdır?
13. Evli bireylerin evlenme biçimlerine göre toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları, evlilik doyumları ve psikolojik iyi oluş düzeyleri farklılaşmakta mıdır?
14. Evli bireylerin çocuk durumlarına göre toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları, evlilik doyumları ve psikolojik iyi oluş düzeyleri farklılaşmakta mıdır?

2.2.Evren ve örneklem

Araştırmanın evrenini İstanbul şehrinde yaşayan evli bireyler oluşturmaktadır. Araştırma, İstanbul/Beyoğlu sınırlarında yaşayan rastgele örneklem yoluyla seçilmiş 385 evli bireye toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeği, evlilik doyumu ölçeği, psikolojik iyi oluş ölçekleri ve kişisel bilgi anket formu uygulanarak yapılmıştır.

2.3. Araştırmanın Modeli

2.4. Sınırlılıklar

Araştırmamız;

- İstanbul/Taksimde görüşülen evli bireylerle,
- Veri toplama aracı olarak kullanılan Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutum Ölçeği, Evlilik Doyumu Ölçeği, Psikolojik İyi Oluş Ölçekleri ve Kişisel Bilgi Anket Formu ile,
- İstanbul/Taksimde görüşülen 385 evli bireyin, kişisel bilgi formu ve ölçeklere verdiği cevaplar ile,
- Verilerin analizinde kullanılan istatistiksel yöntemlerle sınırlıdır.

2.5. Sayıtlar

Araştırmaya katılan evli bireylerin kişisel bilgi formu ve ölçeklerdeki soruları doğru ve samimi bir şekilde cevapladıkları varsayılmaktadır.

2.6. Veri Toplama Araçları

2.6.1. Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutum Ölçeği

Araştırmada kişilerin, toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarını belirlemek için Zeyneloğlu tarafından geliştirilen "Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. TCRTÖ, 38 madde , "kadın cinsiyet rolü", "eşitlikçi cinsiyet

rolü", "evlilikte cinsiyet rolü", "geleneksel cinsiyet rolü" ve "erkek cinsiyet rolü" olmak üzere 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Araştırmaya katılan bireyler, toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin eşitlikçi tutum içeren maddelere; tamamen katılıyorsa "5" puan, katılıyorsa "4" puan, kararsızsa "3" puan, katılmıyorsa "2" puan, kesinlikle katılmıyorsa "1" puan almaktadır. Geleneksel tutum içeren maddelere tamamen katılıyorsa "1" puan, katılıyorsa "2" puan, kararsızsa "3" puan, katılmıyorsa "4" puan, kesinlikle katılmıyorsa "5" puan almaktadır. Puanlama sonucu ölçekten alınan en yüksek değer araştırmaya katılan bireyin eşitlikçi tutuma sahip olduğunu, en düşük değer ise geleneksel tutuma sahip olduğunu ifade etmektedir. Ölçeğin Cronbach Alfa Güvenirlilik Katsayısı "0.92" olarak bulunmuştur (Zeyneloğlu, 2008).

2.6.2. Evlilik Doyum Ölçeği

Araştırmada kişilerin evlilik doyum düzeylerini belirlemek için Canel tarafından geliştirilen Evlilik Doyum Ölçeği kullanılmıştır. EDÖ, çocuk sahibi bireyler için 101 maddeden, çocuk sahibi olmayan bireyler için 92 maddeden oluşmaktadır. İki seçenekli olan ölçekte seçenekler Doğru-yanlış olarak belirlenmiştir. Ölçekte puanlarken çevrilmesi gereken ters maddeler bulunmaktadır. Ölçekten yüksek puan almak, bireylerin evlilik doyumunun düşük olduğu; düşük puan almak bireylerin evlilik doyumunun yüksek olduğu anlamına gelmektedir. Evlilik doyumunu ölçeğinin Evlilik Uyumu: Bu alt boyut da ilişki mutluluğu, çatışma ve yakınlık olmak üzere üçe ayrılmaktadır. 2) Öfke 3) Eşin Ailesiyle İletişim 4)Ekonomik Anlayış 5) Ebeveynlik Anlayışı olmak üzere 5 alt boyutu vardır. Ölçeğin Cronbach Alfa Güvenirlilik Katsayısı "0.94-0.96" olarak bulunmuştur (Canel, 2007).

2.6.3. Psikolojik İyi Olma Ölçekleri

Araştırmada bireylerin psikolojik iyi oluş düzeylerini belirlemek amacıyla Psikolojik İyi Olma Ölçekleri kullanılmıştır. PİÖÖ, Ryff tarafından 1989 yılında geliştirmiş, Cenkseven tarafından 2004'te Türkçe'ye uyarlanmıştır. Ölçek 84 madde ve "özerklik", "çevresel hâkimiyet", "kişisel gelişim", "diğerleriyle olumlu ilişkiler", "yaşam amacı" ve "kendini kabul" olmak üzere 6 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu 6 alt boyutun her biri 14 maddeden oluşmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 84,

en yüksek puan ise 504'tür. Ölçekte puanlamada çevrilmesi gereken ters maddeler bulunmaktadır. Ölçekten yüksek puan almak bireylerin psikolojik iyi oluş düzeylerinin de yüksek olduğu anlamına gelmektedir. Ölçeğin Türkçe'ye uyarlama sırasında yapılan güvenirlik çalışmaları madde analizi, iç tutarlılık (.93) ve test-tektar test (.84) güvenirliğidir. (Cenkseven, 2004).

BÖLÜM III

BULGULAR

Bu bölümde İstanbul ilinde Beyoğlu ilçesinde görüşme yapılan evli bireylerin toplumsal cinsiyet rolleri, evlilik doyumları ve psikolojik iyi oluş envanterinden elde edilen bilgiler ile araştırmacı tarafından hazırlanan genel bilgi formundan elde edilen bulgular yer almaktadır. Araştırmaya katılan bireylerin demografik değişkenlere göre dağılımları Tablo 3.1’de verilmiştir.

Tablo 3.1: Araştırmaya Katılan Bireylerin Çeşitli Değişkenlere İlişkin Dağılımı

Demografik Özellikler	Sayı	%
Cinsiyet		
Kadın	235	61.0
Erkek	150	39.0
Yaş		
19-25 yaş arası	64	16.6
26-35 yaş arası	216	56.1
36-46 yaş arası	78	20.3
47 yaş ve üzeri	27	7.0
Eğitim düzeyi		
Lise mezunu ve altı	109	28.3
Üniversite mezunu	172	44.7
Yüksek lisans ve üzeri	104	27.0
Eşin eğitim düzeyi		
Ortaokul mezunu ve altı	54	14.0
Lise mezunu	93	24.2
Üniversite mezunu	183	47.5
Yüksek lisans ve üzeri	55	14.3
Annelerin eğitim düzeyi		
Hiç okumamış	72	18.7
İlkokul mezunu	185	48.1
Ortaokul mezunu	51	13.2
Lise mezunu	38	9.9
Üniversite mezunu ve üzeri	39	10.1
Babaların eğitim düzeyi		
Hiç okumamış	25	6.5
İlkokul mezunu	130	33.8
Ortaokul mezunu	73	19.0
Lise mezunu	76	19.7
Üniversite mezunu ve üzeri	81	21.0

Gelir düzeyi		
2000 TL ve altı	72	18.7
2001 TL – 3000 TL arası	91	23.6
3001 TL – 4000 TL arası	65	16.9
4001 – 5000 TL arası	55	14.3
5001 TL ve üzeri	102	26.5
Evlilik süresi		
0-4 yıl arası	191	49.6
5-9 yıl arası	80	20.8
10-14 yıl arası	62	16.1
15 yıl ve üzeri	52	13.5
Evlilik yaşı		
15-20 yaş arası	45	11.7
21-25 yaş arası	187	48.6
26-30 yaş arası	119	30.9
31 yaş ve üzeri	34	8.8
Evlilik şekli		
Severek / flört ederek	306	79.5
Görücü usulü	79	20.5
Çocuk durumu		
Çocuğu yok	169	43.9
Bir çocuğu var	101	26.2
İki çocuğu ve üzeri	115	29.9

Araştırma dahilinde kişisel bilgi formunu ve anket sorularını yanıtlayan 385 bireyin 235'i (%61.0) kadınlar ve 150'si (%39.0) erkekler oluşturmaktadır. Bireylerin yaş ortalamasının 32.20 ± 7.59 (min.'da 19 yaşında, max.' da 67 yaşında) olduğu, 172'si (%44.7) üniversite mezunu olduğu, 183'ünün (%47.5) eşi üniversite mezunu olduğu, 185'inin (%48.1) annesi ilkokul mezunu olduğu, 130'unun (%33.8) babası ilkokul mezunu olduğu, 102'sinin (%26.5) geliri 5001 TL ve üzeri olduğu, 191'inin (%49.6) evlilik süresi 0-4 yıl arasında olduğu, 187'si (%48.6) 21-25 yaş aralığındayken evlendiği, 306'sı (%79.5) severek evlendiği ve 169'unun (%43.9) çocuğu olmadığı görülmüştür.

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde birinci olarak “Bireylerin cinsiyetleri ile bireylerin evlilik doyumu envanterinin alt ölçeklerinin puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 3.2: Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Grupların Evlilik Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Mann WhitneyU”Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	U	Z	p
Evlilik uyum alt ölçeği	Kadın	235	20.55	19.96			
	Erkek	150	14.80	16.54	15292.00	-2.19	.028*
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Öfke alt ölçeği	Kadın	235	1.45	3.30			
	Erkek	150	1.67	2.67	15594.50	-2.00	.055
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Eşin ailesiyle olan iletişim alt ölçeği	Kadın	235	4.70	3.57			
	Erkek	150	3.20	3.10	13396.00	-3.99	.001**
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Ekonomik anlayış alt ölçeği	Kadın	235	1.45	1.60			
	Erkek	150	.84	1.09	14316.00	-3.28	.001**
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	P
Ebeveynin anlayışı alt ölçeği	Kadın	235	2.07	3.11			
	Erkek	150	1.42	2.38	16388.00	-1.31	.188
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Evlilik doyumu ölçeği	Kadın	235	31.23	27.18			
	Erkek	150	21.94	22.68	14329.50	-3.09	.002**
	Toplam	385					

**p<0.01; *p<0.05

Tablo 3.2’de görüldüğü gibi; bireylerin cinsiyetlerine göre bireylerin öfke ve ebeveynin anlayışı ölçeklerinin puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U-Testi yapılmış cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (Sırasıyla; U=15594.50, U=16388.00 p>0.05).

Bireylerin cinsiyetlerine göre gruplar arasında bireylerin evlilik uyumu ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır (p<0.05). Bireylerin evlilik uyumu ölçeği puanları açısından kadınların aleyhine anlamlı bir fark vardır [U=15292.50, p=.028].**Kadınların erkeklere oranla evlilik uyum düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin cinsiyetlerine göre gruplar arasında bireylerin eşin ailesiyle olan iletişim ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0.01$). Bireylerin eşin ailesiyle olan iletişim ölçeği puanları açısından kadınların aleyhine anlamlı bir fark vardır [$U=13396.00$, $p=.001$]. **Kadınların erkeklere oranla eşin ailesiyle olan iletişim düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin cinsiyetlerine göre gruplar arasında bireylerin ekonomik anlayış ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0.01$). Bireylerin ekonomik anlayış ölçeği puanları açısından kadınların aleyhine anlamlı bir fark vardır [$U=14316.00$, $p=.001$]. **Kadınların erkeklere oranla ekonomik anlayış düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin cinsiyetlerine göre gruplar arasında bireylerin evlilik doyumu ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0.05$). Bireylerin evlilik doyumu ölçeği puanları açısından kadınların aleyhine anlamlı bir fark vardır [$U=14329.50$, $p=.002$]. **Kadınların erkeklere oranla evlilik doyumu düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde ikinci olarak “Bireylerin cinsiyetleri ile bireylerin psikolojik iyi olma envanterinin alt ölçeklerinin puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 3.3: Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Grupların Psikolojik İyi Olma Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	U	Z	p
Diğer bireylerle olumlu ilişkiler alt ölçeği	Kadın	235	66.09	12.37	14456.00	-2.97	.003**
	Erkek	150	62.61	11.82			
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Özerklik alt ölçeği	Kadın	235	60.62	10.89	16165.00	-1.37	.170
	Erkek	150	59.45	9.32			
	Toplam	385					

Grup		N	X	SS	U	Z	p
Çevresel hakimiyet alt ölçeği	Kadın	235	59.00	12.02			
	Erkek	150	61.76	10.18	15866.00	-1.65	.098
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Bireysel gelişim alt ölçeği	Kadın	235	65.65	10.59			
	Erkek	150	63.98	11.09	15814.00	-1.70	.089
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Yaşam amacı alt ölçeği	Kadın	235	61.29	10.99			
	Erkek	150	60.96	10.06	16808.00	-.768	.443
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Kendini kabul ölçeği	Kadın	235	59.55	13.15			
	Erkek	150	61.00	10.36	16885.00	-.695	.487
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Psikolojik iyi olma ölçeği	Kadın	235	372.23	56.05			
	Erkek	150	369.77	51.20	16882.00	-.698	.485
	Toplam	385					

*p<0.05

Tablo 3.3’de görüldüğü gibi; bireylerin cinsiyetlerine göre bireylerin özerklik, çevresel hakimiyet, bireysel gelişim, yaşam amacı, kendini kabul ve psikolojik iyi olma ölçeklerinin puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U-Testi yapılmış cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (Sırasıyla; U=16165.00 , U=15866.00, U=15814.00, U=16808.00, U=16885.00 ve U=16882.00 p>0.05).

Bireylerin cinsiyetlerine göre gruplar arasında bireylerin diğerleriyle olumlu ilişkiler ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır (p<0.01). Bireylerin diğerleriyle olumlu ilişkiler ölçeği puanları açısından kadınların lehine anlamlı bir fark vardır [U=14456.00, p=.003]. **Kadınların erkeklere oranla diğerleriyle olumlu ilişkiler düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde üçüncü olarak “Bireylerin cinsiyetleri ile bireylerin toplumsal cinsiyet rolleri envanterinin alt ölçeklerinin puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 3.4: Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Grupların Toplumsal Cinsiyet Rollerini Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	U	Z	p
Eşitlikçi cinsiyet rolü alt ölçeği	Kadın	235	35.80	4.94			
	Erkek	150	32.17	6.29	9860.00	-7.38	.001**
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Kadın cinsiyet rolü alt ölçeği	Kadın	235	29.51	5.60			
	Erkek	150	23.99	6.55	9179.00	-7.94	.001**
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Evlilikte cinsiyet rolü alt ölçeği	Kadın	235	29.51	5.60			
	Erkek	150	23.99	6.55	6217.00	10.86	.001**
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Geleneksel cinsiyet rolü alt ölçeği	Kadın	235	31.50	6.53			
	Erkek	150	23.95	7.77	8102.50	-8.95	.001**
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Erkek cinsiyet alt ölçeği	Kadın	235	25.96	3.65			
	Erkek	150	22.25	5.71	11045.50	-6.21	.001**
	Toplam	385					

**p<0.01

Tablo 3.4’de görüldüğü gibi; bireylerin cinsiyetlerine göre gruplar arasında bireylerin eşitlikçi cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0.01$). Bireylerin eşitlikçi cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından kadınların lehine anlamlı bir fark vardır [$U=9860.00$, $p=.001$]. **Kadınların erkeklere oranla eşitlikçi cinsiyet rolü düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin cinsiyetlerine göre gruplar arasında bireylerin kadın cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0.01$). Bireylerin kadın cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından kadınların lehine anlamlı bir fark vardır [$U=9179.00$, $p=.001$]. **Kadınların erkeklere oranla kadın cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin cinsiyetlerine göre gruplar arasında bireylerin evlilikte cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p < 0.01$). Bireylerin evlilikte cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından kadınların lehine anlamlı bir fark vardır [$U=6217.00$, $p=.001$]. **Kadınların erkeklere oranla evlilikte cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin cinsiyetlerine göre gruplar arasında bireylerin geleneksel cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p < 0.01$). Bireylerin geleneksel cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından kadınların aleyhine anlamlı bir fark vardır [$U=8102.50$, $p=.001$]. **Kadınların erkeklere oranla geleneksel cinsiyet rolü düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin cinsiyetlerine göre gruplar arasında bireylerin erkek cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p < 0.01$). Bireylerin erkek cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından kadınların aleyhine anlamlı bir fark vardır [$U=11045.50$, $p=.001$]. **Kadınların erkeklere oranla erkek cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde dördüncü olarak “Bireylerin yaşları ile evlilik doyumu envanterinin alt ölçeklerinin puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 3.5: Bireylerin Yaşları İle Bireylerin Evlilik Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

		Yaş
Evlilik uyum alt ölçeği	R	.099
	P	.052
Öfke alt ölçeği	R	-.011
	P	.835
Eşin ailesiyle olan iletişim alt ölçeği	R	-.066
	P	.193
Ekonomik anlayış alt ölçeği	R	.015
	P	.771
Ebeveynin anlayışı alt ölçeği	R	.357
	P	.001**
Evlilik doyumu ölçeği	R	.077
	P	.131

**p<0.01

Tablo 3.5’de görüldüğü gibi; bireylerin yaşları ile bireylerin evlilik uyumu, öfle, eşin ailesiyle olan iletişim, ekonomik anlayış ve evlilik doyumu ölçeklerinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (sırasıyla; $r=.099$, $r=-.011$, $r=-.066$, $r=.015$ ve $r=.077$ $p>0.05$).

Bireylerin yaşları ile bireylerin ebeveynin anlayışı ölçeğinin aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde ilişkili olduğu görülmektedir ($r=.357$, $p=.001$). **Bir diğer deyişle bireylerin yaşı arttıkça; ebeveynin anlayışı düzeyleri de artmakta olduğu görülmektedir.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde beşinci olarak “Bireylerin yaşları ile psikolojik iyi olma envanterinin alt ölçeklerinin puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 3.6: Bireylerin Yaşları İle Bireylerin Psikolojik İyi Olma Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

		Yaş
Diğer bireylerle olumlu ilişkiler alt ölçeği	R	.014
	P	.791
Özerklik alt ölçeği	R	.082
	P	.106
Çevresel hakimiyet alt ölçeği	R	.065
	P	.203
Bireysel gelişim alt ölçeği	R	-.011
	P	.832
Yaşam amacı alt ölçeği	R	.036
	P	.478
Kendini kabul ölçeği	R	.099
	P	.052
Psikolojik iyi olma ölçeği	R	.059
	P	.250

Tablo 3.6’da görüldüğü gibi; bireylerin yaşları ile bireylerin diğer bireylerle olumlu ilişkiler, özerklik, çevresel hakimiyet, bireysel gelişim, yaşam amacı, kendini kabul ve psikolojik iyi olma ölçeklerinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (sırasıyla; $r=.014$, $r=.082$, $r=.065$, $r=-.011$, $r=.036$, $r=.099$ ve $r=.059$ $p>0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde altıncı olarak “Bireylerin yaşları ile toplumsal cinsiyet rolleri envanterinin alt ölçeklerinin puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 3.7: Bireylerin Yaşları İle Bireylerin Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Alt Ölçeklerinin Puanları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

		Yaş
Eşitlikçi cinsiyet rolü alt ölçeği	R	-.035
	P	.491
Kadın cinsiyet rolü alt ölçeği	R	-.019
	P	.709
Evlilikte cinsiyet rolü alt ölçeği	R	-.077
	P	.133
Geleneksel cinsiyet rolü alt ölçeği	R	-.081
	P	.112
Erkek cinsiyet rolü alt ölçeği	R	.072
	P	.161

Tablo 3.7’de görüldüğü gibi; bireylerin yaşları ile bireylerin eşitlikçi cinsiyet rolü, kadın cinsiyet rolü, evlilikte cinsiyet rolü, geleneksel cinsiyet rolü ve erkek cinsiyet rolü ölçeklerinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (sırasıyla; $r=-.035$, $r=-.019$, $r=-.077$, $r=-.081$ ve $r=.072$ $p>0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde yedinci olarak “Bireylerin eğitim düzeyleri ile bireylerin evlilik doyumu envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 3.8: Bireylerin Eğitim Düzeyleri İle Bireylerin Evlilik Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

	Grup	N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Evlilik uyum alt ölçeği	Lise mezunu ve altı	109	22.52	20.92				
	Üniversite mezunu	172	15.73	16.69				
	Yüksek lisans ve üzeri	104	18.18	19.48	2	8.50	.014*	Lise mezunu ve altı
	Toplam	385						
	Grup	N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Öfke alt ölçeği	Lise mezunu ve altı	109	2.66	3.38				
	Üniversite mezunu	172	1.72	2.72				
	Yüksek lisans ve üzeri	104	2.31	3.28	2	5.90	.052	-
	Toplam	385						
	Grup	N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Eşin ailesiyle olan iletişim alt ölçeği	Lise mezunu ve altı	109	4.44	3.59				
	Üniversite mezunu	172	3.76	3.28				
	Yüksek lisans ve üzeri	104	4.37	3.61	2	2.68	.261	-
	Toplam	385						
	Grup	N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Ekonomik anlayış alt ölçeği	Lise mezunu ve altı	109	1.31	1.52				
	Üniversite mezunu	172	1.07	1.42				
	Yüksek lisans ve üzeri	104	1.33	1.43	2	3.85	.146	-
	Toplam	385						
	Grup	N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Ebeveynin anlayışı alt ölçeği	Lise mezunu ve altı	109	2.83	3.34				
	Üniversite mezunu	172	1.38	2.53				
	Yüksek lisans ve üzeri	104	1.46	2.57	22.68,	24.45	.001**	Lise mezunu ve altı
	Toplam	385						
	Grup	N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Evlilik doyumu ölçeği	Lise mezunu ve altı	109	33.77	28.94				
	Üniversite mezunu	172	23.68	22.68				
	Yüksek lisans ve üzeri	104	25.67	26.49	2	7.88	.019*	Lise mezunu ve altı
	Toplam	385						

**p<0.01; *p<0.05

Tablo 3.8’de görüldüğü gibi; bireylerin eğitim düzeyleri göre bireylerin öfke, eşin ailesiyle olan iletişim ve ekonomik anlayış ölçeklerinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H-Testi yapılmış ve eğitim düzeyleri açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (sırasıyla; $x^2 = 5.90$, $x^2 = 2.68$ ve $x^2 = 3.85$ $p > 0.05$).

Bireylerin eğitim düzeyleri arasında evlilik uyumu ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$x^2 = 8.50$; $p = 0.014$]. Bu işlemin

ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Evlilik uyumu ölçeği puanları açısından lise mezunu ve altı olan bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır. Lise mezunu ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilik uyum düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin eğitim düzeyleri arasında ebeveynin anlayışı ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$x^2=24.45$; $p=0.001$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Ebeveynin anlayışı ölçeği puanları açısından lise mezunu ve altı olan bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır. Lise mezunu ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla ebeveynin anlayışı düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin eğitim düzeyleri arasında evlilik doyumu ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$x^2=7.88$; $p=0.019$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Evlilik doyumu ölçeği puanları açısından lise mezunu ve altı olan bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır. Lise mezunu ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilik doyumu düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde sekizinci olarak “Bireylerin eğitim düzeyleri ile bireylerin psikolojik iyi olma envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 3.9: Bireylerin Eğitim Düzeyleri İle Bireylerin Psikolojik İyi Olma Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

	Grup	N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Diğer bireylerle olumlu ilişkiler alt ölçeği	Lise mezunu ve altı	109	62.60	12.54				
	Üniversite mezunu	172	67.51	11.65				
	Yüksek lisans ve üzeri	104	62.39	12.12	2	16.53	.001**	Üniversite mezunu
	Toplam	385						
	Grup	N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Özerklik alt ölçeği	Lise mezunu ve altı	109	59.10	11.20				
	Üniversite mezunu	172	61.34	9.84				
	Yüksek lisans ve üzeri	104	59.34	9.99	2	4.45	.108	-
	Toplam	385						
	Grup	N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Çevresel hakimiyet alt ölçeği	Lise mezunu ve altı	109	58.00	12.53				
	Üniversite mezunu	172	61.47	11.68				
	Yüksek lisans ve üzeri	104	59.96	9.29	2	6.00	.050	-
	Toplam	385						
	Grup	N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Bireysel gelişim alt ölçeği	Lise mezunu ve altı	109	62.96	11.18				
	Üniversite mezunu	172	66.53	10.36				
	Yüksek lisans ve üzeri	104	64.60	10.84	2	7.40	.025*	Üniversite mezunu
	Toplam	385						
	Grup	N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Yaşam amacı alt ölçeği	Lise mezunu ve altı	109	58.14	11.81				
	Üniversite mezunu	172	62.81	9.97				
	Yüksek lisans ve üzeri	104	61.60	9.77	2	10.53	.005**	Üniversite mezunu >Yüksek lisans ve üzeri
	Toplam	385						
	Grup	N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Kendini kabul ölçeği	Lise mezunu ve altı	109	57.30	12.36				
	Üniversite mezunu	172	62.43	11.59				
	Yüksek lisans ve üzeri	104	59.23	12.19	2	11.77	.003**	Üniversite mezunu
	Toplam	385						
	Grup	N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Psikolojik iyi olma ölçeği	Lise mezunu ve altı	109	358.11	55.58				
	Üniversite mezunu	172	382.11	52.52				
	Yüksek lisans ve üzeri	104	367.14	52.13	2	14.06	.001**	Üniversite mezunu
	Toplam	385						

**p<0.01; *p<0.05

Tablo 3.9’da görüldüğü gibi; bireylerin eğitim düzeyleri göre bireylerin özerklik ve çevresel hakimiyet ölçeklerinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H-

Testi yapılmış ve eğitim düzeyleri açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (sırasıyla; $\chi^2 = 4.45$ ve $\chi^2 = 6.00$ $p > 0.05$).

Bireylerin eğitim düzeyleri arasında diğer bireylerle olumlu ilişkiler ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$\chi^2=16.53$; $p=0.01$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Diğer bireylerle olumlu ilişkiler ölçeği puanları açısından üniversite mezunu olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. Üniversite mezunu olan bireylerin diğer bireylere oranla diğer bireylerle olumlu ilişkiler düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin eğitim düzeyleri arasında bireysel gelişim ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$\chi^2=7.40$; $p=0.025$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Bireysel gelişim ölçeği puanları açısından üniversite mezunu olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. Üniversite mezunu olan bireylerin diğer bireylere oranla bireysel gelişim düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin eğitim düzeyleri arasında yaşam amacı ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$\chi^2=10.53$; $p=0.005$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Yaşam amacı ölçeği puanları açısından üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. Üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla yaşam amacı düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin eğitim düzeyleri arasında kendini kabul ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$\chi^2=11.77$; $p=0.03$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann

Whitney U testi uygulanmıştır. **Kendini kabul ölçeği puanları açısından üniversite mezunu olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. Üniversite mezunu olan bireylerin diğer bireylere oranla kendini kabul düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin eğitim düzeyleri arasında diğer bireylerle psikolojik iyi olma ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$\chi^2=14.06$; $p=0.01$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Psikolojik iyi olma ölçeği puanları açısından üniversite mezunu olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. Üniversite mezunu olan bireylerin diğer bireylere oranlapsikolojik iyi olma düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde dokuzuncu olarak “Bireylerin eğitim düzeyleri ile bireylerin toplumsal cinsiyet rolleri envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 3.10: Bireylerin Eğitim Düzeyleri İle Bireylerin Toplumsal Cinsiyet Rollerini Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

	Grup	N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamli fark
Eşitlikçi cinsiyet rolü alt ölçeği	Lise mezunu ve altı	109	32.78	6.06				
	Üniversite mezunu	172	35.09	5.23				
	Yüksek lisans ve üzeri	104	34.90	6.05	2	17.76	.001**	Üniversite mezunu>Yüksek lisans ve üzeri
	Toplam	385						
Kadın cinsiyet rolü alt ölçeği	Lise mezunu ve altı	109	24.33	6.51				
	Üniversite mezunu	172	28.04	6.29				
	Yüksek lisans ve üzeri	104	29.41	5.97	2	33.60	.001**	Yüksek lisans ve üzeri>Üniversite mezunu
	Toplam	385						
Evlilikte cinsiyet rolü alt ölçeği	Lise mezunu ve altı	109	33.74	5.85				
	Üniversite mezunu	172	36.37	4.95				
	Yüksek lisans ve üzeri	104	35.71	5.69	2	19.83	.001**	Üniversite mezunu>Yüksek lisans ve üzeri
	Toplam	385						
Geleneksel cinsiyet rolü alt ölçeği	Lise mezunu ve altı	109	24.86	7.22				
	Üniversite mezunu	172	29.84	7.58				
	Yüksek lisans ve üzeri	104	30.30	8.03	2	35.05	.001**	Yüksek lisans ve üzeri>Üniversite mezunu
	Toplam	385						
Erkek cinsiyet rolü alt ölçeği	Lise mezunu ve altı	109	23.42	5.14				
	Üniversite mezunu	172	24.77	4.71				
	Yüksek lisans ve üzeri	104	25.25	4.82	2	9.28	.010**	Yüksek lisans ve üzeri>Üniversite mezunu
	Toplam	385						

**p<0.01

Tablo 3.10’da görüldüğü gibi,bireylerin eğitim düzeyleri arasında eşitlikçi cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$x^2=17.76$; $p=0.01$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Eşitlikçi cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. Üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla eşitlikçi cinsiyet rolü düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin eğitim düzeyleri arasında kadın cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$x^2=33.60$; $p=0.01$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Kadın cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. Üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla kadın cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin eğitim düzeyleri arasında evlilikte cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$x^2=19.83$; $p=0.01$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Evlilikte cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. Üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilikte cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin eğitim düzeyleri arasında geleneksel cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$x^2=35.05$; $p=0.01$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Geleneksel cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından üniversite mezunu ve üzeri olan bireyler açısından anlamlı bir fark vardır. Üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla geleneksel cinsiyet rolü düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin eğitim düzeyleri arasında erkek cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$x^2=9.28$; $p=0.010$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Erkek cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından**

üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. Üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla erkek cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde onuncu olarak “Bireylerin eşlerinin eğitim düzeyleri ile bireylerin evlilik doyumu envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 3.11: Bireylerin Eşlerinin Eğitim Düzeyleri İle Bireylerin Evlilik Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

	Grup	N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Evlilik uyum alt ölçeği	Ortaokul mezunu ve altı	54	26.27	22.29	3	17.09	.001**	Ortaokul mezunu ve altı> Lise mezunu
	Lise mezunu	93	22.36	20.81				
	Üniversite mezunu	183	14.85	16.19				
	Yüksek lisans ve üzeri	55	15.18	16.94				
	Toplam	385						
Öfke alt ölçeği	Ortaokul mezunu ve altı	54	3.55	3.70	3	15.98	.001**	Ortaokul mezunu ve altı
	Lise mezunu	93	2.51	3.42				
	Üniversite mezunu	183	1.62	2.62				
	Yüksek lisans ve üzeri	55	1.89	2.89				
	Toplam	385						
Eşin ailesiyle olan iletişim alt ölçeği	Ortaokul mezunu ve altı	54	5.37	4.17	3	7.57	.056	-
	Lise mezunu	93	3.96	2.97				
	Üniversite mezunu	183	4.06	3.41				
	Yüksek lisans ve üzeri	55	3.34	3.44				
	Toplam	385						
Ekonomik anlayış alt ölçeği	Ortaokul mezunu ve altı	54	1.61	1.68	3	6.64	.084	-
	Lise mezunu	93	1.29	1.36				
	Üniversite mezunu	183	1.11	1.47				
	Yüksek lisans ve üzeri	55	1.01	1.23				
	Toplam	385						
Ebeveynin anlayışı alt ölçeği	Ortaokul mezunu ve altı	54	2.94	3.46	3	19.11	.001**	Ortaokul mezunu ve altı> Lise mezunu
	Lise mezunu	93	2.29	3.12				
	Üniversite mezunu	183	1.40	2.56				
	Yüksek lisans ve üzeri	55	1.27	2.27				
	Toplam	385						

	Grup	N	X	SS	sd	x ²	P	Anlamlı fark
Evlilik doyumu ölçeği	Ortaokul mezunu ve altı	54	39.75	31.67				
	Lise mezunu	93	32.43	27.63				
	Üniversite mezunu	183	23.06	22.18	3	16.90	.001**	Ortaokul mezunu ve altı>
	Yüksek lisans ve üzeri	55	22.70	23.28				Lise mezunu
	Toplam	385						

**p<0.01; *p<0.05

Tablo 3.11’de görüldüğü gibi; bireylerin eşlerinin eğitim düzeyleri göre bireylerin eşin ailesiyle olan iletişim ve ekonomik anlayış ölçeklerinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H-Testi yapılmış ve eğitim düzeyleri açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (sırasıyla; $x^2 = 7.57$ ve $x^2 = 6.64$ $p > 0.05$).

Bireylerin eşlerinin eğitim düzeyleri arasında evlilik uyumu ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$x^2=17.09$; $p=0.001$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Evlilik uyumu ölçeği puanları açısından eşi lise mezunu ve altı olan bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır. Eşi lise mezunu ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilik uyum düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin eşlerinin eğitim düzeyleri arasında öfke ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$x^2=15.98$; $p=0.001$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Öfke ölçeği puanları açısından eşi ortaokul mezunu ve altı olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. Eşi ortaokul mezunu ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla öfke düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin eşlerinin eğitim düzeyleri arasında ebeveynin anlayışı ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$x^2=19.11$; $p=0.001$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Ebeveyn anlayışı ölçeği puanları açısından lise mezunu ve altı olan bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır.**

Eşi lise mezunu ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla ebeveynin anlayışı düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.

Bireylerin eşlerinin eğitim düzeyleri arasında evlilik doyumu ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$x^2=16.90$; $p=0.001$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Evlilik doyumu ölçeği puanları açısından eşi ise mezunu ve altı olan bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır. Eşi lise mezunu ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilik doyumu düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde on birinci olarak “Bireylerin eşlerinin eğitim düzeyleri ile bireylerin psikolojik iyi olma envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 3.12: Bireylerin Eşlerinin Eğitim Düzeyleri İle Bireylerin Psikolojik İyi Olma Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

	Grup	N	X	SS	sd	x^2	p	Anlamlı fark
Diğer bireylerle olumlu ilişkiler alt ölçeği	Ortaokul mezunu ve altı	54	63.94	11.17				
	Lise mezunu	93	62.84	11.65				
	Üniversite mezunu	183	66.16	12.73	3	6.48	.090	-
	Yüksek lisans ve üzeri	55	63.96	12.43				
	Toplam	385						
	Grup	N	X	SS	sd	x^2	p	Anlamlı fark
Özerklik alt ölçeği	Ortaokul mezunu ve altı	54	58.40	10.67				
	Lise mezunu	93	60.68	10.84				
	Üniversite mezunu	183	60.12	9.78	3	3.40	.333	-
	Yüksek lisans ve üzeri	55	61.16	10.82				
	Toplam	385						
	Grup	N	X	SS	sd	x^2	p	Anlamlı fark
Çevresel hakimiyet alt ölçeği	Ortaokul mezunu ve altı	54	58.16	10.35				
	Lise mezunu	93	58.84	12.61				
	Üniversite mezunu	183	60.94	11.53	3	4.22	.238	-
	Yüksek lisans ve üzeri	55	61.16	9.57				
	Toplam	385						
	Grup	N	X	SS	sd	x^2	p	Anlamlı fark

Bireysel gelişim alt ölçeği	Ortaokul mezunu ve altı	54	62.01	11.74	3	6.45	.091	-
	Lise mezunu	93	64.13	10.60				
	Üniversite mezunu	183	66.19	10.23				
	Yüksek lisans ve üzeri	55	65.43	11.63				
	Toplam	385						
Grup	N	X	SS	sd	x²	p	Anlamli fark	
Yaşam amacı alt ölçeği	Ortaokul mezunu ve altı	54	58.77	11.19	3	6.75	.080	-
	Lise mezunu	93	59.61	11.58				
	Üniversite mezunu	183	61.99	10.01				
	Yüksek lisans ve üzeri	55	63.40	9.86				
	Toplam	385						
Grup	N	X	SS	sd	x²	p	Anlamli fark	
Kendini kabul ölçeği	Ortaokul mezunu ve altı	54	56.46	10.45	3	8.24	.041*	Yüksek lisans ve üzeri>üniver site mezunu
	Lise mezunu	93	59.32	14.44				
	Üniversite mezunu	183	61.43	11.61				
	Yüksek lisans ve üzeri	55	60.67	10.54				
	Toplam	385						
Grup	N	X	SS	sd	x²	p	Anlamli fark	
Psikolojik iyi olma ölçeği	Ortaokul mezunu ve altı	54	357.77	53.38	3	6.26	.099	-
	Lise mezunu	93	365.46	56.11				
	Üniversite mezunu	183	376.85	53.67				
	Yüksek lisans ve üzeri	55	375.80	51.16				
	Toplam	385						

*p<0.05

Tablo 3.12’de görüldüğü gibi; bireylerin eşlerinin eğitim düzeyleri göre bireylerin diğer bireylerle olumlu ilişkiler, özerklik, çevresel hakimiyet, bireysel gelişim, yaşam amacı ve psikolojik iyi olma ölçeklerinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H-Testi yapılmış ve eğitim düzeyleri açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (sırasıyla; $x^2 = 6.48$, $x^2 = 3.40$, $x^2 = 4.22$, $x^2 = 6.45$, $x^2 = 7.45$ ve $x^2 = 6.26$ $p > 0.05$).

Bireylerin eşlerinin eğitim düzeyleri arasında diğer bireylerle kendini kabul ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$x^2 = 8.24$; $p = 0.041$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Kendini kabul ölçeği puanları açısından eşi üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. Eşi üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla kendini kabul düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde on ikinci olarak “Bireylerin eşlerinin eğitim dőzeyleri ile bireylerin toplumsal cinsiyet rolleri envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 3.13: Bireylerin Eşlerinin Eğitim Düzeyleri İle Bireylerin Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

	Grup	N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamli fark
Eşitlikçi cinsiyet rolü alt ölçeği	Ortaokul mezunu ve altı	54	31.79	6.48				Yüksek
	Lise mezunu	93	33.69	6.29				lisans ve
	Üniversite mezunu	183	34.97	5.13	3	23.62	.001**	üzeri>
	Yüksek lisans ve üzeri	55	36.16	5.29				üniversite
	Toplam	385						mezunu
Kadın cinsiyet rolü alt ölçeği	Ortaokul mezunu ve altı	54	23.55	7.17				Yüksek
	Lise mezunu	93	26.87	6.35				lisans ve
	Üniversite mezunu	183	27.77	6.36	3	28.33	.001**	üzeri>
	Yüksek lisans ve üzeri	55	30.58	4.93				üniversite
	Toplam	385						mezunu
Evlilikte cinsiyet rolü alt ölçeği	Ortaokul mezunu ve altı	54	32.88	6.06				Yüksek
	Lise mezunu	93	34.72	6.06				lisans ve
	Üniversite mezunu	183	35.89	5.36	3	23.37	.001**	üzeri>
	Yüksek lisans ve üzeri	55	37.72	2.73				üniversite
	Toplam	385						mezunu
Geleneksel cinsiyet rolü alt ölçeği	Ortaokul mezunu ve altı	54	24.85	7.70				Yüksek
	Lise mezunu	93	27.06	7.78				lisans ve
	Üniversite mezunu	183	29.26	7.70	3	28.27	.001**	üzeri>
	Yüksek lisans ve üzeri	55	32.40	7.26				üniversite
	Toplam	385						mezunu
Erkek cinsiyet rolü alt ölçeği	Ortaokul mezunu ve altı	54	23.14	5.07				Yüksek
	Lise mezunu	93	24.23	5.26				lisans ve
	Üniversite mezunu	183	24.57	4.83	3	10.78	.013*	üzeri>
	Yüksek lisans ve üzeri	55	26.14	3.91				üniversite
	Toplam	385						mezunu

**p<0.01; *p<0.05

Tablo 3.13’de görüldüğü gibi; bireylerin eşlerinin eğitim düzeyleri arasında eşitlikçi cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$x^2=23.62$; $p=0.01$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Eşitlikçi cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından eşi üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. Eşi üniversite mezunu ve üzeri**

olan bireylerin diğer bireylere oranla eşitlikçi cinsiyet rolü düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Bireylerin eşlerinin eğitim düzeyleri arasında kadın cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$\chi^2=28.33$; $p=0.01$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Kadın cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından eşi üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. Eşi üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla kadın cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin eşlerinin eğitim düzeyleri arasında evlilikte cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$\chi^2=23.37$; $p=0.01$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Evlilikte cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından eşi üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. Eşi üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilikte cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin eşlerinin eğitim düzeyleri arasında geleneksel cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$\chi^2=28.27$; $p=0.01$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Geleneksel cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından eşi üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin açısından anlamlı bir fark vardır. Eşi üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla geleneksel cinsiyet rolü düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin eşlerinin eğitim düzeyleri arasında erkek cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$x^2=10.78$; $p=0.013$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Erkek cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından eşi üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. Eşi üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla erkek cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde on üçüncü olarak “Bireylerin annelerinin eğitim düzeyleri ile bireylerin evlilik doyumu envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 3.14: Bireylerin Annelerinin Eğitim Düzeyleri İle Bireylerin Evlilik Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	sd	x^2	p	Anlamlı fark
Evlilik uyum alt ölçeği	Hiç okumamış	72	23.00	21.88				
	İlkokul mezunu	185	19.88	19.60				
	Ortaokul mezunu	51	12.41	13.17	4	11.13	.025*	Hiç okumamış> ilkokul mezunu
	Lise mezunu	38	12.92	14.60				
	Üniversite mezunu ve üzeri	39	15.20	16.68				
Toplam		385						
Grup		N	X	SS	sd	x^2	p	Anlamlı fark
Öfke alt ölçeği	Hiç okumamış	72	2.70	3.44				
	İlkokul mezunu	185	2.32	3.31				
	Ortaokul mezunu	51	1.27	1.77	4	9.27	.055	-
	Lise mezunu	38	1.07	2.16				
	Üniversite mezunu ve üzeri	39	2.46	3.16				
Toplam		385						
Grup		N	X	SS	sd	x^2	p	Anlamlı fark
Eşin ailesiyle olan iletişim alt ölçeği	Hiç okumamış	72	4.00	3.54				
	İlkokul mezunu	185	4.47	3.51				
	Ortaokul mezunu	51	3.70	3.34	4	3.94	.413	-
	Lise mezunu	38	3.68	3.26				
	Üniversite mezunu ve üzeri	39	3.61	3.49				
Toplam		385						

Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Ekonomik anlayış alt ölçeği	Hiç okumamış	72	1.26	1.41				
	İlkokul mezunu	185	1.29	1.49				
	Ortaokul mezunu	51	1.11	1.47				
	Lise mezunu	38	.78	1.11	4	4.37	.358	-
	Üniversite mezunu ve üzeri	39	1.25	1.61				
Toplam		385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Ebeveynin anlayışı alt ölçeği	Hiç okumamış	72	2.36	3.21				
	İlkokul mezunu	185	2.05	3.06				
	Ortaokul mezunu	51	1.21	2.33				
	Lise mezunu	38	1.13	2.01	4	9.46	.050	-
	Üniversite mezunu ve üzeri	39	1.12	2.11				
Toplam		385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	P	Anlamlı fark
Evlilik doyumunu ölçeği	Hiç okumamış	72	33.33	30.59				
	İlkokul mezunu	185	30.04	26.85				
	Ortaokul mezunu	51	19.70	18.04				
	Lise mezunu	38	19.60	18.33	4	9.30	.054	-
	Üniversite mezunu ve üzeri	39	23.66	22.95				
Toplam		385						

*p<0.05

Tablo 3.14’de görüldüğü gibi; bireylerin annelerinin eğitim düzeyleri göre bireylerin öfke, eşin ailesiyle olan iletişim, ekonomik anlayış, ebeveynin anlayışı ve evlilik doyumunu ölçeklerinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H-Testi yapılmış ve eğitim düzeyleri açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (sırasıyla; $x^2 = 9.27$, $x^2 = 3.94$, $x^2 = 3.94$, $x^2 = 4.37$, $x^2 = 9.46$ ve $x^2 = 9.30$ $p > 0.05$).

Bireylerin annelerinin eğitim düzeyleri arasında evlilik uyumu ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$x^2 = 11.13$; $p = 0.025$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Evlilik uyumu ölçeği puanları açısından annesi ilkokul mezunu ve altı olan bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır. Annesi ilkokul mezunu ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilik uyum düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde on dördüncü olarak “Bireylerin annelerinin eğitim düzeyleri ile bireylerin psikolojik iyi olma envanterinin alt

ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 3.15: Bireylerin Annelerinin Eğitim Düzeyleri İle Bireylerin Psikolojik İyi Olma Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Diğer bireylerle olumlu ilişkiler alt ölçeği	Hiç okumamış	72	62.18	11.78				
	İlkokul mezunu	185	64.62	12.47				
	Ortaokul mezunu	51	66.50	11.39				
	Lise mezunu	38	67.71	13.19	4	8.32	.080	-
	Üniversite mezunu ve üzeri	39	64.82	11.91				
Toplam		385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Özerklik alt ölçeği	Hiç okumamış	72	58.88	10.81				
	İlkokul mezunu	185	60.64	10.00				
	Ortaokul mezunu	51	60.13	10.09				
	Lise mezunu	38	59.63	11.97	4	1.51	.824	-
	Üniversite mezunu ve üzeri	39	60.84	9.66				
Toplam		385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Çevresel hakimiyet alt ölçeği	Hiç okumamış	72	60.05	11.36				
	İlkokul mezunu	185	59.54	11.75				
	Ortaokul mezunu	51	61.82	10.35				
	Lise mezunu	38	61.78	11.98	4	2.23	.693	-
	Üniversite mezunu ve üzeri	39	58.74	10.68				
Toplam		385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Bireysel gelişim alt ölçeği	Hiç okumamış	72	63.84	11.61				
	İlkokul mezunu	185	65.56	10.78				
	Ortaokul mezunu	51	65.58	8.98				
	Lise mezunu	38	64.07	12.19	4	1.78	.776	-
	Üniversite mezunu ve üzeri	39	64.61	10.43				
Toplam		385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Yaşam amacı alt ölçeği	Hiç okumamış	72	60.56	11.06				
	İlkokul mezunu	185	61.50	10.99				
	Ortaokul mezunu	51	61.62	9.18				
	Lise mezunu	38	62.10	10.13	4	2.06	.724	-
	Üniversite mezunu ve üzeri	39	59.15	10.56				
Toplam		385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Kendini kabul ölçeği	Hiç okumamış	72	58.76	11.91				
	İlkokul mezunu	185	60.08	12.09				
	Ortaokul mezunu	51	61.49	11.91				
	Lise mezunu	38	63.02	12.80	4	5.60	.231	-
	Üniversite mezunu ve üzeri	39	58.15	12.35				
Toplam		385						

Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Psikolojik iyi olma ölçeği	Hiç okumamış	72	364.30	58.80				
	İlkokul mezunu	185	371.95	53.48				
	Ortaokul mezunu	51	377.17	47.96	4	2.54	.637	-
	Lise mezunu	38	378.34	59.27				
	Üniversite mezunu ve üzeri	39	366.33	51.61				
Toplam		385						

Tablo 3.15’de görüldüğü gibi; bireylerin annelerinin eğitim düzeyleri göre bireylerin diğer bireylerle olumlu ilişkiler, özerklik, çevresel hakimiyet, bireysel gelişim, yaşam amacı, kendini kabul ve psikolojik iyi olma ölçeklerinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H-Testi yapılmış ve eğitim düzeyleri açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (sırasıyla; $x^2 = 8.32$, $x^2 = 1.51$, $x^2 = 2.23$, $x^2 = 1.78$, $x^2 = 2.06$, $x^2 = 5.60$ ve $x^2 = 2.54$ $p > 0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde on beşinci olarak “Bireylerin annelerinin eğitim düzeyleri ile bireylerin toplumsal cinsiyet rolleri envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 3.16: Bireylerin Annelerinin Eğitim Düzeyleri İle Bireylerin Toplumsal Cinsiyet Rollerini Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Eşitlikçi cinsiyet rolü alt ölçeği	Hiç okumamış	72	31.97	7.15				
	İlkokul mezunu	185	34.48	5.45				Lise mezunu >
	Ortaokul mezunu	51	34.50	4.59	4	30.82	.001**	üniversite mezunu ve üzeri
	Lise mezunu	38	37.13	2.47				
	Üniversite mezunu ve üzeri	39	35.58	6.65				
Toplam		385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Kadın cinsiyet rolü alt ölçeği	Hiç okumamış	72	24.72	6.66				
	İlkokul mezunu	185	27.30	6.25				Lise mezunu >
	Ortaokul mezunu	51	25.29	5.91	4	51.17	.001**	üniversite mezunu ve üzeri
	Lise mezunu	38	30.89	4.66				
	Üniversite mezunu ve üzeri	39	31.76	6.67				
Toplam		385						

Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Evlilikte cinsiyet rolü alt ölçeği	Hiç okumamış	72	33.26	6.88				
	İlkokul mezunu	185	35.69	4.89				Lise mezunu>
	Ortaokul mezunu	51	34.17	6.72				üniversite mezunu ve üzeri
	Lise mezunu	38	38.10	2.50	4	23.11	.001**	
	Üniversite mezunu ve üzeri	39	37.38	3.92				
Toplam		385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Geleneksel cinsiyet rolü alt ölçeği	Hiç okumamış	72	26.05	8.62				
	İlkokul mezunu	185	28.34	7.34				Lise mezunu>
	Ortaokul mezunu	51	26.19	7.64				üniversite mezunu ve üzeri
	Lise mezunu	38	32.28	6.41	4	38.25	.001**	
	Üniversite mezunu ve üzeri	39	33.66	7.72				
Toplam		385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Erkek cinsiyet rolü alt ölçeği	Hiç okumamış	72	23.87	5.53				
	İlkokul mezunu	185	24.29	4.73				Lise mezunu>
	Ortaokul mezunu	51	23.25	5.59				üniversite mezunu ve üzeri
	Lise mezunu	38	26.50	3.14	4	15.70	.003**	
	Üniversite mezunu ve üzeri	39	26.48	3.99				
Toplam		385						

**p<0.01

Tablo 3.16’da görüldüğü gibi; bireylerin annelerinin eğitim düzeyleri arasında eşitlikçi cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$x^2=30.82$; $p=0.001$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Eşitlikçi cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından annesi lise mezunu ve üzeri olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. Annesi lise mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla eşitlikçi cinsiyet rolü düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin annelerinin eğitim düzeyleri arasında kadın cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$x^2=51.17$; $p=0.001$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Kadın cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından annesi lise mezunu ve üzeri olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. Annesi lise mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla kadın**

cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Bireylerin annelerinin eğitim düzeyleri arasında evlilikte cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$x^2=23.11$; $p=0.001$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Evlilikte cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından annesi lise mezunu ve üzeri olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. Annesi lise mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilikte cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin annelerinin eğitim düzeyleri arasında geleneksel cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$x^2=38.25$; $p=0.001$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Geleneksel cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından annesi lise mezunu ve üzeri olan bireylerin açısından anlamlı bir fark vardır. Annesi lise mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla geleneksel cinsiyet rolü düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin annelerinin eğitim düzeyleri arasında erkek cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$x^2=15.70$; $p=0.003$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Erkek cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından annesi lise mezunu ve üzeri olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. Annesi lise mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla erkek cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde on altıncı olarak “Bireylerin babalarının eğitim düzeyleri ile bireylerin evlilik doyumu envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 3.17: Bireylerin Babalarının Eğitim Düzeyleri İle Bireylerin Evlilik Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Evlilik uyum alt ölçeği	İlkokul mezunu ve altı	155	21.22	20.46				
	Ortaokul mezunu	73	16.17	17.28				
	Lise mezunu	76	21.98	20.14	3	17.69	.001**	Lise mezunu>ilkokul mezunu ve altı>ortaokul mezunu
	Üniversite mezunu ve üzeri	81	11.23	13.22				
	Toplam	385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Öfke alt ölçeği	İlkokul mezunu ve altı	155	2.21	3.11				
	Ortaokul mezunu	73	2.04	2.87				
	Lise mezunu	76	3.00	3.77	3	7.53	.057	-
	Üniversite mezunu ve üzeri	81	1.33	2.28				
	Toplam	385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Eşin ailesiyle olan iletişim alt ölçeği	İlkokul mezunu ve altı	155	4.38	3.51				
	Ortaokul mezunu	73	4.10	3.16				
	Lise mezunu	76	4.65	3.89	3	8.71	.033*	Lise mezunu>ilkokul mezunu ve altı>ortaokul mezunu
	Üniversite mezunu ve üzeri	81	3.11	3.06				
	Toplam	385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Ekonomik anlayış alt ölçeği	İlkokul mezunu ve altı	155	1.27	1.50				
	Ortaokul mezunu	73	1.42	1.47				
	Lise mezunu	76	1.36	1.50	3	13.26	.004**	ortaokul mezunu >Lise mezunu>ilkokul mezunu ve altı
	Üniversite mezunu ve üzeri	81	.76	1.22				
	Toplam	385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Ebeveynin anlayışı alt ölçeği	İlkokul mezunu ve altı	155	2.30	3.10				
	Ortaokul mezunu	73	1.58	2.68				
	Lise mezunu	76	1.82	2.91	3	12.27	.006**	İlkokul mezunu ve altı
	Üniversite mezunu ve üzeri	81	1.08	2.28				
	Toplam	385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Evlilik doyumu ölçeği	İlkokul mezunu ve altı	155	31.40	28.02				
	Ortaokul mezunu	73	25.34	22.98				
	Lise mezunu	76	32.84	27.96	3	18.13	.001**	Lise mezunu>ilkokul mezunu ve altı>ortaokul mezunu
	Üniversite mezunu ve üzeri	81	17.53	18.38				
	Toplam	385						

**p<0.01

Tablo 3.17’de görüldüğü gibi; bireylerin babalarının eğitim düzeyleri göre bireylerin öfke ölçeğinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H-Testi yapılmış ve eğitim düzeyleri açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($\chi^2 = 7.53$ $p>0.05$).

Bireylerin babalarının eğitim düzeyleri arasında evlilik uyumu ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$\chi^2=17.69$; $p=0.001$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Evlilik uyumu ölçeği puanları açısından babası lise mezunu ve altı olan bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır. Babası lise mezunu ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilik uyum düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin babalarının eğitim düzeyleri arasında eşin ailesiyle olan iletişim ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$\chi^2=8.71$; $p=0.033$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Eşin ailesiyle olan iletişim ölçeği puanları açısından babası lise mezunu ve altı olan bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır. Babası lise mezunu ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla eşin ailesiyle olan iletişim düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin babalarının eğitim düzeyleri arasında ekonomik anlayış ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$\chi^2=13.26$; $p=0.004$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Ekonomik anlayış ölçeği puanları açısından babası lise mezunu ve altı olan bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır. Babası lise mezunu ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla ekonomik anlayış düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin babalarının eğitim düzeyleri arasında ebeveyn anlayışı ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$\chi^2=12.27$; $p=0.006$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Ebeveyn anlayışı ölçeği puanları açısından babası ilkokul mezunu ve altı olan bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır. Babası ilkokul mezunu ve altı olan bireylerin diğer bireyler eoranla ebeveyn anlayışı düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin babalarının eğitim düzeyleri arasında evlilik doyumu ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$\chi^2=18.13$; $p=0.001$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Evlilik doyumu ölçeği puanları açısından babası lise mezunu ve altı olan bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır. Babası lise mezunu ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilik doyumu düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde on yedinci olarak “Bireylerin babalarının eğitim düzeyleri ile bireylerin psikolojik iyi olma envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 3.18: Bireylerin Babalarının Eğitim Düzeyleri İle Bireylerin Psikolojik İyi Olma Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Diğer bireylerle ilişkiler alt ölçeği	İlkokul mezunu ve altı	155	64.02	12.52	3	10.22	.017*	Üniversite mezunu ve üzeri
	Ortaokul mezunu	73	62.78	11.61				
	Lise mezunu	76	64.26	13.08				
	Üniversite mezunu ve üzeri	81	68.32	10.96				
	Toplam	385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Özerklik alt ölçeği	İlkokul mezunu ve altı	155	59.89	10.59	3	1.68	.639	-
	Ortaokul mezunu	73	59.36	10.36				
	Lise mezunu	76	61.31	9.99				
	Üniversite mezunu ve üzeri	81	60.33	10.12				
	Toplam	385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Çevresel hakimiyet alt ölçeği	İlkokul mezunu ve altı	155	59.22	11.85	3	1.99	.575	-
	Ortaokul mezunu	73	59.89	11.15				
	Lise mezunu	76	60.84	11.60				
	Üniversite mezunu ve üzeri	81	61.17	10.63				
	Toplam	385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Bireysel gelişim alt ölçeği	İlkokul mezunu ve altı	155	64.48	11.10	3	1.70	.637	-
	Ortaokul mezunu	73	65.17	11.07				
	Lise mezunu	76	64.63	10.44				
	Üniversite mezunu ve üzeri	81	66.18	10.42				
	Toplam	385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Yaşam amacı alt ölçeği	İlkokul mezunu ve altı	155	61.05	11.81	3	1.04	.791	-
	Ortaokul mezunu	73	61.00	9.04				
	Lise mezunu	76	61.05	10.39				
	Üniversite mezunu ve üzeri	81	61.64	9.95				
	Toplam	385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Kendini kabul ölçeği	İlkokul mezunu ve altı	155	59.79	12.04	3	6.04	.110	-
	Ortaokul mezunu	73	59.08	11.83				
	Lise mezunu	76	58.81	12.60				
	Üniversite mezunu ve üzeri	81	62.88	11.97				
	Toplam	385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Psikolojik iyi olma ölçeği	İlkokul mezunu ve altı	155	368.4	55.87	3	3.95	.267	-
	Ortaokul mezunu	73	367.3	52.92				
	Lise mezunu	76	370.9	53.21				
	Üniversite mezunu ve üzeri	81	380.5	52.68				
	Toplam	385						

*p<0.05

Tablo 3.18’de görüldüğü gibi; bireylerin babalarının eğitim düzeyleri göre bireylerin özerklik, çevresel hakimiyet, bireysel gelişim, yaşam amacı, kendini kabul ve psikolojik iyi olma ölçeklerinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H-Testi yapılmış ve eğitim düzeyleri açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (sırasıyla; $\chi^2 = 1.68$, $\chi^2 = 1.99$, $\chi^2 = 1.70$, $\chi^2 = 1.04$, $\chi^2 = 6.06$ ve $\chi^2 = 3.95$ $p > 0.05$).

Bireylerin babalarının eğitim düzeyleri arasında diğer bireylerle olumlu ilişkiler ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$\chi^2 = 10.22$; $p = 0.017$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Diğer bireylerle olumlu ilişkiler ölçeği puanları açısından babası üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. Babası üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla diğer bireylerle olumlu ilişkiler düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde on sekizinci olarak “Bireylerin babalarının eğitim düzeyleri ile bireylerin toplumsal cinsiyet rolleri envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 3.19: Bireylerin Babalarının Eğitim Düzeyleri İle Bireylerin Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Eşitlikçi cinsiyet rolü alt ölçeği	İlkokul mezunu ve altı	155	33.41	6.10				
	Ortaokul mezunu	73	34.42	5.30				
	Lise mezunu	76	34.53	6.00	3	23.05	.001**	Lise mezunu
	Üniversite mezunu ve üzeri	81	36.08	4.99				
Toplam		385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Kadın cinsiyet rolü alt ölçeği	İlkokul mezunu ve altı	155	25.61	6.78				
	Ortaokul mezunu	73	27.41	6.08				
	Lise mezunu	76	28.21	5.47	3	24.73	.001**	Lise mezunu> ortaokul mezunu
	Üniversite mezunu ve üzeri	81	29.86	6.62				
Toplam		385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Evlilikte cinsiyet rolü alt ölçeği	İlkokul mezunu ve altı	155	34.69	6.03				
	Ortaokul mezunu	73	34.64	5.92				
	Lise mezunu	76	35.84	4.99	3	15.06	.002**	Lise mezunu
	Üniversite mezunu ve üzeri	81	37.25	3.99				
Toplam		385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Geleneksel cinsiyet rolü alt ölçeği	İlkokul mezunu ve altı	155	26.88	7.9				
	Ortaokul mezunu	73	28.06	6.74				
	Lise mezunu	76	29.60	7.17	3	20.29	.001**	Lise mezunu> ortaokul mezunu
	Üniversite mezunu ve üzeri	81	31.23	8.76				
Toplam		385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Erkek cinsiyet rolü alt ölçeği	İlkokul mezunu ve altı	155	24.21	4.81				
	Ortaokul mezunu	73	24.36	5.04				
	Lise mezunu	76	24.15	4.69	3	8.55	.036*	Lise mezunu
	Üniversite mezunu ve üzeri	81	25.58	5.10				
Toplam		385						

**p<0.01; *p<0.05

Tablo 3.19’da görüldüğü gibi; bireylerin babalarının eğitim düzeyleri arasında eşitlikçi cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$x^2=23.05$; $p=0.001$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Eşitlikçi cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından babası üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. Babası üniversite mezunu ve**

üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla eşitlikçi cinsiyet rolü düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Bireylerin babaların eğitim düzeyleri arasında kadın cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$x^2=24.73$; $p=0.001$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Kadın cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından babası lise mezunu ve üzeri olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. Babası lise mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla kadın cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin babalarının eğitim düzeyleri arasında evlilikte cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$x^2=15.06$; $p=0.002$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Evlilikte cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından babası üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. Babası üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilikte cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin babalarının eğitim düzeyleri arasında geleneksel cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$x^2=20.29$; $p=0.001$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Geleneksel cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından babası lise mezunu ve üzeri olan bireylerin açısından anlamlı bir fark vardır. Babası lise mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla geleneksel cinsiyet rolü düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin babalarının eğitim düzeyleri arasında erkek cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$\chi^2=8.55$; $p=0.036$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Erkek cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından babası üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. Babası üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla erkek cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde on dokuzuncu olarak “Bireylerin gelir düzeyleri ile bireylerin evlilik doyumu envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 3.20: Bireylerin Gelir Düzeyleri İle Bireylerin Evlilik Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

	Grup	N	X	SS	sd	χ^2	p	Anlamlı fark
Evlilik uyum alt ölçeği	2000 TL ve altı	72	29.75	22.49				
	2001- 3000 TL arası	91	19.91	19.48				
	3001-4000 TL arası	65	14.27	15.97				
	4001-5000 TL arası	55	15.67	17.48	4	33.44	.001**	2000 TL ve altı >2001-3000 TL arası
	5001 TL ve üzeri	102	11.74	13.74				
	Toplam		385					
Öfke alt ölçeği	2000 TL ve altı	72	3.86	4.03				
	2001- 3000 TL arası	91	2.18	3.05				
	3001-4000 TL arası	65	1.72	2.43				
	4001-5000 TL arası	55	1.69	2.71	4	19.81	.001**	2000 TL ve altı >2001-3000 TL arası
	5001 TL ve üzeri	102	1.43	2.48				
	Toplam		385					
Eşin ailesiyle olan iletişim alt ölçeği	2000 TL ve altı	72	4.90	3.54				
	2001- 3000 TL arası	91	4.35	3.49				
	3001-4000 TL arası	65	4.04	3.32				
	4001-5000 TL arası	55	4.07	3.56	4	9.05	.060	-
	5001 TL ve üzeri	102	3.43	3.36				
	Toplam		385					
	Grup	N	X	SS	sd	χ^2	p	Anlamlı fark

Ekonomik anlayış alt ölçeği	2000 TL ve altı	72	1.62	1.45	4	11.19	.024*	2000 TL ve altı
	2001- 3000 TL arası	91	1.13	1.48				
	3001-4000 TL arası	65	1.21	1.44				
	4001-5000 TL arası	55	1.05	1.40				
	5001 TL ve üzeri	102	1.07	1.44				
	Toplam	385						
Grup		N	X	SS	sd	x²	p	Anlamlı fark
Ebeveynin anlayışı alt ölçeği	2000 TL ve altı	72	2.40	3.60	4	3.55	.469	-
	2001- 3000 TL arası	91	1.86	2.80				
	3001-4000 TL arası	65	2.12	2.94				
	4001-5000 TL arası	55	1.41	2.29				
	5001 TL ve üzeri	102	1.38	2.47				
	Toplam	385						
Grup		N	X	SS	sd	x²	p	Anlamlı fark
Evlilik doyumu ölçeği	2000 TL ve altı	72	42.54	30.68	4	28.83	.001**	2000 TL ve altı >2001-3000 TL arası
	2001- 3000 TL arası	91	29.45	26.60				
	3001-4000 TL arası	65	23.38	22.37				
	4001-5000 TL arası	55	25.90	23.81				
	5001 TL ve üzeri	102	19.09	19.69				
	Toplam	385						

**p<0.01; *p< 0.05

Tablo 3.20’de görüldüğü gibi; bireylerin gelir düzeyleri göre bireylerin eşin ailesiyle olan iletişim ve ebeveyn anlayışı ölçeklerinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H-Testi yapılmış ve gelir düzeyleri açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (sırasıyla; $x^2 = 9.05$ ve $x^2 = 3.55$ $p>0.05$).

Bireylerin gelir düzeyleri arasında evlilik uyumu ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$x^2=33.44$; $p=0.001$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Evlilik uyumu ölçeği puanları açısından gelir düzeyi 3000 TL ve altı olan bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır. Gelir düzeyi 3000 TL ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilik uyum düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin gelir düzeyleri arasında öfke ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$x^2=19.81$; $p=0.001$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan

kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Öfke ölçeği puanları açısından gelir düzeyi 3000 TL ve altı olan bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır. Gelir düzeyi 3000 TL ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla öfke düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin gelir düzeyleri arasında ekonomik anlayış ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$x^2=11.19$; $p=0.024$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Ekonomik anlayış ölçeği puanları açısından gelir düzeyi 2000 TL ve altı olan bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır. Gelir düzeyi 2000 TL ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla ekonomik anlayış düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin gelir düzeyleri arasında evlilik doyumu ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$x^2=28.83$; $p=0.001$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Evlilik doyumu ölçeği puanları açısından gelir düzeyi 3000 TL ve altı olan bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır. Gelir düzeyi 3000 TL ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilik doyumu düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde yirminci olarak “Bireylerin gelir düzeyleri ile bireylerin psikolojik iyi olma envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 3.21: Bireylerin Gelir Düzeyleri İle Bireylerin Psikolojik İyi Olma Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

	Grup	N	X	SS	sd	x²	p	Anlamlı fark
Diğer bireylerle olumlu ilişkiler alt ölçeği	2000 TL ve altı	72	61.45	11.35	4	16.25	.053	-
	2001- 3000 TL arası	91	64.51	11.99				
	3001-4000 TL arası	65	66.24	13.51				
	4001-5000 TL arası	55	61.54	14.60				
	5001 TL ve üzeri	102	64.01	9.88				
	Toplam	385						
Özerklik alt ölçeği	2000 TL ve altı	72	58.36	11.08	4	8.00	.091	-
	2001- 3000 TL arası	91	59.29	10.17				
	3001-4000 TL arası	65	61.12	10.38				
	4001-5000 TL arası	55	59.07	10.28				
	5001 TL ve üzeri	102	62.20	9.62				
	Toplam	385						
Çevresel hakimiyet alt ölçeği	2000 TL ve altı	72	59.84	11.68	4	20.48	.061	-
	2001- 3000 TL arası	91	60.23	10.79				
	3001-4000 TL arası	65	61.69	12.21				
	4001-5000 TL arası	55	58.21	12.04				
	5001 TL ve üzeri	102	62.91	9.93				
	Toplam	385						
Bireysel gelişim alt ölçeği	2000 TL ve altı	72	62.19	11.45	4	10.05	.070	-
	2001- 3000 TL arası	91	64.67	10.50				
	3001-4000 TL arası	65	66.20	11.45				
	4001-5000 TL arası	55	63.90	11.55				
	5001 TL ve üzeri	102	65.10	9.33				
	Toplam	385						
Yaşam amacı alt ölçeği	2000 TL ve altı	72	58.02	11.32	4	15.62	.104	-
	2001- 3000 TL arası	91	60.76	10.43				
	3001-4000 TL arası	65	62.12	11.00				
	4001-5000 TL arası	55	59.52	11.13				
	5001 TL ve üzeri	102	64.01	9.06				
	Toplam	385						
Kendini kabul ölçeği	2000 TL ve altı	72	58.43	12.71	4	34.11	.091	-
	2001- 3000 TL arası	91	60.00	11.55				
	3001-4000 TL arası	65	61.75	12.62				
	4001-5000 TL arası	55	59.38	11.95				
	5001 TL ve üzeri	102	64.29	9.98				
	Toplam	385						

	Grup	N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Psikolojik iyi olma ölçeği	2000 TL ve altı	72	369.3	55.29				
	2001- 3000 TL arası	91	369.4	49.11				
	3001-4000 TL arası	65	379.1	58.88				
	4001-5000 TL arası	55	8.6	60.74	4	26.11	0.99	-
	5001 TL ve üzeri	102	378.5	44.09				
	Toplam	385						

Tablo 3.21’de görüldüğü gibi; bireylerin gelir düzeyleri göre bireylerin diğer bireylerle olumlu ilişkiler, özerklik, çevresel hakimiyet, bireysel gelişim, yaşam amacı, kendini kabul ve psikolojik iyi olma ölçeklerinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H-Testi yapılmış ve gelir düzeyleri açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (sırasıyla; $x^2 = 16.25$, $x^2 = 8.00$, $x^2 = 20.48$, $x^2 = 10.05$, $x^2 = 15.62$, $x^2 = 34.11$ ve $x^2 = 26.11$ $p > 0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde yirmi birinci olarak “Bireylerin gelir düzeyleri ile bireylerin toplumsal cinsiyet rolleri envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 3.22: Bireylerin Gelir Düzeyleri İle Bireylerin Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

	Grup	N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Eşitlikçi cinsiyet rolü alt ölçeği	2000 TL ve altı	72	32.87	7.00				
	2001- 3000 TL arası	91	34.36	5.72				
	3001-4000 TL arası	65	34.60	4.31				
	4001-5000 TL arası	55	34.40	6.18	4	9.89	.082	-
	5001 TL ve üzeri	102	35.35	5.34				
	Toplam	385						
Kadın cinsiyet rolü alt ölçeği	2000 TL ve altı	72	25.63	6.30				
	2001- 3000 TL arası	91	26.09	7.20				
	3001-4000 TL arası	65	26.69	5.86				
	4001-5000 TL arası	55	29.21	6.19	4	21.70	.113	-
	5001 TL ve üzeri	102	29.13	6.20				
	Toplam	385						

Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Evlilikte cinsiyet rolü alt ölçeği	2000 TL ve altı	72	34.19	6.02				
	2001- 3000 TL arası	91	34.92	6.55				
	3001-4000 TL arası	65	34.55	5.39	4	15.82	.083	-
	4001-5000 TL arası	55	35.81	5.44				
	5001 TL ve üzeri	102	37.17	3.58				
Toplam		385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Geleneksel cinsiyet rolü alt ölçeği	2000 TL ve altı	72	27.65	7.48				
	2001- 3000 TL arası	91	27.35	9.05				
	3001-4000 TL arası	65	27.09	7.22	4	14.22	.077	-
	4001-5000 TL arası	55	29.69	7.51				
	5001 TL ve üzeri	102	30.60	7.47				
Toplam		385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Erkek cinsiyet rolü alt ölçeği	2000 TL ve altı	72	23.40	4.77				
	2001- 3000 TL arası	91	24.41	5.14				
	3001-4000 TL arası	65	23.87	5.52	4	10.90	.098	-
	4001-5000 TL arası	55	24.74	5.02				
	5001 TL ve üzeri	102	25.68	4.07				
Toplam		385						

Tablo 3.22’de görüldüğü gibi; bireylerin gelir düzeyleri göre bireylerin eşitlikçi cinsiyet rolü, kadın cinsiyet rolü, evlilikte cinsiyet rolü, geleneksel cinsiyet rolü ve erkek cinsiyet rolü ölçeklerinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H-Testi yapılmış ve gelir düzeyleri açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (sırasıyla; $x^2 = 9.89$, $x^2 = 21.70$, $x^2=15.82$, $x^2 =14.22$ ve $x^2 = 10.90$ $p>0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde yirmi ikinci olarak “Bireylerin evlilik süreleri ile bireylerin evlilik doyumu envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 3.23: Bireylerin Evlilik Süreleri İle Bireylerin Evlilik Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

	Grup	N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Evlilik uyum alt ölçeği	0-4 yıl arası	191	15.04	17.25				
	5-9 yıl arası	80	19.18	17.60				
	10-14 yıl arası	62	27.24	22.68	3	19.42	.001**	10-14 yıl > 5-9 yıl
	15 yıl ve üzeri	52	18.34	18.59				
	Toplam	385						
	Grup	N	X	SS	sd	x²	p	Anlamlı fark
Öfke alt ölçeği	0-4 yıl arası	191	1.99	2.99				
	5-9 yıl arası	80	1.72	2.68				
	10-14 yıl arası	62	3.25	3.89	3	5.50	.138	-
	15 yıl ve üzeri	52	2.05	2.74				
	Toplam	385						
	Grup	N	X	SS	sd	x²	p	Anlamlı fark
Eşin ailesiyle olan iletişim alt ölçeği	0-4 yıl arası	191	4.00	3.32				
	5-9 yıl arası	80	4.32	3.53				
	10-14 yıl arası	62	4.58	3.93	3	1.52	.677	-
	15 yıl ve üzeri	52	3.69	3.31				
	Toplam	385						
	Grup	N	X	SS	sd	x²	p	Anlamlı fark
Ekonomik anlayış alt ölçeği	0-4 yıl arası	191	1.15	1.34				
	5-9 yıl arası	80	1.05	1.36				
	10-14 yıl arası	62	1.77	1.75	3	8.70	.034*	10-14 yıl
	15 yıl ve üzeri	52	1.01	1.50				
	Toplam	385						
	Grup	N	X	SS	sd	x²	p	Anlamlı fark
Ebeveynin anlayışı alt ölçeği	0-4 yıl arası	191	.47	1.43				
	5-9 yıl arası	80	2.76	2.96				
	10-14 yıl arası	62	4.03	3.57	3	110.3	.001**	10-14 yıl > 5-9 yıl > 15 yıl ve üzeri
	15 yıl ve üzeri	52	2.67	3.18				
	Toplam	385						
	Grup	N	X	SS	sd	x²	p	Anlamlı fark
Evlilik doyumu ölçeği	0-4 yıl arası	191	22.66	22.46				
	5-9 yıl arası	80	29.05	24.50				
	10-14 yıl arası	62	40.88	32.14	3	18.74	.001**	10-14 yıl > 5-9 yıl
	15 yıl ve üzeri	52	27.78	26.37				
	Toplam	385						

**p< 0.01; *p< 0.05

Tablo 3.23’de görüldüğü gibi; bireylerin evlilik sürelerine göre bireylerin öfke ve eşin ailesiyle olan iletişim ölçeklerinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H-

Testi yapılmış ve evlilik süresi açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (sırasıyla; $\chi^2 = 5.50$ ve $\chi^2 = 1.52$ $p > 0.05$).

Bireylerin evlilik süreleri arasında evlilik uyumu ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$\chi^2=19.42$; $p=0.001$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Evlilik uyumu ölçeği puanları açısından evlilik süresi 5-14 yıl arası olan bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır. Evlilik süresi 5-14 yıl arası olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilik uyum düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin evlilik süreleri arasında ekonomik anlayış ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$\chi^2=8.70$; $p=0.034$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Ekonomik anlayış ölçeği puanları açısından evlilik süresi 10-14 yıl arası olan bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır. Evlilik süresi 10-14 yıl arası olan bireylerin diğer bireylere oranla ekonomik anlayış düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin evlilik süreleri arasında ebeveynin anlayışı ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$\chi^2=110.3$; $p=0.001$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Ebeveyn anlayışı ölçeği puanları açısından evlilik süresi 5 yıl ve üzeri olan bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır. Evlilik süresi 5 yıl ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla ebeveyn anlayışı düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin evlilik süreleri arasında evlilik doyumu ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$\chi^2=18.74$; $p=0.001$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır.

Evlilik doyumu ölçeği puanları açısından evlilik süresi 5-14 yıl arası olan bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır. Evlilik süresi 5-14 yıl arası olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilik doyumu düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde yirmi üçüncü olarak “Bireylerin evlilik süreleri ile bireylerin psikolojik iyi olma envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 3.24: Bireylerin Evlilik Süreleri İle Bireylerin Psikolojik İyi Olma Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Diğer bireylerle olumlu ilişkiler alt ölçeği	0-4 yıl arası	191	64.45	12.71	3	2.67	.444	-
	5-9 yıl arası	80	66.63	11.59				
	10-14 yıl arası	62	63.85	10.68				
	15 yıl ve üzeri	52	63.92	13.31				
	Toplam	385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Özerklik alt ölçeği	0-4 yıl arası	191	59.86	10.10	3	.419	.936	-
	5-9 yıl arası	80	60.33	10.51				
	10-14 yıl arası	62	60.62	11.45				
	15 yıl ve üzeri	52	60.48	9.57				
	Toplam	385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Çevresel hakimiyet alt ölçeği	0-4 yıl arası	191	60.02	11.62	3	2.65	.447	-
	5-9 yıl arası	80	61.47	11.12				
	10-14 yıl arası	62	58.37	11.50				
	15 yıl ve üzeri	52	60.19	10.96				
	Toplam	385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Bireysel gelişim alt ölçeği	0-4 yıl arası	191	64.85	11.28	3	1.26	.739	-
	5-9 yıl arası	80	65.45	9.21				
	10-14 yıl arası	62	66.29	8.93				
	15 yıl ve üzeri	52	63.30	13.14				
	Toplam	385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Yaşam amacı alt ölçeği	0-4 yıl arası	191	61.72	10.08	3	1.95	.581	-
	5-9 yıl arası	80	60.36	10.27				
	10-14 yıl arası	62	60.48	11.64				
	15 yıl ve üzeri	52	61.17	11.99				
	Toplam	385						

Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Kendini kabul ölçeği	0-4 yıl arası	191	59.79	12.37				
	5-9 yıl arası	80	60.98	11.07				
	10-14 yıl arası	62	58.45	13.82	3	1.55	.669	-
	15 yıl ve üzeri	52	61.96	10.64				
	Toplam	385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Psikolojik iyi olma ölçeği	0-4 yıl arası	191	370.7	54.37				
	5-9 yıl arası	80	375.2	52.84				
	10-14 yıl arası	62	368.0	54.86	3	.445	.931	-
	15 yıl ve üzeri	52	371.0	55.74				
	Toplam	385						

Tablo 3.24’de görüldüğü gibi; bireylerin evlilik sürelerine göre bireylerin diğer bireylerle olumlu ilişkiler, özerklik, çevresel hakimiyet, bireysel gelişim, yaşa amacı, kendini kabul ve psikolojik iyi olma ölçeklerinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H-Testi yapılmış ve evlilik süresi açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (sırasıyla; $x^2 = 2.67$, $x^2 = .419$, $x^2 = 2.65$, $x^2 = 126$, $x^2 = 1.95$, $x^2 = 1.55$ ve $x^2 .445$ $p > 0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde yirmi dördüncü olarak “Bireylerin evlilik süreleri ile bireylerin toplumsal cinsiyet rolleri envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

**Tablo 3.25: Bireylerin Evlilik Süreleri İle Bireylerin Toplumsal Cinsiyet Rollerini
Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H”
Testi İle Karşılaştırılması**

Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Eşitlikçi cinsiyet rolü alt ölçeği	0-4 yıl arası	191	34.96	5.43				
	5-9 yıl arası	80	33.23	6.75				
	10-14 yıl arası	62	35.14	3.76	3	4.81	.186	-
	15 yıl ve üzeri	52	33.17	6.96				
Toplam		385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Kadın cinsiyet rolü alt ölçeği	0-4 yıl arası	191	27.79	6.72				
	5-9 yıl arası	80	27.23	6.07				
	10-14 yıl arası	62	26.51	6.80	3	2.69	.442	-
	15 yıl ve üzeri	52	26.98	6.45				
Toplam		385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Evlilikte cinsiyet rolü alt ölçeği	0-4 yıl arası	191	35.92	5.33				
	5-9 yıl arası	80	34.62	5.93				
	10-14 yıl arası	62	35.30	5.74	3	4.85	.183	-
	15 yıl ve üzeri	52	35.15	5.24				
Toplam		385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Geleneksel cinsiyet rolü alt ölçeği	0-4 yıl arası	191	29.56	8.08				
	5-9 yıl arası	80	27.73	7.92				
	10-14 yıl arası	62	27.03	7.86	3	7.49	.058	-
	15 yıl ve üzeri	52	27.96	7.23				
Toplam		385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	P	Anlamlı fark
Erkek cinsiyet rolü alt ölçeği	0-4 yıl arası	191	24.38	5.27				
	5-9 yıl arası	80	23.97	4.80				
	10-14 yıl arası	62	25.09	4.15	3	2.28	.515	-
	15 yıl ve üzeri	52	25.17	4.45				
Toplam		385						

Tablo 3.25’de görüldüğü gibi; bireylerin evlilik sürelerine göre bireylerin eşitlikçi cinsiyet rolü, kadın cinsiyet rolü, evlilikte cinsiyet rolü, geleneksel cinsiyet rolü ve erkek cinsiyet rolü ölçeklerinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H-Testi yapılmış ve evlilik süresi açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (sırasıyla; $x^2 = 4.81$, $x^2 = 2.69$, $x^2 = 4.85$, $x^2 = 7.49$ ve $x^2 = 2.28$ $p > 0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde yirmi beşinci olarak “Bireylerin evlilik yaşları ile bireylerin evlilik doyumu envanterinin alt ölçeklerinin puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” yanıt aranmaktadır.

Tablo 3.26: Bireylerin Evlilik Yaşlarına Göre Grupların Evlilik Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Mann WhitneyU”Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	U	Z	p
Evlilik uyum alt ölçeği	25 yaş ve altı	232	19.25	20.11			
	26 yaş ve üzeri	153	16.90	16.85	17591.00	-.147	.883
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Öfke alt ölçeği	25 yaş ve altı	232	2.43	3.26			
	26 yaş ve üzeri	153	1.71	2.78	15880.00	-1.84	.066
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Eşin ailesiyle olan iletişim alt ölçeği	25 yaş ve altı	232	4.26	3.43			
	26 yaş ve üzeri	153	3.90	3.51	16517.50	-1.15	.246
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Ekonomik anlayış alt ölçeği	25 yaş ve altı	232	1.22	1.51			
	26 yaş ve üzeri	153	1.19	1.37	17487.50	-.258	.796
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	P
Ebeveynin anlayışı alt ölçeği	25 yaş ve altı	232	2.00	2.97			
	26 yaş ve üzeri	153	1.54	2.66	16026.00	-1.82	.068
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Evlilik doyumu ölçeği	25 yaş ve altı	232	29.17	27.53			
	26 yaş ve üzeri	153	25.26	23.09	17091.50	-.615	.539
	Toplam	385					

Tablo 3.26’da görüldüğü gibi; bireylerin evlilik yaşlarına göre evlilik uyumu, öfke, eşin ailesiyle olan iletişim, ekonomik anlayış, ebeveynin anlayışı ve evlilik doyumu ölçeklerinin puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U-Testi yapılmış evlilik yaşı açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (sırasıyla; U= 17591.00, U=15880.00, U=1651.50, U=17487.50, U= 16026.00 ve U=17091.50 p>0.05).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde yirmi altıncı olarak “Bireylerin evlilik yaşları ile bireylerin psikolojik iyi olma envanterinin alt ölçeklerinin puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” yanıt aranmaktadır.

Tablo 3.27: Bireylerin Evlilik Yaşlarına Göre Grupların Psikolojik İyi Olma Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	U	Z	p
Diğer bireylerle olumlu ilişkiler alt ölçeği	25 yaş ve altı	232	64.96	12.55			
	26 yaş ve üzeri	153	64.40	11.83	16959.50	-.738	.460
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Özerklik alt ölçeği	25 yaş ve altı	232	59.53	10.72			
	26 yaş ve üzeri	153	61.13	9.62	16248.00	-1.40	.160
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Çevresel hakimiyet alt ölçeği	25 yaş ve altı	232	59.56	12.06			
	26 yaş ve üzeri	153	60.86	10.32	16941.50	-.755	.450
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	P
Bireysel gelişim alt ölçeği	25 yaş ve altı	232	65.57	10.79			
	26 yaş ve üzeri	153	64.13	10.80	16364.00	-1.29	.195
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	P
Yaşam amacı alt ölçeği	25 yaş ve altı	232	61.07	11.10			
	26 yaş ve üzeri	153	61.30	9.91	17615.00	-.125	.901
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	P
Kendini kabul ölçeği	25 yaş ve altı	232	59.87	12.93			
	26 yaş ve üzeri	153	60.49	10.87	17523.00	-.211	.833
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	P
Psikolojik iyi olma ölçeği	25 yaş ve altı	232	370.57	55.86			
	26 yaş ve üzeri	153	372.74	51.63	17578.00	-.159	.874
	Toplam	385					

Tablo 3.27’de görüldüğü gibi; bireylerin evlilik yaşlarına göre bireylerin diğerleriyle olumlu ilişkiler, özerklik, çevresel hakimiyet, bireysel gelişim, yaşam amacı, kendini kabul ve psikolojik iyi olma ölçeklerinin puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U-Testi yapılmış evlilik yaşı açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür

(sırasıyla; U= 16959.50, U= 16248.00, U=16941.50, U=16364.00, U=17615.00, U=17523.00 ve U= 17578.00 p>0.05).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde yirmi yedinci olarak “Bireylerin evlilik yaşı ile bireylerin toplumsal cinsiyet rolleri envanterinin alt ölçeklerinin puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” yanıt aranmaktadır.

Tablo 3.28: Bireylerin Evlilik Yaşına Göre Grupların Toplumsal Cinsiyet Rollerini Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	U	Z	p
Eşitlikçi cinsiyet rolü alt ölçeği	25 yaş ve altı	232	33.67	6.04	13700.50	-3.83	.001**
	26 yaş ve üzeri	153	35.47	5.18			
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Kadın cinsiyet rolü alt ölçeği	25 yaş ve altı	232	26.47	6.49	14302.00	-3.23	.001**
	26 yaş ve üzeri	153	28.70	6.46			
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Evlilikte cinsiyet rolü alt ölçeği	25 yaş ve altı	232	35.04	5.45	15340.00	-2.28	.022*
	26 yaş ve üzeri	153	36.05	5.58			
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Geleneksel cinsiyet rolü alt ölçeği	25 yaş ve altı	232	27.78	7.71	15078.50	-2.50	.012*
	26 yaş ve üzeri	153	29.74	8.16			
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Erkek cinsiyet alt ölçeği	25 yaş ve altı	232	24.15	4.78	15199.50	-2.40	.016*
	26 yaş ve üzeri	153	25.07	5.05			
	Toplam	385					

**p<0.01

Tablo 3.28’de görüldüğü gibi; bireylerin evlilik yaşlarına göre gruplar arasında bireylerin eşitlikçi cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır (p<0.01). Bireylerin eşitlikçi cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından evlilik yaşı 26 yaş ve üzeri olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır [U=13700.50, p=.001]. **Evlilik yaşı 26 yaş ve üzeri olan bireylerin evlilik yaşı 25 yaş ve altı olan bireylere oranla eşitlikçi cinsiyet rolü düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin evlilik yaşlarına göre gruplar arasında bireylerin kadın cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0.01$). Bireylerin kadın cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından evlilik yaşı 26 yaş ve üzeri olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır [$U=14302.00$, $p=.001$]. **Evlilik yaşı 26 yaş ve üzeri olan bireylerin evlilik yaşı 25 yaş ve altı olan bireylere oranla kadın cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin evlilik yaşlarına göre gruplar arasında bireylerin evlilikte cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0.05$). Bireylerin evlilikte cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından evlilik yaşı 26 yaş ve üzeri olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır [$U=15340.50$, $p=.022$]. **Evlilik yaşı 26 yaş ve üzeri olan bireylerin evlilik yaşı 25 yaş ve altı olan bireylere oranla evlilikte cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin evlilik yaşlarına göre gruplar arasında bireylerin geleneksel cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0.05$). Bireylerin geleneksel cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından evlilik yaşı 26 yaş ve üzeri olan bireylerin açısından anlamlı bir fark vardır [$U=15078.50$, $p=.012$]. **Evlilik yaşı 26 yaş ve üzeri olan bireylerin evlilik yaşı 25 yaş ve altı olan bireylere oranla geleneksel cinsiyet rolü düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin evlilik yaşlarına göre gruplar arasında bireylerin erkek cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0.05$). Bireylerin erkek cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından evlilik yaşı 26 yaş ve üzeri olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır [$U=15199.50$, $p=.016$]. **Evlilik yaşı 26 yaş ve üzeri olan bireylerin evlilik yaşı 25 yaş ve altı olan bireylere oranla erkek cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde yirmi sekizinci olarak “Bireylerin evlilik şekilleri ile bireylerin evlilik doyumu envanterinin alt ölçeklerinin puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” yanıt aranmaktadır.

Tablo 3.29: Bireylerin Evlilik Şekillerine Göre Grupların Evlilik Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	U	Z	p
Evlilik uyum alt ölçeği	Flört ederek	306	17.16	18.40			
	Görücü usulü	79	22.75	20.19	9991.00	-2.37	.017*
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Öfke alt ölçeği	Flört ederek	306	2.11	3.08			
	Görücü usulü	79	2.27	3.15	12018.00	-.082	.934
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Eşin ailesiyle olan iletişim alt ölçeği	Flört ederek	306	3.97	3.40			
	Görücü usulü	79	4.67	3.69	10846.50	-1.41	.157
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Ekonomik anlayış alt ölçeği	Flört ederek	306	1.16	1.45			
	Görücü usulü	79	1.41	1.47	10577.00	-1.81	.070
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	P
Ebeveynin anlayışı alt ölçeği	Flört ederek	306	1.66	2.79			
	Görücü usulü	79	2.43	3.06	10249.00	-2.36	.018*
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Evlilik doyumu ölçeği	Flört ederek	306	26.08	25.12			
	Görücü usulü	79	33.55	28.08	10129.00	-2.22	.026*
	Toplam	385					

*p<0.05

Tablo 3.29’da görüldüğü gibi; bireylerin evlilik şekillerine göre öfke, eşin ailesiyle olan iletişim ve ekonomik anlayış ölçeklerinin puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U-Testi yapılmış evlilik şekli açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (Sırasıyla; U= 12018.00, U=10846.50 ve U=10577.00 p>0.05).

Bireylerin evlilik şekillerine göre gruplar arasında bireylerin evlilik uyum ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır (p<0.05).

Bireylerin evlilik uyum ölçeği puanları açısından görücü usulü evlenen bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır [U=9991.00, p=.0017]. **Görücü usulü evlenen bireylerin flört ederek evlenen bireylere oranla evlilik uyum düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin evlilik şekillerine göre gruplar arasında bireylerin ebeveyn anlayışı ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır (p<0.05). Bireylerin ebeveyn anlayışı ölçeği puanları açısından görücü usulü evlenen bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır [U=10249.00, p=.0018]. **Görücü usulü evlenen bireylerin flört ederek evlenen bireylere oranla ebeveyn anlayışı düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin evlilik şekillerine göre gruplar arasında bireylerin evlilik doyumu ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır (p<0.05). Bireylerin evlilik doyumu ölçeği puanları açısından görücü usulü evlenen bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır [U=10129.00, p=.0026]. **Görücü usulü evlenen bireylerin flört ederek evlenen bireylere oranla evlilik doyumu düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde yirmi dokuzuncu olarak “Bireylerin evlilik şekilleri ile bireylerin psikolojik iyi olma envanterinin alt ölçeklerinin puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” yanıt aranmaktadır.

Tablo 3.30: Bireylerin Evlilik Şekillerine Göre Grupların Psikolojik İyi Olma Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	U	Z	p
Diğer bireylerle olumlu ilişkiler alt ölçeği	Flört ederek	306	64.52	12.24			
	Görücü usulü	79	65.56	12.37	11476.50	-.693	.489
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Özerklik alt ölçeği	Flört ederek	306	60.68	10.29			
	Görücü usulü	79	58.17	10.24	10367.50	-1.95	.051
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Çevresel hakimiyet alt ölçeği	Flört ederek	306	60.18	10.29			
	Görücü usulü	79	58.17	10.24	11572.00	-.584	.559
	Toplam	385					

Grup		N	X	SS	U	Z	P
Bireysel gelişim alt ölçeği	Flört ederek	306	60.18	11.72			
	Görücü usulü	79	59.67	10.18	12036.00	-.058	.954
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	P
Yaşam amacı alt ölçeği	Flört ederek	306	65.00	10.92			
	Görücü usulü	79	65.00	10.43	11610.50	-.541	.589
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	P
Kendini kabul ölçeği	Flört ederek	306	61.38	10.39			
	Görücü usulü	79	60.32	11.54	11806.50	-.318	.750
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	P
Psikolojik iyi olma ölçeği	Flört ederek	306	60.08	12.51			
	Görücü usulü	79	60.24	10.67	11752.50	-.379	.704
	Toplam	385					

Tablo 3.30’da görüldüğü gibi; bireylerin evlilik şekillerine göre bireylerin diğerleriyle olumlu ilişkiler, özerklik, çevresel hakimiyet, bireysel gelişim, yaşam amacı, kendini kabul ve psikolojik iyi olma ölçeklerinin puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U-Testi yapılmış evlilik şekli açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (Sırasıyla; U=11476.50, U=10367.50, U=11572.00, U=12036.00, U=11610.50, U=11806.50 ve U= 11752.50 p>0.05).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde otuzuncu olarak “Bireylerin evlilik şekilleri ile bireylerin toplumsal cinsiyet rolleri envanterinin alt ölçeklerinin puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” yanıt aranmaktadır.

Tablo 3.31: Bireylerin Evlilik Şekillerine Göre Grupların Toplumsal Cinsiyet Rollerini Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	U	Z	p
Eşitlikçi cinsiyet rolü alt ölçeği	Flört ederek	306	371.86	53.87			
	Görücü usulü	79	368.98	55.54	7563.50	-5.19	.001**
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Kadın cinsiyet rolü alt ölçeği	Flört ederek	306	35.09	5.32			
	Görücü usulü	79	31.65	6.64	7931.00	-4.72	.001**
	Toplam	385					

Grup		N	X	SS	U	Z	p
Evlilikte cinsiyet rolü alt ölçeği	Flört ederek	306	28.12	6.63			
	Görücü usulü	79	24.43	5.39	9121.50	-3.42	.001**
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Geleneksel cinsiyet rolü alt ölçeği	Flört ederek	306	29.40	7.80			
	Görücü usulü	79	25.30	7.68	8554.50	-4.01	.001**
	Toplam	385					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Erkek cinsiyet alt ölçeği	Flört ederek	306	24.76	4.86			
	Görücü usulü	79	23.56	4.99	10335.50	-2.00	.046*
	Toplam	385					

**p<0.01; *p<0.05

Tablo 3.31’de görüldüğü gibi; bireylerin evlilik şekillerine göre gruplar arasında bireylerin eşitlikçi cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0.01$). Bireylerin eşitlikçi cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından flört ederek evlenen bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır [$U=7563.50$, $p=.001$]. **Flört ederek evlenen bireylerin görücü usulü evlenen bireylere oranla eşitlikçi cinsiyet rolü düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin evlilik şekillerine göre gruplar arasında bireylerin kadın cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0.01$). Bireylerin kadın cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından flört ederek evlenen bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır [$U=7931.00$, $p=.001$]. **Flört ederek evlenen bireylerin görücü usulü evlenen bireylere oranla kadın cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin evlilik şekillerine göre gruplar arasında bireylerin evlilikte cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0.01$). Bireylerin evlilikte cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından flört ederek evlenen olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır [$U=9121.50$, $p=.001$]. **Flört ederek evlenen bireylerin görücü usulü evlenen bireylere oranla evlilikte cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin evlilik şekillerine göre gruplar arasında bireylerin geleneksel cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0.01$). Bireylerin geleneksel cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından flört ederek

evlenen bireylerin açısından anlamlı bir fark vardır [U=8554.50, p=.001]. **Flört ederek evlenen bireylerin görücü usulü evlenen bireylere oranla geleneksel cinsiyet rolü düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin evlilik şekillerine göre gruplar arasında bireylerin erkek cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır (p<0.05). Bireylerin erkek cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından flört ederek evlenen bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır [U=10335.50, p=.046]. **Flört ederek evlenen bireylerin görücü usulü evlenen bireylere oranla erkek cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde otuz birinci olarak “Bireylerin çocuk durumları ile bireylerin evlilik doyumu envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 3.32: Bireylerin Çocuk Durumları İle Bireylerin Evlilik Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Evlilik uyum alt ölçeği	Çocuğu yok	169	15.51	17.54				
	1 çocuk	101	21.58	20.45				
	2 çocuk ve üzeri	115	19.56	1896	2	8.53	.014*	1 çocuk > çocuk yok
	Toplam	385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Öfke alt ölçeği	Çocuğu yok	169	2.09	3.04				
	1 çocuk	101	2.41	3.28				
	2 çocuk ve üzeri	115	2.00	3.01	2	.965	.617	-
	Toplam	385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Eşin ailesiyle olan iletişim alt ölçeği	Çocuğu yok	169	3.98	3.27				
	1 çocuk	101	4.39	3.75				
	2 çocuk ve üzeri	115	4.06	3.50	2	.352	.939	-
	Toplam	385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Ekonomik anlayış alt ölçeği	Çocuğu yok	169	1.15	1.39				
	1 çocuk	101	1.46	1.59				
	2 çocuk ve üzeri	115	1.06	1.41	2	3.91	.141	-
	Toplam	385						

Grup	N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark	
Ebeveynin anlayışı alt ölçeği	Çocuğu yok	169	.00	.00				
	1 çocuk	101	3.37	3.30				
	2 çocuk ve üzeri	115	3.12	3.04	2	182.5	.001**	1 çocuk >2 çocuk ve üzeri
	Toplam	385						
Grup	N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark	
Evlilik doyumu ölçeği	Çocuğu yok	169	22.75	22.29				
	1 çocuk	101	33.23	28.78				
	2 çocuk ve üzeri	115	29.82	27.05	2	10.99	.004**	1 çocuk >2 çocuk ve üzeri
	Toplam	385						

**p< 0.01; *p< 0.05

Tablo 3.32’de görüldüğü gibi; bireylerin çocuklarına göre bireylerin öfke, eşin ailesiyle olan iletişim ve ekonomik anlayışı ölçeklerinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H-Testi yapılmış ve çocuk durumu açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (sırasıyla; $x^2 = .965$, $x^2 = .352$ ve $x^2 3.91$ $p>0.05$).

Bireylerin çocuk durumları arasında evlilik uyumu ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$x^2=8.53$; $p=0.014$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Evlilik uyumu ölçeği puanları açısından çocuğu olan bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır. Çocuğu olan bireylerin çocuğu olmayan bireylere oranla evlilik uyum düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin çocuk durumları arasında ebeveynin anlayışı ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$x^2=18.2$; $p=0.01$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Ebeveynin anlayışı ölçeği puanları açısından çocuğu olan bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır. Çocuğu olan bireylerin çocuğu olmayan bireylere oranla ebeveynin anlayışı düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin çocuk durumları arasında evlilik doyumu ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$x^2=10.99$; $p=0.04$]. Bu işlemin

ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Evlilik doyumu ölçeği puanları açısından çocuğu olan bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır. Çocuğu olan bireylerin çocuğu olmayan bireylere oranla evlilik doyumu düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde otuz ikinci olarak “Bireylerin çocuk durumları ile bireylerin psikolojik iyi olma envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 3.33: Bireylerin Çocuk Durumları İle Bireylerin Psikolojik İyi Olma Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Diğer bireylerle olumlu ilişkiler alt ölçeği	Çocuğu yok	169	64.18	13.23				
	1 çocuk	101	65.92	10.74				
	2 çocuk ve üzeri	115	64.51	12.06	2	.853	.653	-
	Toplam	385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Özerklik alt ölçeği	Çocuğu yok	169	60.72	10.02				
	1 çocuk	101	58.46	9.88				
	2 çocuk ve üzeri	115	60.85	11.00	2	3.50	.174	-
	Toplam	385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Çevresel hakimiyet alt ölçeği	Çocuğu yok	169	59.67	11.20				
	1 çocuk	101	61.13	11.24				
	2 çocuk ve üzeri	115	59.74	11.89	2	1.43	.489	-
	Toplam	385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Bireysel gelişim alt ölçeği	Çocuğu yok	169	65.52	11.37				
	1 çocuk	101	64.40	10.44				
	2 çocuk ve üzeri	115	64.76	10.32	2	.923	.630	-
	Toplam	385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Yaşam amacı alt ölçeği	Çocuğu yok	169	62.15	10.18				
	1 çocuk	101	59.72	10.31				
	2 çocuk ve üzeri	115	60.99	11.46	2	2.65	.265	-
	Toplam	385						

Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Kendini kabul ölçeği	Çocuğu yok	169	59.43	12.06				
	1 çocuk	101	60.59	12.47				
	2 çocuk ve üzeri	115	60.69	12.04	2	1.34	.511	-
	Toplam	385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Psikolojik iyi olma ölçeği	Çocuğu yok	169	371.6	54.04				
	1 çocuk	101	370.2	51.64				
	2 çocuk ve üzeri	115	371.5	56.87	2	.057	.972	-
	Toplam	385						

Tablo 3.33’de görüldüğü gibi; bireylerin çocuk durumlarına göre bireylerin diğer bireylerle olumlu ilişkiler, özerklik, çevresel hakimiyet, bireysel gelişim, yaşa amacı, kendini kabul ve psikolojik iyi olma ölçeklerinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H-Testi yapılmış ve çocuk durumu açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (sırasıyla; $x^2 = .853$, $x^2 = 3.50$, $x^2 = 1.43$, $x^2 = .923$, $x^2 = 2.65$, $x^2 = 1.34$ ve $x^2 = .057$ $p > 0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde otuz üçüncü olarak “Bireylerin çocuk durumları ile bireylerin toplumsal cinsiyet rolleri envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 3.34: Bireylerin Çocuk Durumları İle Bireylerin Toplumsal Cinsiyet Rollerini Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Eşitlikçi cinsiyet rolü alt ölçeği	Çocuğu yok	169	35.25	5.45				
	1 çocuk	101	34.60	4.82				
	2 çocuk ve üzeri	115	32.93	6.71	2	12.39	.002**	Çocuğu yok
	Toplam	385						
Grup		N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Kadın cinsiyet rolü alt ölçeği	Çocuğu yok	169	28.65	6.54				
	1 çocuk	101	27.67	6.47				
	2 çocuk ve üzeri	115	25.19	6.16	2	20.13	.001**	Çocuğu yok > 1 çocuk
	Toplam	385						

	Grup	N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Evlilikte cinsiyet rolü alt ölçeği	Çocuğu yok	169	36.09	5.58				
	1 çocuk	101	35.65	5.18				
	2 çocuk ve üzeri	115	34.32	5.59	2	13.15	.001**	Çocuğu yok
	Toplam	385						
	Grup	N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Geleneksel cinsiyet rolü alt ölçeği	Çocuğu yok	169	30.33	8.03				
	1 çocuk	101	28.47	7.47				
	2 çocuk ve üzeri	115	26.03	7.56	2	21.64	.001**	Çocuğu yok>1 çocuk
	Toplam	385						
	Grup	N	X	SS	sd	x ²	p	Anlamlı fark
Erkek cinsiyet rolü alt ölçeği	Çocuğu yok	169	24.55	5.47				
	1 çocuk	101	24.72	4.56				
	2 çocuk ve üzeri	115	24.29	4.31	2	1.83	.400	-
	Toplam	385						

**p<0.01

Tablo 3.34'de görüldüğü gibi; bireylerin çocuk durumlarına göre bireylerin erkek cinsiyet rolü ölçeğinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H-Testi yapılmış ve çocuk durumu açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($x^2 = 1.83$ $p>0.05$).

Bireylerin çocuk durumları arasında eşitlikçi cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$x^2=12.39$; $p=0.02$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Eşitlikçi cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından çocuğu olmayan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. Çocuğu olmayan bireylerin çocuğu olan bireylere oranla eşitlikçi cinsiyet rolü düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin çocuk durumları arasında kadın cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$x^2=20.13$; $p=0.001$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Kadın cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından çocuğu olmayan ve 1 çocuğu olan bireylerin lehine anlamlı bir fark**

vardır. Çocuğu olmayan ve 1 çocuğu olan bireylerin iki çocuğu ve üzeri olan bireylere oranla kadın cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Bireylerin çocuk durumları arasında evlilikte cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$x^2=13.15$; $p=0.01$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Evlilikte cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından çocuğu olmayan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. Çocuğu olmayan bireylerin çocuğu olan bireylere oranla evlilikte cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin çocuk durumları arasında geleneksel cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$x^2=21.64$; $p=0.001$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Geleneksel cinsiyet rolü ölçeği puanları açısından çocuğu olmayan ve 1 çocuğu olan bireylerin açısından anlamlı bir fark vardır. Çocuğu olmayan ve 1 çocuğu olan bireylerin iki çocuğu ve üzeri olan bireylere oranla geleneksel cinsiyet rolü düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde otuz dördüncü olarak “Bireylerin evlilik doyumu ölçeğinden ve toplumsal cinsiyet envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 3.35: Bireylerin Evlilik Doyumu Ölçeğinden ve Toplumsal Cinsiyet Envanterinin Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Ölçekler		Evlilik doyumu ölçeği
Eşitlikçi cinsiyet rolü alt ölçeği	r	-.121
	p	.018*
Kadın cinsiyet rolü alt ölçeği	r	.010
	p	.843
Evlilikte cinsiyet rolü alt ölçeği	r	-.025
	p	.624
Geleneksel cinsiyet rolü alt ölçeği	r	-.038
	p	.454
Erkek cinsiyet rolü alt ölçeği	r	.049
	p	.340

* $p < 0.05$

Tablo 3.35’de görüldüğü gibi; bireylerin evlilik doyumu ölçeğinden aldıkları puanlar ile eşitlikçi cinsiyet rolü ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönde ilişkili olduğu görülmektedir ($r = -.121$, $p = .018$). **Bir diğer deyişle evlilik doyumu düzeyleri arttıkça; eşitlikçi cinsiyet rolü düzeyleri de düşmekte olduğu görülmektedir.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde otuz beşinci olarak “Bireylerin psikolojik iyi olma ölçeğinden ve toplumsal cinsiyet envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 3.36: Bireylerin Psikolojik İyi Olma Ölçeğinden ve Toplumsal Cinsiyet Envanterinin Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Ölçekler		Psikolojik iyi olma ölçeği
Eşitlikçi cinsiyet rolü alt ölçeği	r	.324
	p	.001**
Kadın cinsiyet rolü alt ölçeği	r	.050
	p	.323
Evlilikte cinsiyet rolü alt ölçeği	r	.240
	p	.001**
Geleneksel cinsiyet rolü alt ölçeği	r	.125
	p	.014*
Erkek cinsiyet rolü alt ölçeği	r	.196
	p	.001**

*p<0.01

Tablo 3.36’da görüldüğü gibi; bireylerin psikolojik iyi olma ölçeğinden aldıkları puanlar ile eşitlikçi cinsiyet rolü, evlilikte cinsiyet rolü, geleneksel cinsiyet rolü ve erkek cinsiyet rolü ölçeklerinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde ilişkili olduğu görülmektedir (sırasıyla; $r=.324$, $r=.240$, $r=.125$ ve $r=.196$). **Bir diğer deyişle psikolojik iyi olma düzeyleri arttıkça; eşitlikçi cinsiyet rolü, evlilikte cinsiyet rolü, geleneksel cinsiyet rolü ve erkek cinsiyet rolü düzeyleri de artmakta olduğu görülmektedir.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde otuz altıncı olarak “Bireylerin evlilik doyumu ölçeğinden ve psikolojik iyi olma ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 3.37: Bireylerin Evlilik Doyumu Ölçeğinden ve Psikolojik İyi Olma Ölçeğinden Aldıkları Puanlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Ölçekler		Evlilik doyumu ölçeği
Psikolojik iyi olma ölçeği	r	-.415
	p	.001**

*p<0.05

Tablo 3.37’de görüldüğü gibi; bireylerin evlilik doyumu ölçeğinden aldıkları puanlar ile psikolojik iyi olma ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönde ilişkili olduğu görülmektedir ($r=-.415$, $p=-.001$). **Bir diğer deyişle evlilik doyumu düzeyleri arttıkça; eşitlikçi psikolojik iyi olma düzeyleri de düşmekte olduğu görülmektedir.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde otuz yedinci olarak “Bireylerin toplumsal cinsiyet rolleri envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanların bireylerin evlilik doyumu ölçeğinden aldıkları puanların üzerinde nasıl bir etkisi vardır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 3.38: Bireylerin Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Bireylerin Evlilik Doyumları Düzeyleri Üzerine Etkisinin İncelenmesi

Bağımlı Değişkenler	Bağımsız Değişken	β	t	p	F	Model (p)	R ²
Eşitlikçi cinsiyet rolü	Sabit	32.910	3.412	.001	1.358	.240	.018
	Evlilik doyumu	-.541	-1.978	.049			
Kadın cinsiyet rolü	Evlilik doyumu	.657	1.823	.069			
Evlilikte cinsiyet rolü	Evlilik doyumu	.372	.936	.350			
Geleneksel cinsiyet rolü	Evlilik doyumu	-.451	-1.402	.162			
Erkek cinsiyet rolü	Evlilik doyumu	-.202	-.475	.635			

Tablo 3.38’de görüldüğü gibi; bireylerin eşitlikçi cinsiyet rolü, kadın cinsiyet rolü, evlilikte cinsiyet rolü, geleneksel cinsiyet rolü ve erkek cinsiyet rolü düzeyleri ile bireylerin evlilik doyumu düzeyleri arasındaki ilişki belirlemek üzere yapılan çoklu regresyon analizi istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=1.358$; $p=0.240 >0.05$). Bireylerin eşitlikçi cinsiyet rolü düzeyi bireylerin evlilik doyumlarını düşürmektedir ($\beta=-.541$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde otuz sekizinci olarak “Bireylerin toplumsal cinsiyet rolleri envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanların bireylerin psikolojik iyi olma ölçeğinden aldıkları puanların üzerinde nasıl bir etkisi vardır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 3.39: Bireylerin Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Bireylerin Psikolojik İyi Olma Düzeyleri Üzerine Etkisinin İncelenmesi

Bağımlı Değişkenler	Bağımsız Değişken	β	t	p	F	Model (p)	R ²
Eşitlikçi cinsiyet rolü	Sabit	238.059	12.898	.001	16.374	.001	.178
	Psikolojik iyi olma	3.142	6.004	.001			
Kadın cinsiyet rolü	Psikolojik iyi olma	-2.610	-3.785	.001			
Evlilikte cinsiyet rolü	Psikolojik iyi olma	1.435	1.890	.060			
Geleneksel cinsiyet rolü	Psikolojik iyi olma	.357	.579	.563			
Erkek cinsiyet rolü	Psikolojik iyi olma	1.447	1.782	.076			

Tablo 3.39’da görüldüğü gibi; bireylerin eşitlikçi cinsiyet rolü, kadın cinsiyet rolü, evlilikte cinsiyet rolü, geleneksel cinsiyet rolü ve erkek cinsiyet rolü düzeyleri ile bireylerin psikolojik iyi olma düzeyleri arasındaki ilişki belirlemek üzere yapılan çoklu regresyon analizi istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F=16.374$; $p=0.001 <0.01$). Psikolojik iyi olma düzeyinin belirleyicisi olarak eşitlikçi cinsiyet rolü, kadın cinsiyet rolü, evlilikte cinsiyet rolü, geleneksel cinsiyet rolü ve erkek cinsiyet rolü değişkenleri ile ilişkisinin (açıklayıcılık gücünün) düşük olduğu görülmüştür ($R^2=0.178$). **Bireylerin eşitlikçi cinsiyet rolü düzeyi bireylerin psikolojik iyi olma düzeyini arttırmaktadır ($\beta=3.142$). Bireylerin kadın cinsiyet rolü düzeyi bireylerin psikolojik iyi olma düzeyini düşürmektedir ($\beta=-2.610$).**

ARAŞTIRMANIN SONUÇLARI

- ✓ Bireylerin cinsiyetlerine göre gruplar arasında bireylerin evlilik uyumu ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Kadınların erkeklere oranla evlilik uyum düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin cinsiyetlerine göre gruplar arasında bireylerin eşin ailesiyle olan iletişim ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Kadınların erkeklere oranla eşin ailesiyle olan iletişim düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin cinsiyetlerine göre gruplar arasında bireylerin ekonomik anlayış ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Kadınların erkeklere oranla ekonomik anlayış düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin cinsiyetlerine göre gruplar arasında bireylerin evlilik doyumu ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Kadınların erkeklere oranla evlilik doyumu düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin cinsiyetlerine göre gruplar arasında bireylerin diğerleriyle olumlu ilişkiler ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Kadınların erkeklere oranla diğerleriyle olumlu ilişkiler düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Tablo 3.4’de görüldüğü gibi; bireylerin cinsiyetlerine göre gruplar arasında bireylerin eşitlikçi cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Kadınların erkeklere oranla eşitlikçi cinsiyet rolü düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin cinsiyetlerine göre gruplar arasında bireylerin kadın cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Kadınların erkeklere oranla kadın cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin cinsiyetlerine göre gruplar arasında bireylerin evlilikte cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Kadınların erkeklere oranla evlilikte cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

- ✓ Bireylerin cinsiyetlerine göre gruplar arasında bireylerin geleneksel cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Kadınların erkeklere oranla geleneksel cinsiyet rolü düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin cinsiyetlerine göre gruplar arasında bireylerin erkek cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Kadınların erkeklere oranla erkek cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin yaşları ile bireylerin ebeveynin anlayışı ölçeğinin aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Bireylerin yaşı arttıkça; ebeveynin anlayışı düzeyleri de artmakta olduğu görülmektedir.
- ✓ Bireylerin eğitim düzeyleri arasında evlilik uyumu ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Lise mezunu ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilik uyum düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin eğitim düzeyleri arasında ebeveynin anlayışı ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Lise mezunu ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla ebeveynin anlayışı düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin eğitim düzeyleri arasında evlilik doyumu ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Lise mezunu ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilik doyumu düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin eğitim düzeyleri arasında diğer bireylerle olumlu ilişkiler ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Üniversite mezunu olan bireylerin diğer bireylere oranla diğer bireylerle olumlu ilişkiler düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin eğitim düzeyleri arasında bireysel gelişim ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Üniversite mezunu olan bireylerin diğer bireylere oranla bireysel gelişim düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin eğitim düzeyleri arasında yaşam amacı ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla yaşam amacı düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

- ✓ Bireylerin eğitim düzeyleri arasında kendini kabul ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Üniversite mezunu olan bireylerin diğer bireylere oranla kendini kabul düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin eğitim düzeyleri arasında psikolojik iyi olma ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Üniversite mezunu olan bireylerin diğer bireylere oranla psikolojik iyi olma düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Tablo 3.10'da görüldüğü gibi; bireylerin eğitim düzeyleri arasında eşitlikçi cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla eşitlikçi cinsiyet rolü düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin eğitim düzeyleri arasında kadın cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla kadın cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin eğitim düzeyleri arasında evlilikte cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilikte cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin eğitim düzeyleri arasında geleneksel cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla geleneksel cinsiyet rolü düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin eğitim düzeyleri arasında erkek cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla erkek cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin eşlerinin eğitim düzeyleri arasında evlilik uyumu ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Eşi lise mezunu ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilik uyum düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.

- ✓ Bireylerin eşlerinin eğitim düzeyleri arasında öfke ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Eşi ortaokul mezunu ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla öfke düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin eşlerinin eğitim düzeyleri arasında ebeveynin anlayışı ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Eşi lise mezunu ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla ebeveynin anlayışı düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin eşlerinin eğitim düzeyleri arasında evlilik doyumu ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Eşi lise mezunu ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilik doyumu düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin eşlerinin eğitim düzeyleri arasında diğer bireylerle kendini kabul ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Eşi üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla kendini kabul düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin eşlerinin eğitim düzeyleri arasında eşitlikçi cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Eşi üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla eşitlikçi cinsiyet rolü düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin eşlerinin eğitim düzeyleri arasında kadın cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Eşi üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla kadın cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin eşlerinin eğitim düzeyleri arasında evlilikte cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Eşi üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilikte cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin eşlerinin eğitim düzeyleri arasında geleneksel cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Eşi üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla geleneksel cinsiyet rolü düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.

- ✓ Bireylerin eşlerinin eğitim düzeyleri arasında erkek cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Eşi üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla erkek cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin annelerinin eğitim düzeyleri arasında evlilik uyumu ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Annesi ilkokul mezunu ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilik uyum düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin annelerinin eğitim düzeyleri arasında eşitlikçi cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Annesi lise mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla eşitlikçi cinsiyet rolü düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin annelerinin eğitim düzeyleri arasında kadın cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Annesi lise mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla kadın cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin annelerinin eğitim düzeyleri arasında evlilikte cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Annesi lise mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilikte cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin annelerinin eğitim düzeyleri arasında geleneksel cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Annesi lise mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla geleneksel cinsiyet rolü düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin annelerinin eğitim düzeyleri arasında erkek cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Annesi lise mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla erkek cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin babalarının eğitim düzeyleri arasında evlilik uyumu ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Babası lise mezunu ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilik uyum düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.

- ✓ Bireylerin babalarının eğitim düzeyleri arasında eşin ailesiyle olan iletişim ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Babası lise mezunu ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla eşin ailesiyle olan iletişim düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin babalarının eğitim düzeyleri arasında ekonomik anlayış ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Babası lise mezunu ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla ekonomik anlayış düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin babalarının eğitim düzeyleri arasında ebeveyn anlayışı ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Babası ilkokul mezunu ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla ebeveyn anlayışı düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin babalarının eğitim düzeyleri arasında evlilik doyumu ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Babası lise mezunu ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilik doyumu düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin babalarının eğitim düzeyleri arasında diğer bireylerle olumlu ilişkiler ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Babası üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla diğer bireylerle olumlu ilişkiler düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Tablo 3.19’da görüldüğü gibi; bireylerin babaların eğitim düzeyleri arasında eşitlikçi cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Babası üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla eşitlikçi cinsiyet rolü düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin babaların eğitim düzeyleri arasında kadın cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Babası lise mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla kadın cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin babalarının eğitim düzeyleri arasında evlilikte cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Babası üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilikte cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

- ✓ Bireylerin babalarının eğitim düzeyleri arasında geleneksel cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Babası lise mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla geleneksel cinsiyet rolü düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin babalarının eğitim düzeyleri arasında erkek cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Babası üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla erkek cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin gelir düzeyleri arasında evlilik uyumu ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Gelir düzeyi 3000 TL ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilik uyum düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin gelir düzeyleri arasında öfke ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Gelir düzeyi 3000 TL ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla öfke düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin gelir düzeyleri arasında ekonomik anlayış ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Gelir düzeyi 2000 TL ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla ekonomik anlayış düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin gelir düzeyleri arasında evlilik doyumu ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Gelir düzeyi 3000 TL ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilik doyumu düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin evlilik süreleri arasında evlilik uyumu ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Evlilik süresi 5-14 yıl arası olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilik uyum düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin evlilik süreleri arasında ekonomik anlayış ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Evlilik süresi 10-14 yıl arası olan bireylerin diğer bireylere oranla ekonomik anlayış düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin evlilik süreleri arasında ebeveynin anlayışı ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Evlilik süresi 5 yıl ve üzeri olan bireylerin diğer

bireylere oranla ebeveynin anlayışı düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.

- ✓ Bireylerin evlilik süreleri arasında evlilik doyumu ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Evlilik süresi 5-14 yıl arası olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilik doyumu düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin evlilik yaşlarına göre gruplar arasında bireylerin eşitlikçi cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Evlilik yaşı 26 yaş ve üzeri olan bireylerin evlilik yaşı 25 yaş ve altı olan bireylere oranla eşitlikçi cinsiyet rolü düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin evlilik yaşlarına göre gruplar arasında bireylerin kadın cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Evlilik yaşı 26 yaş ve üzeri olan bireylerin evlilik yaşı 25 yaş ve altı olan bireylere oranla kadın cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin evlilik yaşlarına göre gruplar arasında bireylerin evlilikte cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Evlilik yaşı 26 yaş ve üzeri olan bireylerin evlilik yaşı 25 yaş ve altı olan bireylere oranla evlilikte cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin evlilik yaşlarına göre gruplar arasında bireylerin geleneksel cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Evlilik yaşı 26 yaş ve üzeri olan bireylerin evlilik yaşı 25 yaş ve altı olan bireylere oranla geleneksel cinsiyet rolü düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin evlilik yaşlarına göre gruplar arasında bireylerin erkek cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Evlilik yaşı 26 yaş ve üzeri olan bireylerin evlilik yaşı 25 yaş ve altı olan bireylere oranla erkek cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin evlilik şekillerine göre gruplar arasında bireylerin evlilik uyum ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Görücü usulü evlenen eden evlenen bireylerin flört ederek evlenen bireylere oranla evlilik uyum düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.

- ✓ Bireylerin evlilik şekillerine göre gruplar arasında bireylerin ebeveyn anlayışı ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Görücü usulü evlenen eden evlenen bireylerin flört ederek evlenen bireylere oranla ebeveyn anlayışı düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin evlilik şekillerine göre gruplar arasında bireylerin evlilik doyumu ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Görücü usulü evlenen eden evlenen bireylerin flört ederek evlenen bireylere oranla evlilik doyumu düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin evlilik şekillerine göre gruplar arasında bireylerin eşitlikçi cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Flört ederek evlenen bireylerin görücü usulü evlenen bireylere oranla eşitlikçi cinsiyet rolü düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin evlilik şekillerine göre gruplar arasında bireylerin kadın cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Flört ederek evlenen bireylerin görücü usulü evlenen bireylere oranla kadın cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin evlilik şekillerine göre gruplar arasında bireylerin evlilikte cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Flört ederek evlenen bireylerin görücü usulü evlenen bireylere oranla evlilikte cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin evlilik şekillerine göre gruplar arasında bireylerin geleneksel cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Flört ederek evlenen bireylerin görücü usulü evlenen bireylere oranla geleneksel cinsiyet rolü düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin evlilik şekillerine göre gruplar arasında bireylerin erkek cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Flört ederek evlenen bireylerin görücü usulü evlenen bireylere oranla erkek cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

- ✓ Bireylerin çocuk durumları arasında evlilik uyumu ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Çocuğu olan bireylerin çocuğu olmayan bireylere oranla evlilik uyum düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin çocuk durumları arasında ebeveynin anlayışı ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Çocuğu olan bireylerin çocuğu olmayan bireylere oranla ebeveynin anlayışı düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin çocuk durumları arasında evlilik doyumu ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Çocuğu olan bireylerin çocuğu olmayan bireylere oranla evlilik doyumu düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin çocuk durumları arasında eşitlikçi cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Çocuğu olmayan bireylerin çocuğu olan bireylere oranla eşitlikçi cinsiyet rolü düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin çocuk durumları arasında kadın cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Çocuğu olmayan ve 1 çocuğu olan bireylerin iki çocuğu ve üzeri olan bireylere oranla kadın cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin çocuk durumları arasında evlilikte cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Çocuğu olmayan bireylerin çocuğu olan bireylere oranla evlilikte cinsiyet rolü alt boyutuna ilişkin eşitlikçi tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin çocuk durumları arasında geleneksel cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Çocuğu olmayan ve 1 çocuğu olan bireylerin iki çocuğu ve üzeri olan bireylere oranla geleneksel cinsiyet rolü düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin eşitlikçi cinsiyet rolü ölçeğinden aldıkları puanlar ile evlilik doyumu ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Eşitlikçi cinsiyet rolü düzeyleri arttıkça; evlilik doyumu düzeyleri de düşmekte olduğu görülmektedir.

- ✓ Bireylerin eşitlikçi cinsiyet rolü ölçeğinden aldıkları puanlar ile psikolojik iyi oluş ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Bireylerin eşitlikçi cinsiyet rolü düzeyi arttıkça; psikolojik iyi oluş düzeyleri de artmakta olduğu görülmektedir.
- ✓ Bireylerin kadın cinsiyet rolü ölçeğinden aldıkları puanlar ile psikolojik iyi oluş ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Bireylerin kadın cinsiyet rolü düzeyi arttıkça; psikolojik iyi oluş düzeylerinin düşmekte olduğu görülmektedir.
- ✓ Bireylerin psikolojik iyi olma ölçeğinden aldıkları puanlar ile eşitlikçi cinsiyet rolü, evlilikte cinsiyet rolü ve erkek cinsiyet rolü ölçeklerinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Psikolojik iyi olma düzeyleri arttıkça; eşitlikçi cinsiyet rolü, evlilikte cinsiyet rolü ve erkek cinsiyet rolü düzeyleri de artmakta olduğu görülmektedir.
- ✓ Bireylerin evlilik doyumu ölçeğinden aldıkları puanlar ile psikolojik iyi olma ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Evlilik doyumu düzeyleri arttıkça; psikolojik iyi olma düzeyleri de düşmekte olduğu görülmektedir.

BÖLÜM IV

TARTIŞMA, ÖNERİLER ve SONUÇ

4.1.Tartışma

Araştırmamız sonucunda bireylerin cinsiyetlerine göre gruplar arasında bireylerin evlilik doyumu ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmuştur. Kadınların erkeklere oranla evlilik doyumu düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır. Güngör(2007)tarafından yapılan araştırmada cinsiyet ile evlilik doyumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu araştırmada erkeklerin evlilik doyumu düzeylerinin kadınların evlilik doyumu düzeylerinden yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.Gökmen(2001) tarafından yapılan araştırmada da erkeklerin kadınlara oranla evlilik doyumlarının yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar araştırmamız sonucu ile paralellik göstermektedir. Çınar(2008), erkeklerin evlilik doyumu ortalamalarının kadınların evlilik doyumu ortalamalarından yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır fakat cinsiyet ile evlilik doyumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Güven(2005) de araştırmasında cinsiyet ile evlilik doyumu arasından anlamlı bir ilişki olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Kadınların evlilik çatısı altında erkeklere oranla daha fazla sorumluluk alması, ev işleri, çocuk bakımı gibi gündelik işlerin büyük çoğunluğunu tek başına yapmasının yanında eşlerinin kıskançlıkları yüzünden çalışmama, izinsiz ev dışına çıkamama gibi durumlar nedeniyle kadınların evlilik doyumları erkeklerin evlilik doyumlarından düşük olabilir.

Bireylerin eğitim düzeyleri arasında evlilik doyumu ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Lise mezunu ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilik doyumu düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır. Anar(2011) yaptığı araştırmasında lisansüstü eğitim düzeyinde olan bireylerin evlilik doyumlarının lisans ve altı eğitim düzeyindekilerin evlilik doyumlarından anlamlı derecede yüksek olduğunu saptamıştır. Çağ ve Yıldırım(2013), yaptıkları araştırmada eğitim düzeyi ile evlilik düzeyi arasında negatif yönde bir ilişki saptamışlardır; bireylerin eğitim düzeyleri arttıkça evlilik doyumlarının azaldığını ortaya koymuşlardır. Çınar(2008), araştırmasında eğitim durumu ile evlilik doyumu arasında ilişki olmadığını saptamıştır. Yaşar(2008), yaptığı araştırmasında düşük

eğitim düzeyine sahip olan annelerin evlilik doyumunun daha düşük olduğunu saptamıştır. Eğitim düzeyleri arttıkça kişilerin iletişime girme, aile danışmanlarından ve terapistlerden profesyonel yardım alma düzeyleri daha fazla olduğu gibi bu bireylerin problem çözme becerileri daha yüksek olabilir. Üst düzey eğitim gören bireylerin kırsal bölgelerden çok kentsel bölgelerde yaşadığından geleneksel aile tipinden çok demokratik aile yapılarında olmaları da evlilik doyumunu artırıyor olabilir.

Bireylerin eğitim düzeyleri arasında psikolojik iyi olma ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Üniversite mezunu olan bireylerin diğer bireylere oranla psikolojik iyi olma düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Softa ve arkadaşları(2015), yaşlı bireyler üzerinde yaptıkları araştırmada eğitim düzeyi ortaokul ve üzeri olan bireylerin yaşam doyumunu düzeylerinin, okuma yazma bilmeyen ve ilkokul mezunu bireylere oranla daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Psikolojik iyi olma düzeyi bireylerin yaşadıkları hayatı verimli bir şekilde değerlendirmesine, kendini geliştirmesine, yenilemesine, bireyin hayatında bir hedefinin, amacının olmasına, bireyin kendi istekleri doğrultusunda hayatına Şekil verebilmesine bağlı olarak değişiklik gösterebilir. Bu Őartları sağlamak ise eğitim düzeyi yükseldikçe daha kolay bir hal almaktadır.

Bireylerin eşlerinin eğitim düzeyleri arasında evlilik doyumunu ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Eşi lise mezunu ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilik doyumunu düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır. Anar(2011), yaptığı araştırmasında eşi lisansüstü eğitim düzeyinde olan bireylerin evlilik doyumları lisans ve altı eğitim düzeyinde olan bireylerin evlilik doyumlarından anlamlı derecede yüksek olduğunu saptamıştır.

Bireylerin babalarının eğitim düzeyleri arasında evlilik doyumunu ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Babası lise mezunu ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilik doyumunu düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır. Yapılan literatür taramasında bireylerin babalarının eğitim düzeyleri ile evlilik doyumunu arasında yapılan bir araştırmaya rastlanmamıştır. Araştırmamız literatüre yeni bir bakış açısı kazandırmıştır ve bu açıdan önemli bir araştırma sonucudur.

Araştırma sonucumuza göre, bireylerin gelir düzeyleri arasında evlilik doyumu ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Gelir düzeyi 3000 TL ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilik doyumu düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır. Literatürü bu bulgu ışığında incelediğimizde; Çağ ve Yıldırım(2013), yaptıkları araştırmada ailenin maddi gelirinin evlilik doyumunu anlamlı düzeyde yordamadığını saptamışlardır. Anar(2011), yaptığı araştırmasında aylık ortalama gelir ile evlilik doyumu arasında anlamlı bir farklılık olmadığını saptamıştır. Yaşar(2008) ise, anneler üzerine yapmış olduğu araştırmasında ailenin sosyoekonomik durumu ile annenin evlilik doyumu arasında anlamlı bir farklılık saptamıştır, yüksek sosyoekonomik durumda olan annelerin evlilik doyumlarının daha yüksek olduğunu saptamıştır. Günümüz hayat şartlarının pahalı olması, gelir azlığından dolayı istenilen hayat standartlarının yakalanamaması ve bu durumun karı koca arasında problemlere neden olmasının evlilik doyumunu azaltabiliyor olacağı düşünülmektedir.

Araştırmamız sonucunda bireylerin evlilik süreleri arasında evlilik doyumu ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Evlilik süresi 5-14 yıl arası olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilik doyumu düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır. Akar(2005), yaptığı araştırmada evlilik doyumu düzeyinin bireylerin yaşamları sürecinde eğrisel bir grafiğinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada evlilik doyumunun yeni evli çiftlerde yüksek düzeyde olduğu orta yaş grubunda ise düşüş gösterdiği ve daha sonra tekrar yükselme eğilimi gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Çağ ve Yıldırım(2013), yaptıkları araştırmada evlilik süresinin evlilik düzeyini anlamlı derecede yordamadığını saptamışlardır. Literatüre baktığımızda evlilik süresi ile evlilik doyumu arasında bir ilişki olmadığını ortaya koyan bir çok çalışma mevcuttur(Cingisiz,2010; Berk,2009; Çınar,2008; Çağ,2011). Bu bulguyu incelediğimizde; evli bireylerin evliliklerinin ilk yıllarında sorumluluklarının az olması, ilişkilerinin daha yıpranmamış olmasından kaynaklanıyor olabilir. Evliliklerin ileriki yıllarında eşlerin sorumluluklarının artması, çocuk olması, maddi sıkıntıların daha yoğun yaşanması gibi durumlar nedeniyle evlilik doyumları daha düşük olabilir.

Bireylerin evlilik şekillerine göre gruplar arasında bireylerin evlilik doyumu ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Görücü usulü evlenen eden evlenen bireylerin flört ederek evlenen bireylere oranla evlilik doyumu düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır. Cingisiz(2010), araştırmasında evlenmeden önce arkadaşlık yapan öğretmenlerin evlilik doyumu puan ortalamalarının görücü usulü evlenen öğretmenlerin evlilik doyumu puan ortalamalarından daha fazla olduğunu saptamıştır. Yaşar(2008), evlenmeden önce eşleri ile flört eden annelerin evlilik doyumunun daha yüksek olduğunu saptamıştır. Literatürde araştırma sonucumuzla paralellik göstermeyen çalışmalar da mevcuttur. Berk(2009), yaptığı araştırmasında evlenmeden önce birlikte geçirilen zaman ile evlenme biçiminin evlilik doyumunu anlamlı şekilde yordamadığını saptamıştır. Bireylerin evlenmeden önce birbirlerini tanıyacak kadar zaman geçirmeleri, evlilikten beklentilerini dile getirmeleri evlilik doyumunu artırıyor olabilir.

Bireylerin çocuk durumları arasında evlilik doyumu ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Çocuğu olan bireylerin çocuğu olmayan bireylere oranla evlilik doyumu düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır. Çağ ve Yıldırım(2013), yaptıkları araştırmada çocuk sayısının evlilik doyumunu anlamlı bir şekilde yordamadığını ortaya koymuşlardır. Cingisiz(2010), evlilik doyumu ile çocuk sahibi olup olmama arsında anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Aynı şekilde Çınar(2008) da, çocuk sayısı ile evlilik doyumu arasında anlamlı bir farklılık olmadığını ortaya koymuştur. Çocuk sahibi ile evlilik doyumu arasındaki ilişkiyi incelersek; toplumumuzda çocuk bakımının kadının doğal görevi olarak kabul edilmesi ve eşlerin çocuk bakımında gerekli sorumluluğu almamasından kaynaklanıyor olabilir. Çocuk sayısının artması ise kadının yükünü arttırmakta eşlerin birlikte kaliteli zaman geçirmesini engellemekte olabilir. Bu durumların bireylerin evlilik doyumlarını düşürmekte olabileceği düşünülmektedir.

Bireylerin cinsiyetlerine göre gruplar arasında bireylerin eşitlikçi cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Kadınların erkeklere oranla eşitlikçi cinsiyet rolü düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Arıcı(2011), üniversite öğrencileri ile yapılan araştırmasında kadınların eşitlikçi cinsiyet rolü puanlarının erkeklerin eşitlikçi cinsiyet rolü puanlarından anlamlı derecede yüksek

olduğunu bulunmuştur. Çavdar(2013) da, kadınların erkeklere oranla daha fazla eşitlikçi toplumsal cinsiyet rol tutumlarına sahip olduğunu saptamıştır. Bu sonuçlar araştırmamız ile paralellik göstermektedir. Bu durumun nedenleri arasında, geleneksel cinsiyet rolünün baskın olduğu Türkiye’de kadınların eşitlikçi bir toplum yapısı istemeleri ve kadınların da sadece erkeklerin yapabileceği düşünülen iş alanlarında boy göstermeye başlamaları gösterilebilir.

Bireylerin cinsiyetlerine göre gruplar arasında bireylerin geleneksel cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Kadınların erkeklere oranla geleneksel cinsiyet rolü düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır. Arıcı(2011), üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmada kadınların geleneksel cinsiyet rolü puanlarının erkeklerin geleneksel cinsiyet rolü puanlarından anlamlı derecede düşük olduğu sonucuna ulaşmıştır. Çavdar (2013) tarafından yapılan araştırmada da kadınların erkeklere oranla daha az geleneksel toplumsal cinsiyet rol tutumlarına sahip olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar ile araştırmamız sonucu paralellik göstermektedir. Ülkemizde ataerkil bir toplum yapısı olmasından dolayı erkeklerin çocukluktan itibaren kadınlara oranla daha özgür, daha rahat yaşamalarından dolayı kadınların daha eşitlikçi bir yapıyı tercih ettikleri düşünülmektedir.

Bireylerin eğitim düzeyleri arasında eşitlikçi cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla eşitlikçi cinsiyet rolü düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Atış(2010), ebelik ve hemşirelik bölümü 1. Ve 4. Sınıf öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmada 4. Sınıf öğrencilerinin 1. Sınıf öğrencilerine oranla eşitlikçi cinsiyet rolü düzeylerinin daha yüksek olduğunu saptamıştır, sınıf düzeyi arttıkça eşitlikçi cinsiyet rolü düzeyi artmaktadır. Sungur ve arkadaşları (2016) tarafından yapılan araştırmada, bireylerin ebeveynlerinin eğitim düzeyi yükseldikçe daha fazla eşitlikçi tutuma sahip oldukları görülmüştür. Erzeybek(2015) tarafından yapılan araştırmada, bireylerin eğitim seviyeleri ile toplumsal cinsiyet rolleri arasından anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Bireylerin evlilik şekillerine göre gruplar arasında bireylerin eşitlikçi cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Flört ederek evlenen bireylerin görücü usulü evlenen bireylere oranla eşitlikçi cinsiyet rolü düzeylerinin

daha yüksek olduğu saptanmıştır. Kodan (2013), evli bireyler üzerinde yaptığı araştırmada flört ederek evlenen bireylerin “görücü usulü”, “görücü usulü ve flört” ve “diğer” şekilde evlenen bireylere göre daha eşitlikçi tutuma sahip olduklarını saptamıştır. Bu araştırma sonucu ile araştırmamız sonucu paralellik göstermektedir. Zeyneloğlu (2008), hemşirelik öğrenimi gören üniversite öğrencileri üzerinden yapılan araştırmasında, öğrencilerin ebeveynlerinin evlilik şekilleri ile eşitlikçi toplumsal cinsiyet rolü arasında anlamlı bir fark bulunmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Bireylerin eşlerinin eğitim düzeyleri arasında eşitlikçi cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Eşi üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla eşitlikçi cinsiyet rolü düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Kodan (2013), evli bireyler üzerinde yaptığı araştırmasında eşlerin eğitim durumu ile eşitlikçi cinsiyet rolü düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmıştır. İlkokul ve lise mezunları arasından lise mezunları lehine, üniversite, ilkokul, ortaokul ve lise ve üniversite mezunları arasında üniversite mezunları lehine, üniversite, yüksek lisans, okur-yazar, ilkokul ve lise mezunları arasında yüksek lisans mezunları lehinedir. Eğitim düzeyi arttıkça eşitlikçi cinsiyet rolü düzeyi de artmaktadır. Bu sonuç ile de araştırmamız sonucu paralellik göstermektedir.

Bireylerin babalarının eğitim düzeyleri arasında geleneksel cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Babası lise mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla geleneksel cinsiyet rolü düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır. Sungur ve arkadaşları(2016) tarafından yapılan araştırmada, bireylerin geleneksel cinsiyet rolü düzeyleri ile ebeveynlerinin eğitim düzeyi arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Zeyneloğlu (2008), hemşirelik öğrenimi gören üniversite öğrencileri üzerinde yapılan araştırmasında, öğrencilerin babalarının eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı sonucuna ulaşmıştır. Araştırmamızın bu sonuçlar ile paralellik göstermemesinin nedeni araştırmaya dahil edilen gruptan kaynaklanıyor olabileceği düşünülebilir. Bireylerin babalarının eğitim düzeyleri ile geleneksel cinsiyet rolü arasında bir bağ bulunmasının nedeni her iki araştırmanın hemşirelik okuyan üniversite öğrencileri üzerinde yapılması olabilir.

Bireylerin annelerinin eğitim düzeyleri arasında geleneksel cinsiyet rolü ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Annesi lise mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla geleneksel cinsiyet rolü düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır. Zeyneloğlu(2008) tarafından yapılan araştırmada, öğrencilerin geleneksel cinsiyet rolleri ile annelerinin eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Atış(2010) ise, ebelik ve hemşirelik bölümü 1. Ve 4. Sınıf öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmasında her iki sınıf düzeyindeki öğrencilerin toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeğinden aldıkları puanlar ile annelerinin eğitim düzeyi arasından anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmamız sonucunda bireylerin eşitlikçi cinsiyet rolü düzeyi bireylerin evlilik doyumlarını düşürmektedir. Yapılan literatür taramasında cinsiyet rolleri ve evlilik doyumu arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmaların farklı sonuçlar ortaya koyduğu görülmüştür. Anar(2011), evli ve çalışan bireyler üzerinde yaptığı araştırmada androjen cinsiyet rolüne sahip bireylerin evlilik doyumu düzeylerinin belirsiz cinsiyet rolüne sahip bireylerin evlilik doyumu düzeylerine göre yüksek olduğunu saptamıştır. Çınar(2008)yaptığı araştırmada ise androjen cinsiyet rolüne sahip bireylerin evlilik doyumu düzeylerinin erkeksi cinsiyet rolüne sahip bireylere oranla daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Cinsiyet rolleri ve evlilik doyumu arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmaların farklı sonuçlar ortaya koymasının nedenleri arasında araştırmanın yapıldığı çevrenin cinsiyet rolleri, kent ve kırsal bölge olması, araştırma katılan bireylere içinde yaşadıkları toplum tarafından verilen roller sayılabilir.

Bireylerin eşitlikçi cinsiyet rolü düzeyi bireylerin psikolojik iyi olma düzeyini arttırmaktadır. Arıcı(2011), üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmasında eşitlikçi cinsiyet rolü düzeyi yüksek olan bireylerin psikolojik iyi olma düzeylerinin de yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuç ile araştırmamız sonucu paralellik göstermektedir.

Bireylerin kadın cinsiyet rolü düzeyi bireylerin psikolojik iyi olma düzeyini düşürmektedir. Arıcı(2011) tarafından yapılan araştırmada, geleneksel cinsiyet rolleri boyutu puan ortalaması düşük olan öğrencilerin araştırmada geleneksel cinsiyet rolleri boyutu puan ortalaması yüksek olan öğrencilere oranla psikolojik iyi oluş

düzeylelerinin daha yüksek olduğu görölmektedir. Yani geleneksel cinsiyet rolleri boyutu puanı ile psikolojik iyi oluş puanı arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki vardır. Babaoğlan(2015) ise, ister içsel ister dışsal motivasyon ile feminen toplumsal cinsiyet normlarına uyan kadınların psikolojik iyi oluş düzeylerinin düşük olduğunu saptamıştır.

4.2.Öneriler

4.2.1.Araştırmamıza Yönelik Öneriler

1. Düşük sosyo-ekonomik durumdaki bireylerin de aile danışmanlığı merkezlerinden faydalanabilmeleri için halk eğitim merkezleri, belediyeler vb. kuruluşlar bünyelerinde aile danışmanı bulundurabilir.

2. Evlilik öncesinde ve evlilik sırasında bireylerin, evliliğe ve birbirlerine attettikleri değerin ve rolün anlamlandırılması noktasında evlilik danışmanlığı gibi hizmetlerden faydalanması planlanabilir.

3. Bireyin psikolojik iyi oluş düzeyinin artması için eğitimi düzeyini yükseltmesi için fırsatlar sunmalı, işsiz ve hedefi olmayan bireyler için iş edindirme kursları açılmalıdır.

4. Araştırmadan elde edilen sonuçlardan yola çıkarak toplumsal cinsiyet rolünün evlilik doyumu üzerindeki olumsuz etkisini en aza indirecek, kişilerin daha olumlu bir kimlik edinmesi bağlamında toplumsal sorumluluk projeleri üretilebilir.

5. Eğitim düzeyinin, toplumsal cinsiyet rolünü içselleştirme ve bu bağlamda evlilik doyumu ve psikolojik iyi oluş halinin korunması üzerindeki olumsuz etkisi ele alındığında, toplumsal manada eğitim ve öğretim olanaklarının genişletilmesi sağlanabilir.

6. Bireylerin ailelerinden aldıkları değer, tutumların evlilik hayatında bir takım çatışmalara sebep olup doyumсуuzluk yaratmasına önlem olarak, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığının işbirliğiyle öğrencilere toplumsal cinsiyet ve evlilik konulu eğitimler verilebilir.

7. Evlilikte eşlerin birbirlerinden karı-koca kimliği içerisinde neler beklediği önemlidir. Bu bağlamda eşlerin birbirinden bekledikleri evlilik rolleri, evlilik ve aile danışmanlığı hizmetiyle belirlenebilir ve süreç içerisinde oluşabilecek problemlerin çözüme kavuşturulmasında bu roller bir çerçeve sunabilir.

8. Sosyal hayatın her alanında kadın-erkek eşitliği vurgulanmalı ve eşitlikçi toplumsal cinsiyet rolü ön planda tutulmalıdır.

4.2.2.Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler

1. Literatürde toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumların, evlilik doyumu ve psikolojik iyi oluş halleri üzerindeki etkisini konu edinen araştırmanın olmaması, sonuçların değerlendirilmesi konusunda sınırlılıklar doğurmuştur. Bu konuyla alakalı daha kapsamlı bir araştırma yapılabilir.

2. Araştırmanın yapıldığı bölge olan İstanbul'un Beyoğlu bölgesi, ülke genelinden yoğun göç alan bir bölgedir. Araştırmaya dahil olan ailelerin göç durumu bir değişken olarak ele alınmamıştır. İleriki araştırmalarda göç durumunun bir değişken olarak ele alınıp evlilik doyumu ve psikolojik oluş hali üzerindeki etkisi saptanarak elde edilen sonuçların daha sağlıklı değerlendirilmesi sağlanabilir

3. Örneklem grubunun %61' inin evli kadınlardan oluşması araştırmanın sınırlılıklarından biridir. Ataerkil bir toplum yapısına sahip ve bu yapı itibariyle belirli davranış repertuarlarına uymak zorunda hisseden kadının erkeklere nazaran evlilik doyumu ve Psikolojik iyilik halinin düşük olması beklenen sonuçtur. Çalışmaya dahil olan evli kadın ve erkek sayısının eşit olması sonuçların daha sağlıklı yorumlanmasını sağlayacaktır.

4. Toplumsal cinsiyet rollerinin evlilik doyumu ve eşlerin psikolojik iyi oluş durumları üzerindeki etkisinin araştırılmasında eşlerin çift olarak- birlikte değerlendirilmeleri elde edilen sonuçlar konusunda farklılıklar yaratabilir

5. Toplumsal cinsiyet rollerinin bireylerin psikolojik iyi oluş halleri üzerindeki etkisini farklı gruplarla da çalışıp (üniversite öğrencileri, flört aşamasında olan çiftler, boşanmış bireyler vb.) elde edilen sonuçların karşılaştırılması daha spesifik veriler elde edilmesini sağlayabilir.

4.3.Sonuç

Kadınların erkeklere oranla evlilik doyumu düzeyleri, eşitlikçi cinsiyet rolü düzeyleri daha yüksek olduğu ve geleneksel cinsiyet rolü düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.Lise mezunu ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilik doyumu düzeylerinin daha düşük olduğu, üniversite mezunu olan bireylerin diğer bireylere oranla psikolojik iyi olma düzeyleri ve eşitlikçi cinsiyet rolü düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.Eşi lise mezunu ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilik doyumu düzeylerinin daha düşük olduğu ve eşi üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla eşitlikçi cinsiyet rolü düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.Anne ve babası lise mezunu ve üzeri olan bireylerin diğer bireylere oranla geleneksel cinsiyet rolü düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.

Gelir düzeyi 3000 TL ve altı olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilik doyumu düzeyleri, evlilik süresi 5-14 yıl arası olan bireylerin diğer bireylere oranla evlilik doyumu düzeyleri, görücü usulü evlenen eden evlenen bireylerin flört ederek evlenen bireylere oranla evlilik doyumu düzeyleri ve eşitlikçi cinsiyet rolü düzeyleri, çocuğu olan bireylerin çocuğu olmayan bireylere oranla evlilik doyumu düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.

Bireylerin eşitlikçi cinsiyet rolü düzeyi bireylerin psikolojik iyi olma düzeyini arttırırken, evlilik doyum düzeylerini düşürmektedir.

Evlilik doyumunu etkileyen bir çok faktör bulunmaktadır, yapılan araştırmada kadınların erkeklere oranla evlilik doyumu daha yüksek olduğu görülmüştür. Kadınlara toplum olarak yüklenen sorumluluklar (annelik, kadınlık, ev işi yapma, çocuk bakımı...) sebebiyle, kadınların erkeklere oranla daha çok evle haşır neşir olması, evine, eşine ve çocuğuna daha bağımlı ve daha düşkün olması beklenen bir durumdur. Bu durumda evlilik doyumlarının, erkeklere oranla pozitif yönde etkilenmesi olağandır. Gelir düzeyi günümüzde evlilikleri etkileyen bir unsur haline gelmektedir, hayat şartlarının geçmişe oranla gittikçe zorlaşması aile geçimlerinin de daha zor hale gelmesi, çiftler arasında ciddi çatışmalara yol açmaktadır. Bu nedenle gelir düzeyinin düşmesi evlilik doyumlarını olumsuz etkileyebilmektedir.

Eşlerin birbirleriyle nasıl evlendiği de evlilik doyumunu etkileyen unsurlar arasındadır; görücü usulü evlenen çiftlerin, birbirini yeterince tanımaması, aralarında yeterli sevgi oluşmadan evliliği sadece mantık çerçevesinde gerçekleştirmesi nedeniyle evlilik doyumları, birbirini severek evlenen, duygu ve mantıkla bir evlilik yapan çiftlere oranla daha düşük olması beklenen durumlar arasında yer almaktadır.

Eğitim düzeyi de eşitlikçi cinsiyet rolü, evlilik doyumu ve psikolojik iyi oluş düzeyini etkileyen temel yapı taşlarından. Karı-kocanın eğitim düzeyi arttıkça eşitlikçi cinsiyet rolü, evlilik doyumu ve psikolojik iyi oluş düzeyleri de olumlu yönde etkilenmektedir. Eğitim düzeyinin artması, bireylerin kendilerini entelektüel yönden geliştirmesi ve diğer toplumların kültürlerini bilmeleri, olaylara daha geniş yelpazeden bakmalarını sağlamaktadır. Bu sayede eğitim düzeyi yüksek kişilerin eğitim düzeyi düşük kişilere oranlara daha pozitif olması sağlanmaktadır.

KAYNAKÇA

- Adler, A. (1999). Cinsiyetler Arasında İşbirliği: Kadın - Erkek, Aşk – Evlilik ve Cinsellik Üzerine Yazılar. İstanbul: Payel Yayınevi.
- Adler, A. (2012). Yaşamın Anlam ve Amacı (10. Baskı b.). (K. Şipal, Çev.) İstanbul: Say Yayıncılık.
- Akar, H.(2005). Psikiyatrik Yardım Talebi Olanlar İle Yardım Talebi Olmayanlar Ve Boşanma Aşamasında Olan Çiftlerde; Çift Uyumu Ve Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkinin Karşılaştırılması. Uzmanlık Tezi, Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı Ve Sinir Hastalıkları Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, 12. Psikiyatri Birimi, İstanbul.
- Akdoğan, A., Polatçı, S. (2013). Psikolojik Sermayenin Performans Üzerindeki Etkisinde İş Aile Yayılımı ve Psikolojik İyi Oluşun Etkisi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17 (1), 273-293.
- Akın, A. (2009), Akılcı Duygusal Davranışçı Terapi Odaklı Grupla Psikolojik Danışmanın Psikolojik İyi Olma Ve Öz-Duyarlık Üzerindeki Etkisi.Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Akın, A., Demirel, S. (2003). Toplumsal Cinsiyet Kavramı Ve Sağlığa Etkileri. C.Ü Tıp Fakültesi Dergisi , 73-82.
- Anar, B. (2011). Evli Ve Çalışan Yetişkinlerin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İle Evlilik Doyumu Ve İş Doyumu İlişkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Arıcı, F. (2011). Üniversite Öğrencilerinde Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Algılar Ve Psikolojik İyi Oluş. Yüksek Lisans Tezi,Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Atış, F.(2010). Ebelik Hemşirelik 1. Ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü,Adana.

- Aydın, M., Bekar, E. Ö., Gören, Ş. Y., Sungur, M. A. (2016). Hemşirelik Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları. AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 16 (1), 223-242.
- Babaoğlan, A.Z.(2015). Femenin Normlara Uyum Ve İyi Oluş İlişkisi: İçsel Ve Dışsal Motivasyonlar Bakımından Bir İncelemesi. Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,Mersin.
- Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü. (2008). Boşanma Sebepleri: Bilimsel Araştırma Projesi Uygulama Sonuçları. Nihai Rapor, İstanbul.
- Berk, M.(2009). Evli Öğretmenlerin Yükleme Tarzları Ve Evlilik Doyum Algılarının Bazı Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi.Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,Adana.
- Bhasin, K. (2003). Toplumsal Cinsiyet “Bize Yüklenen Roller”. (K. Ay, Çev.) İstanbul: Kadav Yayınları.
- Bıçakçı, İ. C. (1997). Gelişme Sürecinde Kadının Toplumsal Kimliği ve İletişim Araçlarında Kadın İmajı. İktisat Dergisi , 80-85.
- Bozgeyikli, H., Toprak, E. (2013). Üniversiteli Gençlerin Eş Seçim Kriterlerinin Sıralama Yargılarıyla Ölçeklenmesi. Gençlik Araştırmaları Dergisi, 1 (1), 68-87.
- Burger, J. M. (2006). Kişilik. İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Burr, W.R. (1970). Satisfaction With Various Aspects of Marriage Over The Life Cycle: A Random Middle Class Sample. Journal of Marriage and The Family, 32, 29-37.
- Canel, A. N. (2007), Ailede problem çözme, evlilik doyumu ve örnek bir grup çalışmasının sınanması, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Canel, A. N. (2011). Evlilik ve Aile Hayatı. T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü. 2.Basım, İstanbul.
- Cenkseven, F. (2004), Üniversite Öğrencilerinde Öznel ve Psikolojik İyi Olmanın Yordayıcılarının İncelenmesi. Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Cingisiz, N.(2010).Ortaöğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Duygusal Zekaları İle Evlilik Doyumları Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Çağ, P., Yıldırım, İ. (2013). Evlilik Doyumunu Yordayan İlişkisel ve Kişisel Değişkenler. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 4 (39), 13-23.
- Çavdar, D.(2013). Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları Ve Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çınar, L. (2008). Evlilik Doyumu: Cinsiyet Rollerini Ve Yardım Arama Tutumu. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demirci, İ. (2012), Öğretmen Adaylarının Öz Bilgi Ve Psikolojik İyi Olma Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi.Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Demirtaş, A. (2004). Yakın İlişkiler Ve Toplumsal Cinsiyet. Türk Psikoloji Bülteni, 165-166.
- Devlet Planlama Teşkilatı: DPT. (1989). Türk Aile Yapısı Özel İhtisas Komisyonu Raporu. No: 2165-ÖİK, Ankara.
- Dökmen, Z. Y. (2010). Toplumsal Cinsiyet: Sosyal Psikolojik Açıklamalar. Remzi Kitabevi.

- Ekşioğlu, H. (2011), İnanç Veya Dünya Görüşüne Sahip Olma Tarzıyla Psikolojik İyi Olma Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Erden, M., Akman, Y. (1997). Eğitim Psikolojisi: Gelişim-Öğrenme-Öğretme. Ankara: Arkadaş Yayınları.
- Ersöz-Günindi, A. (1999). Cinsiyet Rollerine İlişkin Beklenti, Tutum, Davranışlar ve Eşler Arası Sorumluluk Paylaşımı (Kamuda Çalışan Yönetici Kadınlar Örneği). Ankara: T.C Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Ersöz-Günindi, A. (2010). Türk Atasözleri Ve Deyimlerinde Kadına Yönelik Toplumsal Cinsiyet Rollerini. Gazi Türkiyat Türkoloji Araştırmaları Dergisi, 167-182.
- Erzeybek, B. (2015). Anne Babaların Çocuklarını Yetiştirirken Benimsedikleri Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutumları. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Fichter, J. (1996). Sosyoloji. (N. Çelebi, Çev.) Ankara: Atilla Kitap Evi.
- Fidan, F. (2005). Evlilik Kariyeri Öldürüyor Mu? Yaklaşımlar, Değerlendirmeler, Algılamalar. Sakarya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi Tartışma Metinleri (2).
- Fletcher, G.J.O., Fitness, J. (1990). Occurrent Social Cognition in Close Relationship Interaction: The Role of Proximal and Distal Variables. Journal of Personality and Social Psychology, 59, 464-474
- Gediksiz, E. (2013), Alçak gönüllülük İle Psikolojik İyi Olma Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Giddens, A. (2000). Sosyoloji. Ankara: Ayraç Yayınevi.

- Göcen, G. (2012), Şükür ve Psikolojik İyi Olma Arasındaki İlişki Üzerine Bir Alan Araştırması.Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Gök, F.A. (2013). Evli Kadın Ve Erkeklerin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlgili Algılarının Aile İşlevlerine Yansıması. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Gökmen, A.(2001). Evli Eşlerin Birbirine Yönelik Kontrolçülük Ve Bağımlılık Algılarının Evlilik Doyumu Üzerinde Etkisi.Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Güldü, Ö., Kart, M. E. (2009). Toplumsal Cinsiyet Roller ve Siyasal Tutumlar: Sosyal Psikolojik Bir Değerlendirme. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 97-116.
- Gümüšoğlu, F. (2008). Ders Kitaplarında Toplumsal Cinsiyet. Toplum ve Demokrasi Dergisi , 39-50.
- Günay, G., Bener, Ö. (2011). Kadınların Toplumsal Cinsiyet Rollerine Çerçevesinde Aile İçi Yaşamı Algılama Biçimleri. Türk Sosyal Araştırmaları Dergisi, 157-171.
- Güngör, H. C. (2007). Evlilik Doyumunu Açıklamaya Yönelik Bir Model Geliştirme. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Güven, N. (2005). İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar Ve Evlilikte Problem Çözme Becerilerinin Evlilik Doyumu İle İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Güven, T. (2010). Eşler Arası Şiddete Yönelik Nedensellik-Sorumluluk Yüklemeleri ve Evlilik Doyumu. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

- Halisdemir, D. (2013), Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluşları, Kendini Affetme Düzeyleri Ve Geçmişe Yönelik Anne Kabul Red Algıları Arasındaki İlişkileri.Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Hamurcu, H. (2011), Ergenlerin Yetkinlik İnançları Ve Psikolojik İyi Oluşlarını Yordamada Psikolojik İhtiyaçlar.Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Hortaçsu, N. (1991). İnsan İlişkileri (1. Baskı b.). Ankara: İmge Yayınları.
- Hovardaoğlu, S. (1995). Kişiler Arası İlişkiler ve Davranış Bozuklukları. Kriz Dergisi, 3 (1), 7-12.
- Hovardaoğlu, S. (1996). Sosyal Mübadele:Evlilikle İlgili Değerlendirmelere Etkisi. Türk Psikoloji Dergisi, 11 (36), 12-24.
- İlğan, A., Sevinç, Ö. S., Niron, D. G., Kılıç, A., Yumuşak, A. (2015). Lisans Öğrencilerinin Psikolojik İyilik Hallerinin YGS Puanları ve Çeşitli Değişkenler ile İlişkisi. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11 (2), 470-486.
- İmamoğlu, E. O. (1991). Aile İçinde Kadın-Erkek Rollerini. Türk Aile Ansiklopedisi.Ankara: Cilt 3, T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu. Ankara: Türkiye YazarlarBirliği Vakfı.
- İnanç, B. Y., Yerlikaya, E. E. (2011). Kişilik Kuramları. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- İşgör, İ.Y. (2011), Üniversite Öğrencilerinin Muhafazakâr Yaşam Tarzları İle Psikolojik İyi Oluşlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi.Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Kadılar, E. (2011). Üç Kuşak Kadının Cinsiyet Rollerini:Ankara Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.

- Karney, B.R. , Bradbury, T.N. (1995). The Longitudinal Course of Marital Quality and Stability: A Review of Theory, Method and Research. Psychological Bulletin, 118 (1), 3-34.
- Keyes, C. L. M., Shmotkin, D., Ryff, C. D. (2002). Optimizing Well-Being: The Empirical Encounter Of Two Traditions. Journal Of Personality And Social Psychology, 82 (6), 1007-1022.
- Khan, L.T. (2003). Marital İnstability İn Dhaka, Bangladesh With Special Reference To Dual-Earner couples. Ulaşıldı Nisan, 10, 2016, Web: <http://www.lib.uchicago.edu>.
- Kielcolt, K.J. (2003). Satisfaction With Work And Family Life: No Evidence Of A Culturalreversal. Journal of Marriage and Family. 65. 23-35.
- Kılıç, L. K., Eyüp, B. (2011). İlköğretim Türkçe Ders Kitaplarında Ortaya Çıkan Toplumsal Cinsiyet Rollerine Üzerine Bir İnceleme. Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi , 129-148.
- Köknel, Ö. (1997). İnsanı Anlamak. İstanbul: Altın Kitapları.
- Kuyumcu, B. (2012), Üniversite Öğrencilerinin Duygularını Fark Etmeleri Ve İfade Etmeleri İle Psikolojik İyi Oluşları:Kültürlerarası Bir Karşılaştırma. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kuyumcu, B. (2012). Türk ve İngiliz Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluş Duygusal Farkındalık ve Duygularını İfade Etmelerinin Ülke ve Cinsiyet Değişkenlerine Göre İncelenmesi. Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi , 14 (2), 1-24.
- Kuyumcu, B. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Pozitif ve Negatif Duygu Durumlarının Psikolojik İyi Oluşlarını Yordama Gücü. Kuramsal Eğitimbilim Dergisi, 6 (1), 62-76.

- Kuyumcu, B., Güven, M. (2012). Türk ve İngiliz Üniversite Öğrencilerinin Duygularını Fark Etmeleri ve İfade Etmeleri ile Psikolojik İyi Oluşları Arasındaki İlişki. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 32 (3), 589-607.
- Mcknight, P. E., Kashdan, T. B. (2009). Purpose in Life As a System That Creates and Sustains Health and Well-Being: An Integrative Testable Theory. Review of General Psychology, 13(3), 242-251
- Myers, J. E. Sweeney, T. J., Witmer, J. M. (2000). The Wheel Of Wellness Counseling For Wellness: A Holistic Model For Treatment Planning. Journal of Counseling&Development, 78, 251- 266.
- Myers, J. E., Sweeney, T. J., Witmer, J. M. (2004). İyilik Hali Çalışma Kitabı. (F.Korkut, Çev.). Ankara: Anı Yayıncılık. (Orijinal çalışma basım tarihi 2003)
- Nelson-Jones, R. (1982). Danışma Psikolojisi Kuramları, (Edt. Akkoyun F.), Cassell Educational Limited.
- Öngen, B., Aytaç, S. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları Ve Yaşam Değerleri İlişkisi. Sosyoloji Konferansları, (s. 1-18).
- Özcan, A. (2012). Toplumsal Cinsiyet Eğitiminin Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rol Tutumlarına Etkisi. Doktora Tezi, Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Özen, Y. (2010). Kişisel Sorumluluk Bağlamında Öznel ve Psikolojik İyi Oluş. Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (2), 46-58.
- Özgüven, İ. E. (2000). Evlilik ve Aile Terapisi. Ankara: PDREM Yayınları.
- Özkan, B., Gündoğdu, A. E. (2011). Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Türkçede Atasözleri ve Deyimler. Turkish Studies- International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic , 1133-1147.

- Ryff, C. D. (1989). Happiness Is Everything, Or Is It? Explorations on the Meaning of Psychological Well-Being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57(6), 1069-1081.
- Ryff, C. D. ve Essex, M. J. (1992). The Interpretation of Life Experience and Well-being: The Sample Case of Relocation. *Psychology and Aging*, 7, 507–517.
- Ryff, C. D.,Keyes, C. L. (1995). The Structure Of Psychological well-Being revisited. *Journal Of Personality And Social Psychology*, 69, 719-719.
- Ryff, C.D.,Singer, B.H (2008). Know Thyselfand Become What You Are: A Eudaimonic Approach to Psychological Well-Being. *Journal of Happiness Studies*, 9, 13-39.
- Sarıcaoğlu, H. (2011), Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik İyi Olma Düzeylerinin Kişilik Özellikleri ve Öz-Anlayış Açısından İncelenmesi.Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Seçgin, F., Tural, A. (2011). Sınıf Öğretmenliği Bölümü Öğretmen Adaylarının Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları. *E-Journal Of New World Sciences Academy* , 2446-2458.
- Softa, K.H., Karahmetoğulları, U.G., Erdoğan, O., Yavuz, S. (2015). Yaşlılarda yaşam doyumunu etkileyen bazı faktörlerin incelenmesi.Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi,1,12-21.
- Sokolski, D.M., Hendrick, S.S. (1999). Marital Satisfaction. *American Journal of FamilyTherapy*, 26(1), 39-49.
- Şahin, M. (2013), Affedicilik İle Psikolojik İyi Olma Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Tarhan, N. (2006). Evlilik Psikolojisi. İstanbul: Timaş Yayınları.

- Tatlıoğlu, K. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Aylık Gelir Ve Harcama Düzeyi ile Psikolojik İyi Oluşları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Bingöl Üniversitesi Örneği). Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 14 (55), 1-15.
- Tatlıoğlu, K. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Kardeş Sayıları İle Psikolojik İyi Oluşları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 7 (4), 2857-2872.
- Telef, B. B., Uzman, E., Ergün, E. (2013). Öğretmen Adaylarında Psikolojik İyi Oluş ve Değerler Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 8 (12), 1297-1307.
- Tezcan, S., Coşkun, Y. (2004). Türkiye’de 20. Yüzyılın Son Çeyreğinde Kadınlarda İlk Evlenme Yaşı Değişimi ve Günümüz Evlilik Özellikleri. Nüfusbilim Dergisi/Turkish Journal of Population Studies, 26, 15-34.
- Tezer, E. (1996). Evlilik İlişkisinden Sağlanan Doyum: Evlilik Yaşam Ölçeği. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 2 (7), 1-7.
- Topuz, C. (2013), Üniversite Öğrencilerinde Özgeciliğin Öznel İyi Oluş Ve Psikolojik İyi Oluş İle İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Fatih Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Vefikuluçay, D., Zeyneloğlu, S., Eroğlu, K., Taşkın, L. (2007). Kafkas Üniversitesi Son Sınıf Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Bakış Açıları. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi , 26-38.
- Yaşar, F.(2009). İlköğretime Devam Eden Öğrencilerin Anne-Çocuk İlişkisini Kabul Ve Reddedici Algılama Düzeyinin Annenin Evlilik Doyumu Ve Evlilik Uyumu Düzeyiyle İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Yıldırım, İ. (1993). Farklı Sosyo-Ekonomik Düzeydeki Evli Bireylerin Uyum Düzeyleri. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 1 (4), 23-28.

- Yılmaz, R. A. (2007). Reklamlarda Toplumsal Cinsiyet Kavramı:1960-1990 Yılları Arası Milliyet Gazatesi Reklamlarına Yönelik Bir İçerik Analizi. Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi , 143-155.
- Yılmaz, T., Kalkan, M. (2010). Evlilik Öncesi İlişkileri Geliştirme Programının Çiftlerin İlişki Doyumuna Etkisi. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri/ Educational Sciences: Theory & Practice 10 (3), 1893-1920.
- Yüksel, Ö. (2013). Kadınlarda Evlilik Uyumu Ve Psikolojik Belirtiler Arasındaki İlişki: Stresle Baş Etme Biçimleri Ve Toplumsal Cinsiyet Rolü Tutumlarının Aracı Rollerini. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Zeyneloğlu, S. (2008). Ankara'da Hemşirelik Öğrenimi Gören Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

EKLER

Ek 1: Kişisel Bilgi Formu

1. **Cinsiyetiniz:** Kadın() Erkek()

2. **Yaşınız:**.....

3. **Yaşamınızın çoğunu geçirdiğiniz yer :** Şehir() Kasaba() Köy() Diğer ()

4. **Eğitim Düzeyiniz:**Hiç okumamış() İlkokul() Ortaokul() Lise() Üniversite()
Yüksek Lisans/ Doktora()

4. **Eşinizin Eğitim Düzeyi:**Hiç okumamış() İlkokul() Ortaokul() Lise()
Üniversite() Yüksek Lisans/Doktora()

5. **Annelerinizin Eğitim Düzeyi:**Hiç okumamış() İlkokul() Ortaokul() Lise()
Üniversite() Yüksek Lisans/Doktora()

6. **Babanızın Eğitim Düzeyi:**Hiç okumamış() İlkokul() Ortaokul() Lise()
Üniversite() Yüksek Lisans/Doktora()

7. **Ailenizin ortalama aylık geliri ne kadardır?** 1000 TL den az() 1000– 2000 TL
arası()

2001– 3000 TL arası() 3001– 4000 TL arası() 4001– 5000 TL arası()

5001 TL ve üstü()

8. **Kaç yıllık evlisiniz?** 0–4() 5–9() 10–14() 15–19() 20 ve üzeri()

9. **Kaç yaşında evlendiniz?** 15–20() 21–25() 26–30() 31–35() 36 ve üzeri()

10. **Eşinizle nasıl evlendiniz?**Severek/ Flört Ederek() Görücü Usulü/ İsteyerek()
Görücü Usulü/ İstemeyerek()

11. **Çocuk sayınız:** Yok() 1() 2() 3() 4() 5 ve üzeri()

Ek 2: Evlilik Doyum Ölçeği

Aşağıdaki maddeleri dikkatlice okuyunuz ve eşinizle olan ilişkiniz doğrultusunda cevaplayınız. Sizin ilişkiniz için doğru olduğunu düşünüyorsanız D, yanlış olduğunu düşünüyorsanız Y şıklarının yanındaki parantezlere (X) işareti koyunuz.

1. İlişkimiz bana mutluluk veriyor. D () Y ()	28. Eşime her konuda güvenirim. D () Y ()
2. Evlilik hayatım böyle olmamalıydı. D () Y ()	29. Eşim bana çok ters davranıyor. D () Y ()
3. İçimden eşime sevgi göstermek gelmiyor. D () Y ()	30. Cinsel birlikteliğimizde bazı sorunlar var. D () Y ()
4. Tartışmalarımızın çoğu moral bozukluğuyla sonuçlanır. D () Y ()	31. İlişkimizin geleceği, ileriye dönük ciddi bir plan yapamayacak kadar belirsiz. D () Y ()
5. Eşimin sürekli bir şeylerden şikayet etmesinden bıktım. D () Y ()	32. Eşim benimle kavga etmeye çok meraklı. D () Y ()
6. Eşimle konuşabileceğimiz fazla ortak konumuz yok. D () Y ()	33. Cinsel ilişkimizde bir sorun olduğunu düşünmüyorum. D () Y ()
7. Eşim bütçemizi çok iyi idare eder. D () Y ()	34. Bir gün eşimin ailesi yüzünden boşanabileceğimizi düşünüyorum. D () Y ()
8. Cinsel hayatımızla ilgili her türlü konuyu, eşimle rahatlıkla konuşabilirim. D () Y ()	35. Birbirimizi yeterince sevmediğimizi düşünüyorum. D () Y ()
9. Bazen eşimin ailesinin davranışlarından dolayı mutsuzluk duyuyorum. D () Y ()	36. Eşimin beni aldattığından şüpheleniyorum. D () Y ()
10. Beraberliğimizden her zaman memnuniyet duydum. D () Y ()	37. Aramızdaki küçük anlaşmazlıklar, çoğu zaman büyük münakaşalara dönüşüyor. D () Y ()
11. Eşimin pek çok özelliğine hayranım. D () Y ()	38. Eşimin sinirlendiğinde kontrolünü yitirmesi beni korkutuyor. D () Y ()
12. Eşimle aramızdaki anlaşmazlıkları gidermenin bir yolunu bulamıyoruz. D () Y ()	39. Para konusunda eşime tamamen güvenirim. D () Y ()
13. Eşim beni sürekli eleştirir. D () Y ()	40. Eşimin çok çekici olduğunu düşünüyorum. D () Y ()
14. Eşim beni hiçbir zaman fiziksel olarak incitmemiştir. D () Y ()	41. Keşke eşim aileme biraz daha yakın davranabilseydi. D () Y ()
15. Şimdiki aklım olsa eşimle evlenmezdim. D () Y ()	42. Beraberliğimizde beni hayal kırıklığına uğratan şeyler var. D () Y ()
16. Eşimle birbirimize sık sık "seni seviyorum" deriz. D () Y ()	43. Tartışmalarımız çoğunlukla, birimizin incinmesi yada ağlamasıyla sonuçlanır. D () Y ()
17. Eşimle birbirimize sinirlenmeden tartışmayı başaramıyoruz. D () Y ()	44. Eşim öfkelenildiğinde ondan korkuyorum. D () Y ()
18. Eşim her şeye sinirlenir. D () Y ()	45. Mutlu bir beraberliği olan çiftler, bizden daha iyi geçiniyor olmalılar. D () Y ()
19. Hayatımızda beraberce yapmaktan zevk aldığımız pek çok şey var. D () Y ()	46. Eşim çok fazla ailesinin etkisi altında kalıyor. D () Y ()
20. Arkadaşlarımla eşimle olduğundan daha çok eğleniyorum. D () Y ()	47. Bazen beraberliğimizin ayrılık veya boşanmayla bitebileceğini düşündüğüm oluyor. D () Y ()
21. Bazen eşimin ailesinden kaynaklanan küskünlük ve kırgınlıklarımız olur. D () Y ()	48. Eşimin ailesiyle olan ilişkimden memnunum. D () Y ()
22. Beraberliğimizin iyi yönleri, kötü yönlerinden daha fazla. D () Y ()	49. Bu beraberliğe başlamasaydım daha mutlu olabilirdim. D () Y ()
23. İlişkimizde beni üzen bir şey olduğunda, bunu eşime rahatlıkla söyleyebilirim. D () Y ()	50. Eğer eşimin ailesi, bize bu kadar karışmasaydı, daha mutlu bir beraberliğimiz olabilirdi. D () Y ()
24. Eşim ne kadar sinirlenirse sinirlensin, bana asla vurmaz. D () Y ()	51. İlişkimizde halledemediğimiz bazı ciddi problemler var. D () Y ()

25. Eşim sık sık onu anlamadığımdan yakınıdır. D () Y ()	52. Eşimden ayrılmayı istediğim zamanlar oldu. D () Y ()
26. Eşimin zekasına ve yeteneklerine her zaman güvenirim.D () Y ()	53. Bu ilişkide bazı önemli ihtiyaçlarımın karşılanmadığını düşünüyorum. D () Y ()
27. Eşim benim olaylara bakış açımı anlayamıyor. D () Y ()	54. İlişkimizde eşimin ailesinden dolayı mutsuzluk yaşanmaz. D () Y ()
55. Evin içinde iki yabancı gibiyiz. D () Y ()	74. Tatmin edici bir beraberliğimiz var. D () Y ()
56. Eşimle beraberken hiç canımız sıkılmaz. D () Y ()	75. Eşim hiçbir zaman kıymetimi bilmedi. D () Y ()
57. Eşime her zaman isteyerek ve sevgi ile dokunuyorum. D () Y ()	76. Eşim kişiliğimin bazı yönlerini değiştirmemi istiyor. D () Y ()
58. Eşimin ailesinin bazı gelenek ve adetlerine uymakta zorlanıyorum. D () Y ()	77. Biz birbirimizin en iyi arkadaşıyız. D () Y ()
59. Eşimle her hangi bir konuda aynı fikirde olmadığımız zaman, bunu oturup tartışırız. D () Y ()	78. Hiçbir zaman eşimin ailesinden kaynaklanan bir sorun yaşamayız. D () Y ()
60. Eşim sinirlendiği zaman etraftaki eşyaları fırlatır veya yere atar. D () Y ()	79. Oldukça mutlu bir çift olduğumuza inanıyorum. D () Y ()
61. Eşim kazancımızdan fazlasını harcamaktan bir türlü vazgeçmiyor. D () Y ()	80. İlişkimizde yoğun bir aşk ve sevgi var. D () Y ()
62. Eşimin ailesiyle sürekli beraber olmamız beni rahatsız ediyor. D () Y ()	81. Eşim bana karşı çok acımasız. D () Y ()
63. Her gün eşimle beraber paylaşabileceğim bir şeye zaman ayırırım. D () Y ()	82. Eşimle beraber boş zamanlarımızı çok güzel değerlendiririz. D () Y ()
64. Eşim cinsel birlikteliğimizden benim kadar zevk alır. D () Y ()	83. Eşimin kredi kartı borçları beni bıktırdı. D () Y ()
65. Eşim sinirliyken bana kaba kuvvet sergilemez. D () Y ()	84. Onsuz bir hayatı düşünemiyorum. D () Y ()
66. Eşim boş zamanlarını benimle paylaşmaktan mutluluk duyar. D () Y ()	85. Tartıştığımız zaman, eşim ortak bir noktada buluşmamıza yardımcı olur. D () Y ()
67. Eşim ailesiyle ilgili eleştirileri duymaya dayanamaz. D () Y ()	86. Huzurlu bir evlilik ortamının özlemi içerisindeyim. D () Y ()
68. Başarılı bir beraberliğimiz olduğuna inanıyorum. D () Y ()	87. Eşimin beni yeterince sevmediğini düşünüyorum. D () Y ()
69. Eşim hiçbir zaman beni, zarar vermek yada canımı yakmakla tehdit etmedi. D () Y ()	88. Eşimle beraber her şeyin üstesinden gelebileceğimize inanıyor. D () Y ()
70. Eşimle beraber oyun ve eğlenceye bir hayli zaman ayırırız. D () Y ()	89. Eşim bana yeterince ilgi göstermiyor. D () Y ()
71. Eşimin vücudumda çürük veya darbe izleri bıraktığı oluyor. D () Y ()	90. Birbirimize yeterince yakın değiliz. D () Y ()
72. Eşim beni içinden gelerek sarılıp öpmez.D () Y ()	91. Bazen aramızdaki anlaşmazlığın günlerce sürdüğü oluyor.D () Y ()
73. Biz birbirimiz için yaratılmışız. D () Y ()	92. Bazen kendimi çok yalnız hissediyorum. D () Y ()

Bu Bölümdeki Sorular Sadece Çocuk Sahibi Çiftlere Aittir

93. Çocuklarımızı yetiştirmek konusunda eşimle mükemmel bir uyum içerisindeyiz. D () Y ()	98. Çocuklarımızı yetiştirme konusunda eşimle eşit sorumluluğa sahibiz. D () Y ()
94. Eşim mükemmel bir anne / babadır. D () Y ()	99. Eşim çocuklara yeterince ilgi göstermez. D () Y ()
95. Eşim çocuklarla yeterince zaman geçirmez. D () Y ()	100. Çocuklarla ilgili kuralları, eşimle beraber koyarız.D () Y ()
96. Çocuklarımıza vereceğimiz terbiye konusunda çoğu zaman hem fikiriz. D () Y ()	101. Eşimle çocuklarla ilgili konularda anlaşmazlık yaşamayız. D () Y ()
97. Eşim çocukların bakımını üstlenmeyi daha çok benden bekler. D () Y ()	

Ek 3:Psikolojik İyi Olma Ölçekleri

Aşağıda kendiniz ve yaşamınız hakkında hissettiklerinizle ilgili ifadeler bulunmaktadır. Her bir İfadeyi dikkatlice okuyarak,belirtilen cümle size; Hiç uygun değilse; hiç katılmıyorum, Uygun değilse; biraz katılmıyorum Çok az uygun değilse; çok az katılmıyorum Çok az uygunsu; çok az katılıyorum Biraz uygunsu; biraz katılıyorum Çok uygunsu; tamamen katılıyorum şikkını işaretleyiniz.

Her bir cümleye katılma ya da katılmama durumunuzu en iyi şekilde gösteren numarayı işaretleyiniz.	Hiç katılmıyorum	Biraz katılmıyorum	Çok az katılmıyorum	Çok az katılıyorum	Biraz katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1. İnsanların çoğu beni sevgi dolu ve şefkatli biri olarak görür.						
2. Bazen etrafımdaki insanlara daha fazla benzemek için düşünce ve davranış tarzımı değiştiririm.						
3. Genellikle yaşadığım durumlardan sorumlu olduğumu hissederim.						
4. Ufkumu genişletecek aktivitelerle ilgilenmiyorum.						
5. Geçmişte yaptıklarımı ve gelecekte yapacaklarımı düşündüğümde kendimi iyi hissederim.						
6. Yaşamımı gözden geçirdiğimde, yaşamımdaki olayların sonuçlanış şeklinden memnunluk duyarım.						
7. Yakın arkadaşlıkları devam ettirmek benim için zor ve başarısızlıkla sonuçlanan bir süreçtir.						
8. Birçok insanın görüşlerinin tersi olduğu zaman bile görüşlerimi ifade etmekten korkmam.						
9. Günlük yaşamın talepleri karşısında genellikle kendimi mutsuz hissederim.						
10. Genellikle her geçen gün kendimle ilgili daha fazla şey öğrendiğimi hissediyorum.						
11. İçinde bulunduğum günü yaşarım ve geleceği gerçekten düşünmem.						
12. Genellikle kendimi güvenli ve olumlu hissederim.						
13. Sorunlarımı paylaşabileceğim az sayıda yakın arkadaşım olmasından dolayı çoğunlukla kendimi yalnız hissederim.						
14. Kararlarım genellikle başkalarının kararlarından etkilenmez.						
15. Etrafımdaki insanlarla ve içinde bulunduğum toplumla çok uyumlu değilimdir.						
16. Yeni şeyleri denemekten hoşlanan biriyim.						

Her bir cümleye katılma ya da katılmama durumunuzu en iyi şekilde gösteren numarayı işaretleyiniz.	Hiç katılmıyorum	Biraz katılmıyorum	Çok az katılmıyorum	Çok az katılıyorum	Biraz katılıyorum	Tamamen katılıyorum
17. Gelecek bana hemen hemen her zaman problemler getireceğinden içinde yaşadığım ana odaklanmayı tercih ederim.						
18. Tanıdığım birçok kişinin yaşamdan benim elde ettiğinden daha çok şey elde ettiğini hissedirim.						
19. Aile üyeleri ya da arkadaşlarla kişisel ve karşılıklı konuşmalar yapmaktan hoşlanırım.						
20. Diğer insanların benimle ilgili düşünceleri hakkında endişe duyarım.						
21. Günlük yaşamımdaki sorumlulukların çoğunun üstesinden gelmekte oldukça başarılıyım.						
22. Yaptığım şeylerde yeni yolları denemeyi istemem. Yaşamım bu şekilde güzeldir.						
23. Yaşamımın yönünü ve amacını belirledim.						
24. Fırsat olursa kendimle ilgili değiştirmeyi düşündüğüm birçok şey var.						
25. Yakın arkadaşlarım problemleri hakkında benimle konuştuklarında iyi bir dinleyici olmak benim için önemlidir.						
26. Benim için kendi mutluluğum başkalarının beni onaylayıp onaylamamasından daha önemlidir.						
27. Sık sık sorumluluklarımın altında ezildiğimi hissedirim.						
28. Kendim ve yaşam hakkındaki düşüncelerime meydan okuyan yeni deneyimler yaşamamın önemli olduğunu düşünürüm.						
29. Günlük etkinliklerim bana sık sık dikkate değmez ve önemsiz gibi görünür.						
30. Kişiliğimin pek çok yönünden hoşlanırım.						
31. Konuşmaya ihtiyacım olduğunda çevremde beni dinlemek isteyen çok insan yoktur.						
32. Güçlü fikirleri olan insanlardan etkilenmeye yatkınım.						
33. Yaşadığım durumdan mutsuz olsaydım, onu değiştirmek için etkili önlemler alırdım.						
34. Bir birey olarak yıllardır gerçekten ilerleme kaydetmediğimi düşünüyorum.						
35. Yaşamda başarmaya çalıştığım şeylerle ilgili olarak akılcı davranma yetisine sahip değilim.						
36. Geçmişte bazı hatalar yaptım, ancak her şeyin						

olabilecek en iyi şekilde sonuçlandığını düşünüyorum.							
Her bir cümleye katılma ya da katılmama durumunuzu en iyi şekilde gösteren numarayı işaretleyiniz.	Hiç katılmıyorum	Biraz katılmıyorum	Çok az katılmıyorum	Çok az katılıyorum	Biraz katılıyorum	Tamamen katılıyorum	
37. Arkadaşlıklarımın çok şey öğrendiğimi düşünüyorum.							
38. İnsanlar bana yapmak istemediğim şeyleri nadiren yaptırabilirler.							
39. Bireysel ve mali işlerimi yürütmeye genellikle başarılıyım.							
40. Bence insan her yaşta olgunlaşmaya ve gelişmeye devam edebilir.							
41. Eskiden kendim için amaçlar koyardım, fakat şimdi bu zaman kaybı gibi görünüyor.							
42. Bir çok yönden yaşamımdaki kazançlarıma ilişkin hayal kırıklığı hissediyorum.							
43. Diğer insanların çoğunun benden daha fazla arkadaşı olduğunu düşünüyorum.							
44. Benim için başkalarıyla uyum sağlamak ilkelerimle tek başına ayakta durmaktan daha önemlidir.							
45. Her gün yapmak zorunda olduğum şeylere yetişemem bende gerginlik yaratır.							
46. Zamanla, beni daha güçlü ve yetenekli kılan bir yaşam anlayışına sahip oldum.							
47. Gelecek için planlar yapmaktan ve onları gerçekleştirmeye çalışmaktan hoşlanırım.							
48. Bir çok açıdan kim olduğumla ve sürdürdüğüm yaşamla gurur duyuyorum.							
49. İnsanlar beni zamanını başkalarıyla paylaşmada istekli, verici bir kişi olarak tanırlar.							
50. Genel fikirlere ters düşse bile kendi görüşlerime güvenirim.							
51. Yapılması gerekenleri yapabilmek için zamanımı planlama konusunda başarılıyım.							
52. Zamanla bir birey olarak çok geliştiğimi düşünüyorum.							
53. Kendim için yaptığım planları gerçekleştirmede etkinimdir.							
54. Bir çok insanın yaşam biçimine imrenirim.							

Her bir cümleye katılma ya da katılmama durumunuzu en iyi şekilde gösteren numarayı işaretleyiniz.	Hiç katılmıyorum	Biraz katılmıyorum	Çok az katılmıyorum	Çok az katılıyorum	Biraz katılıyorum	Tamamen katılıyorum
55. Başkalarıyla çok sıcak ve güvenli ilişkilerim olmadı.						
56. Tartışmalı konularla ilgili düşüncelerimi ifade etmek benim için güçtür.						
57. Günlük yaşamım hareketlidir, fakat her şeye yetişmek bana mutluluk verir.						
58. Daha önceden alıştığım tarzdan farklı olan ve değişmemi gerektiren yeni durumlarda bulunmaktan hoşlanmam.						
59. Bazı insanlar yaşamları boyunca amaçsız gezinirler, fakat ben onlardan biri değilim.						
60. Kendime ilişkin düşüncelerim muhtemelen çoğu insanın kendisi hakkında hissettiği kadar olumlu değildir.						
61. Arkadaşlıklar konusunda kendimi genellikle dışarıdan bakan birisiymiş gibi hissederim.						
62. Eğer ailem veya arkadaşlarım kararlarımı katılmıyorsa genellikle fikrimi değiştiririm.						
63. Günlük yaşam aktivitelerimi planlamayı denediğim zaman hüsrana uğrarım, çünkü yapmayı tasarladığım şeyleri asla tamamlayamam.						
64. Benim için yaşam devam eden bir öğrenme, değişme ve büyüme sürecidir.						
65. Bazen kendimi yaşamda yapılabilecek her şeyi yapmış gibi hissederim.						
66. Çoğu sabah, yaşam tarzım konusunda umutsuzluk duygusuyla uyanırım.						
67. Arkadaşlarıma güvenebileceğimi biliyorum, onlar da bana güvenebileceklerini bilirler.						
68. Belirli bir biçimde düşünmemi veya davranmamı gerektirecek sosyal baskılara boyun eğen biri değilim.						
69. İhtiyacım olan etkinlik ve ilişkileri bulma çabalarımda oldukça başarılıyım.						
70. Yıllar geçtikçe görüşlerimin nasıl değiştiğini ve olgunlaştığımı görmekten hoşlanırım.						

Her bir cümleye katılma ya da katılmama durumunuzu en iyi şekilde gösteren numarayı işaretleyiniz.	Hiç katılmıyorum	Biraz katılmıyorum	Çok az katılmıyorum	Çok az katılıyorum	Biraz katılıyorum	Tamamen katılıyorum
71. Yaşamdaki amaçlarım benim için hayal kırıklığı yaratmaktan çok doyum kaynağı olmuştur.						
72. Geçmişim iniş çıkışlarla doludur, fakat genellikle geçmişimi değiştirmeyi istemem.						
73. Başkalarıyla konuşurken onlara gerçekten açılmakta zorlanırım.						
74. Yaşamımda yaptığım seçimlerin başkaları tarafından nasıl değerlendirildiğini önemserim.						
75. Yaşamımı beni tatmin edecek biçimde düzenlemekte zorlanırım.						
76. Yaşamımda büyük gelişmeler ya da değişiklikler yapmayı denemekten uzun zaman önce vazgeçtim.						
77. Yaşamda neyi başardığımı düşünmeyi doyum verici bulurum.						
78. Kendimi arkadaşlarım ve tanıdıklarım ile karşılaştırdığımda kim olduğumla ilgili olarak kendimi iyi hissederim.						
79. Ben ve arkadaşlarım sorunlarımızı birbirimizle paylaşırız.						
80. Kendimi başkalarının önem verdiği değerlerle değil, kendi önem verdiğim şeylerle değerlendiririm.						
81. Zevklerime uygun bir ev ve yaşam tarzı oluşturabildim.						
82. Bence "Yaşlı bir köpeğe yeni numaralar öğretilemez" özdeyişi doğrudur.						
83. Bir sonuç değerlendirmesi yaptığımda, yaşamımda çok fazla kazançlarım olduğundan emin değilim.						
84. Herkesin zayıf olduğu yönler vardır, fakat benim payıma daha fazlası düşmüş gibi görünüyor.						

Ek 4: Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği

Aşağıda toplumsal cinsiyet rolleri ile ilgili ifadeler bulunmaktadır. Cümlelerin doğru bir cevabı yoktur. Görüşler kişiden kişiye değişebilir. Bu nedenle vereceğiniz cevaplar kendi görüşünüzü yansıtmalıdır. Cümleyi dikkatlice okuyarak size en uygun gelen şıkkı işaretleyiniz. Belirtilen cümle size ;
Hiç uygun değilse; kesinlikle katılmıyorum,
Uygun değilse; katılmıyorum,
Kararsızsanız; ne katılıyorum ne katılmıyorum,
Uygunsa; katılıyorum,
Çok uygunsa; tamamen katılıyorum şıkkını işaretleyiniz.

Her bir cümleye katılma ya da katılmama durumunuzu en iyi şekilde gösteren numarayı işaretleyiniz.	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1. Kızlar, ekonomik bağımsızlıklarını kazandıklarında ailelerinden ayrı yaşayabilmelidir.					
2. Erkeğin evde her dediği yapılmalıdır.					
3. Kadının yapacağı meslekler ile erkeğin yapacağı meslekler ayrı olmalıdır.					
4. Evlilikte çocuk sahibi olma kararını eşler birlikte vermelidir.					
5. Bir genç kızın evleneceği kişiyi seçmesinde son sözü baba söylemelidir.					
6. Kadının erkek çocuk doğurması onun değerini artırır.					
7. Kadının doğurganlık özelliği nedeniyle, iş başvurularında erkekler tercih edilmelidir.					
8. Ailede ev işleri, eşler arasında eşit paylaşılmalıdır.					
9. Kadının yaşamıyla ilgili kararları kocası vermelidir.					
10. Kadınlar kocalarıyla anlaşamadıkları konularda tartışmak yerine susmayı tercih etmelidir .					
11. Bir genç kız, evlenene kadar babasının sözünü dinlemelidir.					
12. Ailenin maddi olanaklarından kız ve erkek çocuk eşit yararlanmalıdır.					
13. Çalışma yaşamında kadınlara ve erkeklere eşit ücret ödenmelidir.					
14. Bir erkeğin karısını aldatması normal karşılanmalıdır.					
15. Kadının çocuğu olmuyorsa erkek tekrar evlenmelidir.					
16. Kadının temel görevi anneliktir.					
17. Evin reisi erkektir.					
18. Dul kadın da dul erkek gibi yalnız başına yaşayabilmelidir.					
19. Bir genç kızın, flört etmesine ailesi izin vermelidir.					
20. Ailede kararları eşler birlikte almalıdır.					

Her bir cümleye katılma ya da katılmama durumunuzu en iyi şekilde gösteren numarayı işaretleyiniz.	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
21. Bir kadın akşamları tek başına sokağa çıkabilmelidir.					
22. Eşler boşandığında mallar eşit paylaşılmalıdır.					
23. Kız bebeğe pembe, erkek bebeğe mavi renkli giysiler giydirilmelidir.					
24. Erkeğin en önemli görevi evini geçindirmektir.					
25. Erkeğin maddi gücü yeterliyse kadın çalışmamalıdır.					
26. Evlilikte, kadın istemediği zaman cinsel ilişkiyi reddetmelidir.					
27. Mesleki gelişme fırsatlarında kadınlara ve erkeklere eşit haklar tanınmalıdır.					
28. Evlilikte erkeğin öğrenim düzeyi kadından yüksek olmalıdır.					
29. Bir kadın cinsel ilişkiyi evlendikten sonra yaşamalıdır.					
30. Ailede erkek çocuğun öğrenim görmesine öncelik tanınmalıdır.					
31. Erkeğin evleneceği kadın bakire olmalıdır.					
32. Alışveriş yapma, fatura ödeme gibi ev dışı işlerle erkek uğraşmalıdır.					
33. Erkekler statüsü yüksek olan mesleklerde çalışmalıdır.					
34. Ailede kazancın nasıl kullanılacağına erkek karar vermelidir.					
35. Bir erkek gerektiğinde karısını dövmelidir.					
36. Evlilikte gebelikten korunmak sadece kadının sorumluluğudur.					
37. Bir kadın hastaneye gittiğinde kadın doktora muayene olmalıdır.					
38. Evlilikte erkeğin yaşı kadından büyük olmalıdır.					

ÖZGEÇMİŞ

14 Temmuz 1991 İstanbul /Şişli doğumluyum. İlk, orta ve lise eğitimimi İstanbul'da tamamladım. 2009 yılında İstanbul Üniversitesi Sosyoloji bölümüne başladım. 2013 yılında mezun olduktan sonra İstanbul Üniversitesi Aile Danışmanlığı eğitimine başladım ve eğitimimi başarıyla tamamladıktan sonra Aile Danışmanlığı Sertifikası'nı aldım. Bu süreç içerisinde çocuklara uygulanan projektif testlerin eğitimini aldım. 2014 yılında Gaziosmanpaşa Belediyesi ve Çocuk Aile Gelişim ve Eğitim Derneği ortaklığıyla Gaziosmanpaşa Aile Danışma Merkezi'nde aile danışmanlığı yaptım ve bu merkez içerisinde "Çocuklarla Görüşme Teknikleri", "Ergenlerle Görüşme Teknikleri" eğitimlerini tamamladım ve Gaziosmanpaşa Belediyesi'nin "Benim Yaşım Projesi"nde görev aldım. O dönem içerisinde Uğur Dershanesi'nde rehber öğretmen olarak görev yapmaya başladım. 2015 yılında Beyoğlu Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü'nde Sosyal İncelemeci olarak göreve başladım ve hala bu kurumda çalışmaya devam etmekteyim.

Kübra KAPLAN